Dzisiaj 24 strony

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 486

Poznań, niedziela dnia 23 października 1932

Rok XXVII

Fortuna variabilis — Deus mirabilis

Za tydzień nastąpi odsłonięcie pomnika Wdzięczności

Losy są zmienne, a Bóg jest cudowny: oto prawda wieczysta, która nam przed oczyma staje, ilekroć przesuwamy się koło pomnika Wdzięczności, choć postać Chrystusa nań jeszcze zasłonięta. Fortuna variabilis — Deus mirabilis...

Kilkanaście lat temu dzierżył to miejsce jeszcze śpiżowy „kanclerz żelazny", wróg Kościoła Katolickiego, wróg narodu polskiego, otoczony zamkiem cesarskim, gmachem Komisji Kolonizacyjnej, teatrem i akademją, co stworzone były dla celów germanizacji kulturalnej, i innemi warowniami prusko-niemieckiej potęgi. Dziś Bismarck w pył starty i zniszczone jego dzieło, a gmachy, które ogromem swym i ciężarem po wsze czasy przytłaczać miały ducha polskiego i trzymać myśl polską przy ziemi, gmachy te dzisiaj w polskiej służbie państwowej i społecznej. Fortuna variabilis — Deus mirabilis...

Jakżeż głęboko wierzący i przewidujący był chłopek polski, który w ostatnich latach przed wojną światową krocząc koło zamku i pomnika Bismarcka, pięść ściskał, zęby zacinał, a oczami miotał błyskawice: „Budujcie, budujcie! Pobudujecie to dla Polski! Wznoście pomniki! Wznoście je! Polsce się one pokłonią!"

Jakżeż pragnienie niepodległości może naiwnie, może uczuciowo, a jednak plastycznie, a jednak realnie uzmysłowiło się w wyobraźni

piszącego te słowa, gdy ostatniej nocy przed wyjazdem w toku wojny zagranicę, na Zachód, dla pracy nad wyzwoleniem ziem naszych, chodził dookoła miejsca, gdzie wówczas stał pomnik Bismarcka, a dzisiaj Wdzięczności pomnik się wznosi, patrzał na owe twierdze opodal z głazów granitowych i błagał Stwórcę w samotnej modlitwie, by po powrocie do ojczyzny zastał je już jako niepodległości polskiej i polskiej siły duchowej ostoje. Fortuna variabilis — Deus mirabilis...

Zamiast Bismarcka — Chrystus-Król! Zamiast wrażych rządów fizycznej przemocy i politycznego gwałtu — ogólnoludzkie, a jednak jestestwu naszemu tak bliskie, tak sprawiedliwe nad duszami panowanie, tak łagodne serc władanie.

Niema głębszej przepaści, dzielącej dwa światy! Niema głębszego tytułu wdzięczności dla Pana nad pany, że dziejów rozwojowi taki dał bieg!

Myśl ta za tydzień, w następną niedzielę, gdy padną zasłony, złączy dziesiątki tysięcy Polaków w jednym akordzie hołdu i entuzjazmu: Najświętszemu Sercu — Polska Odrodzona...

Polska odrodzona na zachodniej rubieży. Polska tu czuwająca nad niepodległości naszej podstawami. Polska — jak chcą mędrkowie — nie „postępowa", „zacofana", a — jak my powiemy — Polska wierna.

Wiara w zwycięstwo dobra nad złem, prawdy nad fałszem, sprawiedliwości nad gwałtem, wiara ta będzie nas stale wiodła do stóp Wdzięczności pomnika, bo mogą się trony walić i państwa, tem bardziej rządy i rządów systemy, — Jego królowaniu nie będzie końca.

Losy są zmienne, a Bóg jest cudowny...

Stosunki włosko-niemieckie

Odprawa Berlinowi — Nowy statut partji faszystowskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Rzym, 20 października.

Wypadki międzynarodowe, związane ze sprawą konferencji rozbrojeniowej, zeszły tu poniekąd na dalszy plan wobec rocznicy marszu na Rzym i poprzedzających ją niemal codzień manifestacyj.

Prasa włoska nie komentowała dotąd odmowy Berlina udania się do Genewy, ale sam fakt, że rząd włoski przyjął tę samą propozycję bez warunków, tłumaczą w tutejszych kołach dyplomatycznych jako dowód, iż Włochy nie popierają Niemców zawsze i za wszelką cenę. Przeciwnie, powstała tu obecnie kwestja, która dzieli Rzym od Berlina i która napsuła we Włoszech sporo krwi. Mamy na myśli sprawę kontyngentów, wprowadzonych przez Niemcy w handlu zagranicznym, o czem pisał berliński korespondent „Kurjera Pozn.". Handlowa delegacja niemiecka, która objeżdża stolice europejskie w poszukiwaniu kompromisów, po odmowie doznanej w Hadze, spotkała się w Rzymie ze stanowczym sprzeciwem. Rokowania włosko-niemieckie na razie rozbiły się. Mają być one wznowione w najbliższej przyszłości. Doszło jedynie do porozumienia w sprawie wypłat długów handlowych między obu krajami.

Jak najgorsze wrażenie wywołał tu również ustęp monachijskiej mowy von Papena, dotyczący polityki ekonomicznej, w którym kanclerz, zwracając się do zagranicy, apelował do zrozumienia ciężkiego położenia rolnictwa niemieckiego i pogodzenia się z niemiecką polityką kontyngentów. Na to półoficjalna „Tribuna" rzymska dała Berlinowi odprawę, jakiej tam już dawno od Włochów nie usłyszano. Zaznaczywszy, że ciężkie położenie nie jest bynajmniej tylko udziałem Niemiec, oświadcza „Tribuna", że Niemcy nie mogą domagać się „zrozumienia" dla siebie, bo sami nie mają go dla innych. „Gdy na Niemczech ciążyły jeszcze odszkodowania, możnaby było jeszcze zrozumieć tego rodzaju jednostronne enuncjacje. Dziś, w czasach ogólnego kryzysu Niemcy nie mogą i nie powinny powoływać się na swe rzekomo szczególne warunki, bo jest to absolutnie nieusprawiedliwione. Natomiast powinny zdać sobie sprawę, że środki przedsiębrane przez nich i przedstawiane jako obronne są w gruncie rzeczy zaczepne, tak jak to ma miejsce w stosunku do Italji."

Wykazawszy, że bilans handlowy z Włochami był stale korzystny dla Niemiec, a rząd niemiecki mimo to nie wahał się wprowadzać dalszych zaostrzeń „Tribuna" pisze: „Należy wreszcie wyjść z tego absurdu, z tego egocentryzmu niemieckiego, który niepotrzebnie robi ze siebie nieuzasadnioną ofiarę. Nadewszystko zaś brnie się ciągle w jednym z tych błędów psychologicznych, typowych dla mentalności niemieckiej, jak to ostatnio powiedział Mussolini".

13 bm. ogłoszony został nowy statut partji faszystowskiej, dostosowany do całego szeregu zmian w życiu wewnętrznem faszyzmu w ostatnich latach. Sensacyjne pogłoski, jakie pojawiły się zagranicą, powtórzone także przez jedno z pism polskich o ograniczeniu politycznej działalności partji o zniesieniu sekretarza partji itd. polegały poprostu na plotkach. Nie należy zapominać, że partja faszystowska nie jest kliką mniej lub więcej liczną, lecz organizacją, mającą zwartą i podaną do publicznej wiadomości ideologję, opartą o myśl narodową i o masy, który mają do niej dostęp, a ponadto jest ściśle kontrolowana. Nie wyklucza to oczywista jeszcze nadużyć i błędów, ale w każdym razie kontrola istnieje, i dziś u góry więcej niż kiedykolwiek liczą się z tem, co głosi opinja o poszczególnych przywódcach prowincjonaln. Hjerarchje faszystowskie muszą się więc mieć na baczności. Przy całym antydemokratyzmie, który cechuje faszyzm pod względem teorji, stara się on coraz więcej podejść do mas ludowych, wychowywać je i pozyskać dla idei narodowej. Dyscyplina zaś, jaką Mussolini narzucił narodowi włoskiemu, to niezbędny środek przeciwko powrotowi w społeczeństwie południowem anarchji, która przez całe wieki rozkładała Włochy na wewnątrz, podobnie jak rozkładowo oddziaływała na nie z zewnątrz obca propaganda. Faszyzm zwraca się przeciwko wszystkiemu, co osłabia ducha narodowego. Wyrazem tej woli i tych dążeń jest właśnie jego nowy statut.

Statut dziś dobry, jutro może być zmieniony i dostosowany do nowych wymagań. Są to sprawy wewnętrzne faszyzmu, ale już dziś po 10 latach rządów Mussoliniego można powiedzieć, że posiew odrodzenia narodowego i wszystkiego tego, co mogło umocnić wiązadła struktury i świadomości narodowej, będzie trwały. Ślady tej pracy w głąb ujawnią się w całej pełni w najbliższych latach.

Zwykłe skojarzenie myśli nasunie tu czytelnikowi pytanie: Dlaczego u nas jest inaczej? Dlaczego, gdy wszędzie pracuje się nad umocnieniem ducha narodowego, nad wychowaniem narodowem, u nas wygłasza się mgliste teorje o wychowaniu państwowem? Wszak bez pełnego poczucia narodowego nie można myśleć o istotnej sile państwa. Austrja przedwojenna była typowym tworem takiej mglistej państwowości i takich „państwowych ideałów", tworem, który przy pierwszym nacisku z zewnątrz rozpadł się w kawałki. A jednak miała ona za sobą nielada więź państwową w postaci dynastji.

S. M.

Aleksander Zwierzyński

W 25-lecie pracy narodowej w Wilnie

Uroczystość 25-lecia prasy narodowej w Wilnie jest jednocześnie wyrażeniem uznania pracy publicznej Aleksandra Zwierzyńskiego. Wielkich zasług dla naszych ziem kresowych Józef Hłasko dał inicjatywę do powstania „Dziennika Wileńskiego", trwał na placówce aż do wojny, dzieląc wszelkie losy, jakie prasa narodowa w Wilnie przechodziła. Przed kilku laty obóz narodowy wyraził hołd pracy Józefa Hłaski z okazji 40-lecia jego pracy publicystycznej. Dzisiaj Hłasko barwnem piórem kreśli swe nieocenione wspomnienia, a jest ich bogata skarbnica, do której każdy, kto podejmie się zobrazowania wysiłków obozu narodowego w dobie przedwojennej będzie musiał sięgać

Na posterunku wileńskim we wszystkich poczynaniach Hłaski współdziałał Aleksander Zwierzyński. Po jego odjeździe na barki Zwierzyńskiego spadł trud kierownictwa i odpowiedzialności.

W pracy publicznej Zwierzyński był zahartowany, gdy stanął na terenie wileńskim. Już na uniwersytecie warszawskim, gdzie studjował na wydziale prawniczym, wciągnął się w szeregi pracowników tajnego Towarzystwa Oświaty Narodowej. Pracował tu bardzo intensywnie jako instruktor oświatowy i organizator tajnego nauczania. Zwierzyński pracował na bardzo różnych terenach, na Kujawach, Podlasiu, w ziemi lubelskiej i radomskiej, w Zagłębiu Dąbrowskiem. Wszędzie gdzie tylko było trzeba, Zwierzyński nie bacząc na trud i niebezpieczeństwo, wkładał całą swoją energję i twórczy wysiłek.

Gdy nastały warunki, umożliwiające w Wilnie i krajach zabranych powstanie i utrzymywanie prasy polskiej, Zwierzyński stanął do szeregu pracowników „Dziennika Wileńskiego" jako sekretarz redakcji. Odtąd cały swój żywot związał z Wilnem, trwając w nim ciągle i nie opuszczając go nigdy, z wyjątkiem krótkiego tylko okresu najazdu bolszewickiego. W okresie okupacji niemieckiej rozwinął wielką energję, gruntując polskość i poświęcając się pracy oświatowej i politycznej. Sprawował urząd sekretarza Komitetu Edukacyjnego, przyczyniając się wydatnie do fundowania szkolnictwa polskiego dla łaknącej polskiej nauki ludności. Działalność polityczną rozwijał jako członek Komitetu Polskiego i Rady Narodowej ziemi wileńskiej, broniąc tezy, że Ziemia Wileńska musi być integralnie związana z Koroną.

Sprawie tej poświęcił największy wysiłek przy wyborach do Sejmu wileńskiego w r. 1922 za czasów t. zw. Litwy Środkowej. Wybrany posłem na Sejm wileński, został powołany na stanowisko najważniejsze w tym sejmie: przewodniczącego komisji politycznej Sejmu, który obrady swoje zakończył głośną swego czasu rezolucją, żądającą wcielenia ziemi wileńskiej w granice Rzeczypospolitej.

Powołano go w skład delegacji Sejmu wileńskiego, która przeprowadziła rokowania z rządem warszawskim. Musiał tutaj przejść przez ciężką walkę z prądami federacyjnemi i walkę tę wygrał. Symbolem tego zespolenia było wejście delegacji Sejmu wileńskiego ze sztandarem tego Sejmu na posiedzenie Sejmu Rzeczypospolitej w marcu 1922 r. Sejm Rzplitej, aprobując zjednoczenie Wileńszczyzny z Rzecząpospolitą, powołał członków delegacji na posłów Sejmu Rzeczypospolitej.

Mandat sejmowy Zwierzyński piastował krótko, zrzekając się go na rzecz włościanina Dubickiego. Rychło jednak przy normalnych wyborach przeprowadzonych w listopadzie 1922 r., m. Wilno powołało go na posła drugiego Sejmu Rzplitej. Zwierzyński wszedł w skład prezydjum Sejmu, piastując godność wicemarszałka. Od tego czasu stale już zasiada na ławach poselskich.

W parlamencie cieszy się wysokim szacunkiem i wielką powagą we wszystkich klubach. Zawdzięcza to zaletom swego charakteru i wysokiej kulturze obywatelskiej, politycznej i towarzyskiej. W pracach parlamentarnych brał bardzo czynny udział pracując w komisjach administracyjnej, konstytucyjnej, regulaminowej i zagranicznej.

Pozostał wierny zawsze ideałom młodości, stał i stoi w pierwszych szeregach obozu i Stronnictwa Narodowego. Nie ugiął się nigdy, ani nie złamał się w chwili ciężkiej próby, na jaką był narażony w maju 1926 r., kiedy wespół z Stanisławem Kodziem i Piotrem Kownackim był aresztowany.

H. W.

Epokowy Wynalazek za 3.- zł
nigdy niezawodzący przyrząd do ostrzenia nożyków do golenia
„PONG"

Nie może się zepsuć n'gdy, za doskonałość przyrządu gwarantujemy.
KRYZYS n'ech nikogo nie wstrzymuje od zakupu artykułów kosmetycznych i drogeryjnych, bo ceny obniżyliśmy do minimum.
Zasada nasza: duży obrót — mały zysk.
Foto Drogerja Br Machalla, Poznań, 27 Grudnia nr 2
naprzeciw Komendy Policji
Skora obsługa — pierwszorzędny towar.
Pr. 6 236-42.96

„Diennikowi Wileńskiemu" i posłowi Aleksandrowi Zwierzyńskiemu wysłaliśmy następujące życzenia telegraficzne:

„Zasłużonemu bratniemu organowi, ostoi ducha narodowego na ziemi wileńskiej oraz koledze Aleksandrowi Zwierzyńskiemu, ostoi tej niezmordowanemu kierownikowi, najserdeczniejsze życzenia z ziemi zachodniej przesyła — Seyda „Kurjer Poznański".

Ponadto wysłano do Wilna telegramy następujące:

„Niestrudzonym bojownikom idei narodowej na Wileńszczyźnie, oraz ich nieugiętej placówce prasowej ślemy najgorętsze życzenia zwycięstwa wielkiej sprawy — Meissner, Kawecki. Zarząd Stronnictwa Narodowego na Województwo Poznańskie."

„W dwudziestopięciolecie ofiarnej i owocnej pracy „Dziennika Wileńskiego" ślemy życzenia dalszego rozwoju tej strażnicy polskiego ducha narodowego na ziemiach wschodnich — Komitet Dzielnicy Zachodniej Obozu Wielkiej Polski. — Zdzitowiecki."

Wybory do Sejmików powiatowych

Jak wiadomo, zniesiono w woj. poznańskiem 7 powiatów, mianowicie: pow. ostrzeszowski przydzielono do Kępna, pow. odolanowski do Ostrowa, koźmiński do Krotoszyna, pleszewski do Jarocina, strzeliński do Mogilna, śmigielski do Kościana, grodziski do Nowego Tomyśla. W powiatach tych już obecnie powiększonych mają się odbyć wybory do sejmików powiatowych.

I tak: do sejmiku pow. kościańskiego, do którego wybiera się 58 członków sejmiku, ogłoszono wybory w dniu 19 bm.; według tego obwieszczenia sołtysi mają natychmiast sporządzić listy wyborców i wyłożyć listy te przez przeciąg jednego tygodnia, conajmniej przez 6 godzin na dobę do publicznej wiadomości. Listy kandydatów w poszczególnych okręgach, których jest 5 mają być zgłoszone najpóźniej do dnia 9 listopada b. r. włącznie. Wybory odbędą się 8 grudnia.

Wybory do sejmiku w Kępnie odbędą się w niedzielę dnia 4 grudnia. Listy kandydatów należy składać najpóźniej do dnia 5 listopada do godz. 18. Sejmik pow. kępińskiego składa się z 63 członków i podzielony jest na 10 okręgów wyborczych.

W innych powiatach, jeśli wybory dotychczas nie zostały ogłoszone, to będą ogłoszone w najbliższych dniach.

Ze względu na to, iż wybory te mają poważne znaczenie dla samorządu powiatowego, Zarząd Wojewódzki Stronnictwa Narodowego wzywa Zarządy Powiatowe Stronnictwa, by sprawą wyborów zajęły się natychmiast i energicznie i by wszelkie zapytania kierowały pod adresem biura Stronnictwa Narodowego w Poznaniu, ul. św. Marcina 65.

Zmiany w naczelnem dowództwie francuskiem

Prasa francuska donosi, że w najbliższym czasie nastąpią zmiany w naczelnem dowództwie francuskiem wskutek opuszczenia służby czynnej przez bohatera wojny światowej, gen. Gouraud, który kończy właśnie 65 lat. Generał Gouraud, choć pozostanie do 70 roku życia w najwyższej radzie wojennej, to jednak przestanie pełnić odpowiedzialne funkcje komendanta miasta Paryża.

Jego następcą ma zostać oficer o mniej znanem nazwisku, lecz bardzo wysoko ceniony przez najwyższe sfery wojskowe ze względu na swe kompetencje techniczne. Ma być nim generał Georges, obecnie dowódca 19 korpusu armji w Algierze. Liczy on 57 lat. W najbliższym czasie ma on zostać inspektorem generalnym wojsk w Afryce północnej. Ogólnie mówi się, że jest on przewidziany na naczelnego wodza armji francuskiej z chwilą, gdy gen. Weygand wskutek upływu wieku będzie zmuszony przejść na emeryturę.

Litwa przeciw Polsce w Lidze Narodów

Równocześnie z dowolnym domysłem, jakoby przeciw Polsce w wyborach do Rady Ligi głosowała Czechosłowacja, zapewniała prasa „sanacyjna", że Litwa głosowała za Polską. W sprawie tej pisze „Lietuvos Aides" (nr. 235):

„Prasa polska, a za nią niektóre pisma zagraniczne, w tej liczbie i łotewskie, wydrukowały pogłoskę, jakoby Litwa w Lidze Narodów głosowała za kandydaturą Polski do Rady L. N. W związku z tem współpracownik „Liet. Aidasa" zwrócił się do min. spraw zagr. Zauniusa, który 14 b. m. powrócił z Genewy z prośbą o informacje. Min. Zaunius oświadczył z uśmiechem, że na podobne nieuzasadnione pogłoski wogóle nie warto reagować."

Ks. kard. Prymas w sprawie „święta młodzieży"

Odezwę J. Em. ks. Kard. Prymasa w sprawie „święta młodzieży", otrzymaną w ostatniej chwili, zniewoleni jesteśmy odłożyć do następnego numeru.

Cena elektryczności w stolicy

Warszawa, 22. 10. (Tel. wł.) — Wczoraj w nocy zakończyła swe obrady komisja rozjemcza, powołana przez ministra przemysłu i handlu dla obniżenia taryfy opłat za prąd elektryczny w Warszawie. Komisja uchwaliła redukcję ceny elektryczności o 24,35 proc. Dotychczasowa cena elektryczności wynosiła 73 gr., obecnie ma wynosić 55,5 gr. Orzeczenie komisji podlega zatwierdzeniu przez ministra przemysłu i handlu. Jak wiadomo, elektrownia warszawska, będąca własnością kapitalistów francuskich, nie uznaje kompetencji komisji rozjemczej, wskutek czego należy oczekiwać procesu. (w)

Kto zwycięży — Roosevelt czy Hoover?

Kampanja przedwyborcza w Stanach Zjednoczonych w całej pełni — Szanse kandydata demokratów rosną — Polityczno - gospodarcze credo Roosevelta — Zabawny zbieg okoliczności

Nowy Jork, 22. 10. (Tel. wł.). — Walka przedwyborcza przybrała ostatnio znacznie ostrzejszy charakter. Obie partje przystąpiły obecnie do decydującej akcji propagandowej i wytężonej agitacji.

Kandydat demokratów Roosevelt poparty przez leaderów partji Smitha i Bakera, jak wynika z wiadomości nadchodzących z różnych stanów, zdołał zaskarbić sobie sympatję ogółu. To też akcja partji republikańskiej wzmogła się w związku z widoczną zmianą frontu opinji publicznej względem Hoovera.

Hoover rozpoczął bardzo intensywną propagandę na swoją kandydaturę. — Wraz ze swymi najbliższymi przyjaciółmi oraz współpracownikami Millsem, Phillipem i Hulleyem podjął serję programowych przemówień w Nowym Jorku. Planowane są ponadto wielkie jego mowy i objazdy po środkowej części zachodnich stanów, dalej w południowych stanach i wreszcie w zachodnich.

Zmianę frontu opinji publicznej w stosunku do Hoovera ilustruje najdobitniej sytuacja w Kalifornji, rodzinnym okręgu wyborczym obecnego prezydenta. Okręg ten, dawniej republikański, obecnie przeszedł niemal całkowicie na stronę demokratów. Podobnie rzecz się ma w szeregu innych stanach, jak to wykazały próbne głosowania, które dały zwycięstwo Rooseveltowi.

W kołach urzędowych na Waalstreet zakłady przedstawiają się korzystnie dla Roosevelta. Obecnie typują w stosunku 2 i pół do 1 na rzecz kandydata demokratów.

Zwolennicy Hoovera operują tym argumentem, że wybór Roosevelta oznaczałby ruinę dla Stanów Zjednoczonych z uwagi na jego zbyt liberalną politykę handlowo - gospodarczą.

Ze swej strony Roosevelt głosi, że w razie wyboru przystąpi do realizacji szeroko zakreślonego programu gospodarczego, który zmierza przedewszystkiem do zmiany dotychczasowej polityki handlowej Stanów. Roosevelt jest zwolennikiem rozległych traktatów handlowych, zniesienia obecnych ceł ochronnych w Stanach i dąży do ożywienia handlu międzynarodowego. Jako stanowczy przeciwnik skreślenia długów wojennych zapowiada znaczne ulgi w spłatach długów handlowych. Należy do sympatyków Ligi Narodów i skłonny byłby do współpracy z nią, jednak tylko w razie zmiany obecnego ustroju. tej instytucji. Nie mógłby się on pogodzić z dzisiejszym ustrojem Zgromadzenia Ligi Narodów, która w tym stanie nie odpowiada w zupełności idei planu Wilsona.

Punkt ciężkości propagandy i agitacji wyborczej przerzuciły obie zwalczające się strony na zdobycie sympatji i zaufania farmerów, którzy są decydującym czynnikiem.

Dużą wesołość wywołała ostatnio wiadomość z Chicago, że Hoover.. zaaresztował Roosevelta. Okazało się, iż istotnie taki wypadek wydarzył się. Aresztowanym był jednak poszukiwany oddawna przez policję przemytnik, noszący to samo nazwisko co kandydat demokratów, a dziwnym zbiegiem okoliczności urzędnik policyjny nazywał się Hoover. W komisarjacie aresztowany Roosevelt oświadczył, że będzie pomimo wszystko głosował na — Hoovera.

W Austrji partyjne namiętności grają

Gwałtowne starcia w radzie narodowej — Awantury komunistyczne w Semmeringu

Wiedeń, 22. 10. (PAT.) W radzie narodowej doszło znów do gwałtownych starć.

Najpierw odpowiadali na interpelację socjaldemokratów minister sprawiedliwości Schuschingg, kanclerz Dollfuss i sekretarz stanu Fey. Po oświadczeniu tego ostatniego kanclerz Dollfuss w odpowiedzi na okrzyk posła socjalistycznego Bauera zawołał:

„Pan jest bolszewikiem! Panu zależy tylko na dyktaturze proletarjatu!"

Na to Bauer odparł:

„Uczciwy bolszewik jest mi zawsze milszy niż człowiek taki jak pan, łajdak bez przekonań!"

Kiedy prezydent Renner chciał otworzyć dyskusję nad oświadczeniami ministrów, kanclerz Dollfuss podszedł do trybuny i powtórzył Rennerowi słowa Bauera.

Powstał nieopisany tumult. Posłowie Heimwehry poczęli rzucać kałamarzami w kierunku ław socjalistycznych, poczem rzucono się w stronę prezydjum. Zdawało się, że dojdzie do bójki Z trudem tylko udało się rozdzielić posłów i wśród nieopisanej wrzawy posiedzenie przerwano.

Wiedeń, 22. 10 (PAT.) W dzielnicy wiedeńskiej Semmering doszło znów do starcia między komunistami, a policją. Mimo zakazu zgromadzeń zebrali się komuniści na placu przed browarem i domagali się gwałtownie uwolnienia aresztowanych członków Schutzbundu. Jednego z urzędników policyjnych obrzucono kamieniami, dano też do niego 2 strzały, które jednak chybiły.

Policja ze swej strony dała kilka strzałów na alarm i zdołała rozproszyć demonstrantów.

Dwie ofiary bójki w ciemnościach

Kępno, 22. 10. (PAT.) Z Sieradza donoszą o krwawych zajściach we wsi Czechy.

W czasie zabawy, urządzonej przez miejscową młodzież wdarło się na salę 3 opryszków, którzy wszczęli awanturę, gasząc światło.

Kiedy bójka w ciemności na noże przeciągała się zbyt długo, poczęto wołać o pomoc. Wówczas na miejsce wypadku przybyła gromada włościan, uzbrojonych w kije, którzy zaatakowali awanturników i pobili ich dotkliwie. Ofiarą zajścia padło 4 ciężko rannych, z których dwóch, Staniucha i Rychlik zmarło w szpitalu

Jednego z napastników, Wilczyńskiego, ciężko pobitego przez włościan, ujęto.

Kpt. Karpiński w Stambule

Stambuł, 22. 10. (PAT). W piątek o godz. 15-tej przybył tu kpt. Karpiński.

Odleci on dalej prawdopodobnie w niedzielę rano.

Strajk piekarzy w Warszawie

Warszawa, 22. 10. (Tel. wł.) — Do wczorajszego wieczora były prowadzone rokowania pomiędzy właścicielami piekarń a robotnikami w sprawie obniżki płac. Rokowania nie doprowadziły do zgody, wskutek czego po dzisiejszym wypieku pieczywa rozpocznie się w Warszawie strajk piekarski. Brak pieczywa Warszawie jednak nie grozi, ponieważ będą czynne małe piekarnie, obsługiwane przez właścicieli, oraz piekarnie podmiejskie. (w)

Przepowiednia pogody na niedzielę: Po nocy mglistej i chłodnej w ciągu dnia pogoda w dalszym ciągu zmienna, pochmurno i naogół dżdżysto, wiatry południowo-zachodnie.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.41 do 173.67 zł., gotówką 173.07 zł.

Sytuacja finansowa Francji

Posiedzenie komisji finansowej — Min. Palmade zapowiada, że deficyt budżetowy wyniesie 12 miljardów fr.

Paryż, 22. 10. (PAT). Na posiedzeniu komisji finansowej izby deputowanych ministrowie finansów i budżetu podkreślali naglącą konieczność dla państwa posiadania zrównoważonego budżetu już w styczniu przyszłego roku.

Rząd domagać się będzie uchwalenia przez parlament różnych środków, w celu zwalczania nadużyć w dziedzinie podatkowej, m. in. roztoczenia kontroli nad depozytami bankowemi. Projektowane jest zmniejszenie poborów urzędników państwowych o 2 do 10 procent. Przewiduje się zniesienie rent dla wdów po wojskowych i marynarzach, oraz rent b. kombatantów, posiadających pewne źródła dochodów. Nadto przewidziane jest przeprowadzenie reformy pewnej kategorji podatków, m. in. podatku dochodowego.

Na posiedzeniu zwrócono się do ministrów z różnemi pytaniami w kwestji płatności długu wobec Ameryki, przypadającej na 18 grudnia b. r. M. in. Malvy zauważył, iż parlament uchwalił klauzulę, nakładającą na rząd obowiązek informowania obu izb o wszelkich zmianach w dziedzinie zdolności płatniczych Francji. Zdaniem Malvy, po zredukowaniu w Lozannie wysokości zobowiązań niemieckich, nie może być dokonana żadna spłata wobec Stanów Zjednoczonych bez upoważnienia parlamentu.

Min. Palmade w swej odpowiedzi zaznaczył, że rząd, któremu znane jest to zobowiązanie wobec parlamentu, zwróci się we właściwym czasie, o odpowiednie upoważnienie.

Dalej w swem expose zaznaczył m. in., że deficyt budżetu Francji dochodzi do 12 miljardów franków. W marcu r. b. referenci senatu i izby deputowanych oszacowali deficyt na 7 miljardów. Wzrost o 5 miljardów, powstał wskutek tego, że odtąd wydatki zwiększyły się o jeden miljard, oraz że do skarbu wpłynęło o 4 miljardy z podatków mniej, niż przewidywano.

Minister wyjaśnia dalej, w jaki sposób i w jakich warunkach powstał preliminarz dochodów. Podkreśla, że przy obecnych stosunkach gospodarczych można było jedynie w przybliżeniu oznaczyć wysokość deficytu i zaznacza, że 12 miljardów franków należy uważać za minimum.

Na zakończenie Palmade przypomniał, że już zrealizowane oszczędności na podstawie ustawy z 15 lipca r. b. oraz dochody z konwersji rent dały 4 miljardy franków. Pozostaje jeszcze do pokrycia minimalnie 8 miljardów franków.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 22 10. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70,6 kg (120.1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg. (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy pozn. i pomorskiej 72,95 kg. (124 ft w. hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74.1 ft. w. hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 30 tonn par. Poznań	15,25
Żyto 40 tonn par. Poznań	15,20
Pszenica 30 tonn par. Poznań	24,50

Ceny orjentacyjne

Żyto	14,80 — 15,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,75 — 24,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarcwy	16,50— 18,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg.	14,50 — 15,25
Jęczmień 64—66 kg.	14,00— 14,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	14,25— 14,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work	23,00— 24,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	37,25— 39,25
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75— 9,00
Otręby pszenne	9,00— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00— 11,00
Rzepak	37,00— 38,00
Rzepik	35,00— 40,00
Gorczyca	39,00— 45,00
Groch Victoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	33,00— 36,00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemniaki jadalne	2,20— 2,50
Ziemniaki fabr za kilo %	0,00—0,12½
Mak niebieski	90,00—100,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 545 tonn, pszenicy 145 tonn, jęczmienia 60 tonn, owsa 15 tonn.

TEATR POLSKI

NIEDZIELA
3 po poł. „DZIKA PSZCZOŁA" L. H. Morstina z dyr. Szczurkiewiczem w roli gł.
8 wiecz. „WIELE HAŁASU O NIC" Szekspira z J. Zaklicką w roli BEATRYKS.

PONIEDZIAŁEK
8 wiecz. „FORTEPJAN" Szaniawskiego.

W przygotowaniu:
„KTOBĄDŹ"
Wielkie Misterjum Angielskie z XIV wieku. d 41

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22 10. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była niejednolita. Papiery państwowe miały na ogół kursy utrzymane. mianowicie poszukiwano 5% poż. konwers. po 40% jednakże nie było oddawców, 4% poż. inwest. płacono 95.— zaś 4% premj. dol. obracano po 50.— w tranzakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8% listy dol. stare po zniżkowym kursie 57.50—57%, natomiast 8% listy dol. amort. poszukiwano po 55% bez oddawców oraz 4% listy zast. konwert. po 32% w większych obrotach. W końcu obracano w tranzakcjach 6% listy żytnie po 11.50.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 87.—, jednakże bez obrotu i notowania.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 57½—57% +

4% listy zastaw konw. Pozn Ziem. Kredyt. stempl. 32% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dol., serja III 50 +

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 11.50 +

Tendencja niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22. 10 1932.

Dewizy

	trans.	sprzed	kup
Holandja	359,30	36[illegible]	358,40
Londyn	30.26	30.41	30.11
Nowy Jork czeki	8,91	8,93	8,89
Nowy Jork kabel	8,915	8,935	8,895
Paryż	35,09	35,18	35,00
Szwajcarja	172,40	172,83	171,97
Berlin	212.05		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	38,75— 39,25
4% poż. inw.	97,00
4% poż. dolarowa	50.25
6% poż. dol.	55,50— 57,00
w odcinkach po 100	57,50
7% poż. stabil.	56,25— 54,50

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	87.00— 86,50

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 22. 10. 1932.

Pszenica marchijska	196,00—198,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march.	154,00—156,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	172,00—182,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	164,00—171,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134,00—138,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	25,25— 28,75
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	20,35— 22,25
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	9,00— 9.50
Tendencja słabsza.	
Otręby żytnie	8,25— 8,75
Tendencja słabsza.	
Groch Victoria	22,00— 26,00
Groch drobny jadalny	20,00— 23,00
Groch pastewny	14,00— 17,00
Kuchy lniane	10,30
Kuchy z orzecha ziemnego	11,20
Kuchy mielone (mączka)	11,40
Wytłoki suche	9,00— 9.30
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,20
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,10

Ogólna tendencja prawie utrzymana.

Fanfary i salwy przy odsłonięciu Pomnika Wdzięczności

Niewiele czasu, bo tydzień zaledwie dzieli nas od poświęcenia Pomnika Wdzięczności. Uroczystość nastąpi, jak wiadomo, w niedzielę, 30 bm., w dniu poświęconym czci Chrystusa-Króla.

W związku ze zbliżającym się terminem uroczystości, odbyła się konferencja przedstawicieli miejscowej prasy w sekretarjacie Komitetu Budowy Pomnika.

Kto przyjedzie?

Aktu poświęcenia dokona J. Em. ks. Kardynał - Prymas, a zapewniony jest udział księży biskupów obu archidiecezyj: ks. biskupa Laubitza i ks. biskupa Dymka. Miłą niespodzianką jest zapowiedź przybycia z referatem złotoustego mówcy i kaznodziei ks. arcybiskupa Teodorowicza ze Lwowa. Przybywają ponadto X.X. Biskupi: Szlagowski z Warszawy, Radoński z Włocławka i Łukomski z Łomży. Szereg innych biskupów przesłało bardzo serdeczne listy, tłumacząc nieobecność swoją obchodami Dnia Katolickiego w ich diecezjach.

Solenne nabożeństwo z udziałem przedstawicieli władz świeckich i episkopatu odbędzie się w poznańskiej Kolegjacie św. Marji Magdaleny. Mszę św. odprawi biskup śląski ks. Stanisław Adamski, a kazanie wygłosi ks. prof. Franciszek Kwiatkowski T. J. z Krakowa.

Zapowiedziany jest bardzo liczny przyjazd delegacyj z Wielkopolski. Z Krakowa przybywa liczna delegacja pod przewodem ks. prof. Kwiatkowskiego, a drugą z zapowiedzianych do tej chwili, złożoną z profesorów i uczennic szkoły ekonomiczno - handlowej, prowadzi ks. Król. Z Warszawy, przybywa delegacja organizowana przez „Frankopol". Przy tej sposobności pragniemy ponowić apel Komitetu o zgłaszanie kwater dla przyjezdnych.

Nabożeństwo i pochód

We wszystkich kościołach poznańskich treść kazań bedzie zastosowana do uroczystości. W katedrze poznańskiej o godz. 10,15 uroczyste nabożeństwo celebruje ks. biskup Dymek; kazanie wygłosi rektor seminarjum duchownego ks. prał. dr.. Rolewski. Równocześnie na balkonie katedry (o godz. 10,30) odprawione będzie nabożeństwo dla organizacyj świeckich, które zbiorą się przed pochodem na dziedzińcu katedralnym.

Po nabożeństwach, z świątyń wyruszą kompanje wiernych z duchowieństwem na czele pod pomnik. Do organizacyj świeckich, wyruszających z pod katedry mogą się przyłączyć organizacje z prowincji, o ile przybędą ze sztandarami. Nad porządkiem organizacyjnym czuwa specjalny komitet pochodowy na czele z p. Jęczkowiakiem i wskazuje poszczególnym grupom pochodu miejsca.

Akt odsłonięcia pomnika

Przyjazd J. Em. ks. Kardynała - Prymasa będzie miał — jak ostatecznie ustalono — charakter szczególnie uroczysty. Dostojny protektor uroczystości zajedzie o godz. 12.30 w otoczeniu szwadronu kawalerji. U stóp pomnika powita J. Em. ks. Kardynała - Prymasa duchowieństwo, poczem zajmie on miejsce na tronie w otoczeniu X.X. Biskupów, naprzeciw przedstawicieli władz. Pod pomnikiem ustawi się kompanja 58 pp. poznańskiej, który to pułk jest poświęcony Najsłodszemu Sercu Jezusowemu. a na stopniach po obu stronach ustawią się dwa chóry księży kleryków. Chwila odsłonięcia pomnika przez J. Em. ks. Kardynała - Prymasa, skupi uwagę wszystkich zebranych, gdyż obwieszczą ją dźwięki fanfar i salwy armatnie. Po błogosławieństwie apostolskiem, którego udzieli J. Em. ks. Kardynał - Prymas, śpiew hymnu „Boże coś Polskę" zakończy wielką i podniosłą manifestację katolicką.

Uroczysta manifestacja w hali reprezentacyjnej

Nie wyczerpie to jednak uroczystości tego dnia. Popołudniu, w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich odbędzie się uroczysta manifestacja, podczas której wygłosi referat J. E. ks. arcybiskup Teodorowicz. Zespół szkoły dramatycznej pod dyr. Zygmunta Noskowskiego. artysty Teatru Polskiego recytować będzie następnie „Kto się w opiekę" Kochanowskiego. poczem przemówi p. prof dr. Gantkowski, prezes Ligi Katolickiej archidiecezjalnej, który w r. 1920 w d 28 października zagajał I zjazd Ligi Katolickiej. na którym zapadła pamietna uchwała budowy Pomnika Wdzięczności.

Uświetni uroczystość występ chóru archikatedralnego pod dyrekcją ks. prał. dr. Gieburowskiego. Taki jest w zarysie program podniosłych uroczystości, których oczekuje cały katolicki Poznań.

Program uroczystości poświęcenia Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

w dniu 30 października 1932 r.

NABOŻEŃSTWA:

a) W katedrze celebruje sumę o 10,15 J. E. ks. biskup Wal. Dymek. Kazanie wygłosi ks. prał. dr. Rolewski.

b) Na balkonie katedry o 10,30 msza św — organizacje zbiorą się na placu Tumskim.

c) dla przedstawicieli władz i delegacyj w kolegjacie św. Marji Magdaleny (fara), odprawi mszę św. o 10 J. E. ks. biskup Adamski, kazanie wygłosi ks. prof. Fr. Kwiatkowski T. J. z Krakowa.

d) Suma we wszystkich kościołach parafjalnych i innych.

Po skończonem nabożeństwie pochody na plac przed Pomnikiem.

POŚWIĘCENIE POMNIKA:

O godz. 12,30: 1. Uroczysty przyjazd J. Eminencji na plac Pomnika.

2. Powitanie J. Em. przez duchowieństwo i udanie się w procesji do Pomnika na tron. — Chór śpiewa — „Ecce Sacerdor Magnus" kompozycji ks. dr. Chlondowskiego.

3. „Bogurodzica" (wiek XIV) na chór unisono z tow. orkiestry. Wykona Związek Chórów Kościelnych oraz orkiestra reprezentacyjna 58 p.p. pod batutą prof. Fel. Nowowiejskiego.

4. Przemówienie prezesa Komitetu.

5. Hymn do Serca Jezusowego na chór i orkiestrę — komp. Fel. Nowowiejski.

6. J. Eminencja: a) ubiera się w szaty liturgiczne. b) odsłania Pomnik, c) poświęca Pomnik, d) przemawia.

7. Hejnał na trąby i kotły.

8. a) Wierzę w Boga, b) Litanja do N. Serca P. Jezusa — odmówią chóralnie alumni Arcyb. Seminarj. Duchow.

9. „Polskie Te Deum" na chór unisono i orkiestrę kompozycji Fal. Nowowiejskiego, wykona po raz pierwszy Zw. Chór. Kościelnych pod batutą komp.

10. Błogosławieństwo Apostolskie (Hejnał).

11. „Boże, coś Polskę" śpiew ogólny z orkiestrą.

Radjo warszawskie nada na wszystkie stacje sumę z kazaniem w Katedrze i uroczystości przed Pomnikiem.

UROCZYSTA MANIFESTACJA

w Hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich przy ul. Marsz. Focha o 5 po południu.

1. Psalm 77 (chór mieszany) Mik. Gomółka († 1609).

2. Viderunt omnes fines terrae (chór miesz.) Mik. Zieleński (ok. 1611).

3. Zagajenie — starosta krajowy L. Begale, prezes Komitetu.

4. Przemówienie — J. E. X. Arcyb. Teodorowicz.

5. Pax vobiscum (chór męski) Fr. Liszt († 1886).

6. Scena z oratorjum „Wieczerza Apostolska (chór męski) Ryszard Wagner († 1883).

7. „Kto się w opiekę" (recytacja) Jan Kochanowski († 1594).

8. O quam gloriosum est regnum (chór miesz.) Vittoria († 1613).

9. Zakończenie — prof. dr. Paweł Gantkowski, prezes Archidiec. Ligi Katolickiej, który w r. 1920 zagajał I Zjazd Katolicki.

10. Exultate Deo (chór miesz.) Scarlatti († 1725).

Śpiew wykona „Chór katedralny" pod dyrekcją Msgr. dr. Wacława Gieburowskiego. — Recytację — zespół „Szkoły Dramatycznej" p. dyr. Zygmunta Noskowskiego. artysty Teatru Polskiego.

POCHÓD Z PLACU KATEDRALNEGO:

O godz. 10.30 msza św. na balkonie Katedry dla organizacyj. Zbiórka o 10 na Placu Tumskim w następującej kolejności:

1. Akademicy: kierownik własny.

2. Organizacje Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, kierownicy: pp. Michałowicz i Czarniecki.

3. Delegacje zamiejscowe kier.: p. dyr. Dembiński

4. Organizacje zawodowe, kier.: p. St. Libera

5. Organizacje kulturalno - oświatowe itp., kier. p. J. Borkiewicz Uwaga: Organizacje kościelne biorą udział w nabożeństwach parafjalnych. a następnie z sztandarami podążą przed Pomnik i zgłaszają się na miejscu uroczystości u pp dyr. Rydlewskiego. Szwedzińskiego i Kupsia.

Ze względu na rozpoczęcie poświęcenia punktualnie o 12.30, kompanje parafjalne muszą przybyć na Plac Pomnikowy najpóźniej do godz. 12.

Dotąd zapowiedzieli swoje przybycie:

1. Ich Eksc. XX. Arcybiskup Teodorowicz, Biskup St. Adamski, W Dymek. A. Laubitz, St Łukomski, K. Radoński i Szlagowski

2. Z Krakowa: „Apostolstwo Modlitwy" z X. prof. Kwiatkowskim T. J., 30 osób Z Krakowa: grono profesorów i uczenic Szkoły Ekonom. - Handlowej z X. E Królem (Kraków. ul. Skwerowa 8) liczba uczestników niewiadoma.

Z Warszawy: organizowana przez KAP wedle doniesienia Frankopolu

Inormacje i wskazówki:

1. Przew. P. T Duchowieństwo raczy wziąć udział w uroczystości w szatach liturgicznych. (Insygnja. biret komża itd.).

2. Sodalicje szkolne. żeńskie i męskie przyłączą się z sztandarami do pochodu Sodalicyj Marjańskich. który ustawi się przed kościołem XX Jezuitów o godz. 10 30.

3. Młodzież szkolna wszystkich zakładów, zwłaszcza klas wyższych, o ile nie należy do organizacyj, biorących udział w pochodzie z placu katedralnego, przyłączy się do kompanji swej parafji.

4. Organizacje kościelne. Bractwa itp. przyłączają się do pochodu parafjalnego z chorągiewkami i oznakami; jednakowoż bez obrazów.

5. Na liczne zapytania informuje się. że celem oddania hołdu Najśw Sercu Jezusowemu po poświęceniu Pomnika nie należy składać wieńców, ale raczej wiązanki kwiatów.

6 Na dalsze zapytania informuje się. że wszelkie zbiórki ofiar pieniężnych w Poznaniu i na prowincji w święto Chrystusa Króla odbywają się pod hasłem IX Dnia Katolickiego. t. j.: na Pomnik Najśw. Serca Jezusowego i na Akcję Katolicką.

7. Ponownie apeluje Komitet serdecznie do obywatelstwa stoł. m. Poznania oraz Wielkopolski, aby zechciało wywiesić sztandary najpóźniej w niedzielę 30 bm rano. Również zwracamy się z tą samą prośbą do władz i zarządów gmachów publicznych.

KOMITET BUDOWY POMNIKA NAJŚW. SERCA PANA JEZUSA W POZNANIU

Prezes (—) L. Begale Starosta Kraj.

za Sekretarjat (—) X. Józef Prądzyński

skarbnik (—) B. Adamczewski

Komendant pochodu: Jęczkowiak m. p.

Na pomnik Wdzięczności

za pośrednictwem administracji pisma naszego

zebrano do dnia 21. 10. 1932 włącznie godz. 12-tej.

marek polskich 405.430.000.—
złotych polskich 90.021,07

oraz: 4 akcje Poznańskiej Spółki Drzewnej,
3 akcje Banku Przemysłowców,
10 000 mk. w 2 akcjach Spółki Stolarskiej,
40 000 mk. niem. akcyj T. A. Centrali Rolników,
80 lirów włoskich,
20 mk. niem. w złocie,
129 mk. niem. w srebrze,
235 franków fr.,
3 dolary,
10 koron austrj. w złocie,
5 rubli w złocie,
1 rubel w srebrze,
15 kuponów pożyczki dolarowej,
15 zł w obligacjach 5-proc. P. Poż. Konwers.
1 kupon dyw. od 100 akcji Banku Zw. Sp. Zar.

Przeciw **OBSTRUKCJI**, hemoroidom i złej przemianie materji,
Tg 5947 używaj franc. herbatę **THE CHAMBARD**.
Ułatwiają odciekanie żółci i czyszczą organizm. Żądać wyrobu francuskiego.

„Mali ludzie"

Oto tytuł najnowszej powieści **Stefana Balickiego**, utalentowanego autora „Dziewiątej fali" i licznych nowel nagrodzonych na konkursach literackich w Poznaniu i Warszawie.

„Mali ludzie" obok akcji żywej i wysoce interesującej, obok bystrej obserwacji i prawdy psychologicznej — posiada wielkiej miary wartości literackie, ujawnione w doskonałej konstrukcji powieści.

Druk „Małych ludzi" rozpoczniemy w odcinku wtorkowego wydania porannego „Kurjera Poznańskiego".

Hitlerowskie manewry

Monachjum, 22. 10. (PAT). — W okolicy Tuebingen (Wirtembergja) odbyły się wielkie manewry bojówek narodowo - socjalistycznych. Na manewrach, trwających przez dwa dni, był obecny szef sztabu bojówek kpt. Roehm i szereg wyższych dowódców. Oficjalny organ bojówek „Der S. A. Mann", zamieszczając sprawozdanie z manewrów, donosi, że kpt. Roehm udaje się z Tuebingen w dalszą podróż celem dokonania przeglądu narodowo - socjalistycznych formacyj w południowych Niemczech.

Śmierć w płomieniach

Wilno, 22. 10. (PAT). We wsi Dydrycie (gm. gródeckiej) z niewyjaśnionych dotychczas przyczyn powstał pożar w stodole Michała Kwiatkowskiego. Wskutek wiatru ogień przerzucił się na sąsiednie zabudowania. W płomieniach stanęło 5 gospodarstw. Mimo natychmiastowej akcji ratunkowej ogień zniszczył całkowicie dom mieszkalny, oraz zabudowania gospodarskie wraz z tegorocznemi zbiorami i częścią inwentarza żywego.

W czasie pożaru zginął tragicznie w płomieniach brat Michała Kwiatkowskiego, który spał w stodole. Strat dotychczas nie ustalono. Policja prowadzi dochodzenia w celu wykrycia przyczyn pożaru.

Zabójstwo z zemsty

Kępno, 22. 10. (PAT.) Z Wieluńia donoszą:

Między rodzinami Pietrasów i Błaszczyków we wsi Żdżary (pow wieluński) dochodziło często do nieporozumień na tle majątkowem. Wreszcie Konrad Błaszczyk postanowił zemścić się. Wziął do pomocy swego rówieśnika Romana Pichlę i zaczaił się z fuzją w krzakach przydrożnych, oczekując tam na mającą wracać wieczorem do domu córkę Pietrasów. Kiedy Pietrasówna nadeszła, Błaszczyk strzelił i zranił ją niebezpiecznie. Pietrasówna po przewiezieniu do szpitala zmarła.

Helmer Rosting w Gdańsku

Gdańsk, 22. 10. (Tel wł.). Tymczasowy Wysoki Komisarz Ligi Narodów dla Gdańska Helmer Rosting przybył tu w piątek, witany przez przedstawicieli komisarjatu Rzeczypospolitej i senatu gdańskiego. (w)

Warszawa, 22. 10. (Tel. wł.). Nowomianowany tymczasowy Wysoki Komisarz Ligi Narodów w Gdańsku p Rosting przed objęciem urzędowania w Gdańsku przybędzie do Warszawy celem przedstawienia się rządowi polskiemu i omówienia szeregu spraw polsko-gdańskich, które wymagają szybkiego załatwienia

Przyjazd p Rostinga do Warszawy nastąpi we środę. 26 bm. (w)

Tutki (zwijki)
PEŁNOWATKI
z pełnym wkładem waty leczniczej
wchłaniającej ponad 90% nikotyny.
Tg 378

Tg 003

Lampa Ignacego Łukasiewicza

Kiedy Ludwik XIV dowiedział się, że w państwie jego wynaleziono świecę woskową, która zastąpi dymiącą i cuchnącą świeczkę łojową — ucieszył się bardzo i poparł wynalazek całą siłą swego wpływu. Słoneczny król zrozumiał odrazu wyjątkowe symboliczne wprost znaczenie nowego środka oświetlenia. W przeciągu lat kilkunastu dokonał się przewrót w życiu Francji. Paryż teraz naprawdę „ville-lumière" zapłonął setkami tysięcy świec. Świat przestał chodzić spać z kurami. Ludzie zobaczyli, że można żyć i pracować również wieczorem.

Kiedy rząd austrjacki dowiedział się, że ubogi i skronmy magister farmacji, Ignacy Łukasiewicz oświetlił w r. 1853 zapomocą „oleju skalnego", szpital powszechny we Lwowie — posmutniał i przeląkł się bardzo. Przewidujące a ostrożne hofraty niemieckie zwęszyły odrazu groźne dla całości monarchji dwugłowej niebezpieczeństwo. Nafta, która dziś niesłychanym dotąd sposobem oświeca okna szpitalu, może jutro eksplodować w pocisku pod kopytem konia ułańskiego i rozpalić ognie buntu na całej ziemi polskiej?!

Wygrzebałem raz za lat dziecięcych na strychu u babci w Siemuszowej, w ziemi sanockiej taką pierwszą lampę „pana Ignacego". Kamfinowa lampa, jak wówczas mówiono, wyglądała istotnie groźnie na oko. Blaszana, mocno okuta z obawy przed wybuchem źle destylowanej i nieoczyszczonej z pierwiastków eksplodujących nafty. Bali się ludzie używania jej więcej, niż dziś lękają się gazu ziemnego. Zaczem wynalazek aptekarza ze Lwowa nie zrobił wielkiego wrażenia. Przez długie lata jeszcze kontentowano się kagankiem oliwnym i świecami.

A za wszystkich bał się rząd austrjacki. Działo się to wszakże w przededniu wojny krymskiej, która miała we wszystkich trzech dzielnicach obudzić uśpioną nadzieję niepodległości Wynalazca lampy naftowej był jak najgorzej w opinji policji zapisany. Wiedziała ona, że Łukasiewicz to niebezpieczny wichrzyciel, który ma za sobą dwa lata kaźni politycznej za udział w przygotowaniach powstańczych w r. 1846. Istotnie za swej pierwszej młodości brał on jak najżywszy udział w tajnej robocie politycznej. Pracował przy boku słynnego Edwarda Dembowskiego, jako emisarjusz i ajent rewolucyjny. Wedle szalonego pomysłu Dembowskiego powstanie wybuchnąć miało równocześnie w Poznaniu i we Lwowie, garstka spiskowców obiecywała pociągnąć swym przykładem obie dzielnice. Jako wysłannik Dembowskiego jeździł wówczas Łukasiewicz do Poznania, konferował z Libeltem, Gutrym i Berwińskim i przygotowywał ruch, który wkrótce miał się zakończyć klęską. Na gruzach dopiero marzeń o niepodległości rozkwitła myśl „pracy organicznej", uwieńczona wspaniałym wynalazkiem, rzucającym pomost pomiędzy świecą woskową XVII wieku a żarówką Edisona.

Wynalazcę czekały teraz trudności większe do poknania, niż w tamtej podziemnej robocie politycznej. Wypadało najpierw stoczyć walkę z samym sobą i z romantycznego szlachcica jakim był Łukasiewicz, przedzierżgnąć się w trzeźwego, nowoczesnego przemysłowca. Wypadało dalej rozwinąć propagandę wśród swoich i oświecić konserwatywne społeczeństwo o pożytku i użytku nafty. Zwycięstwo na obu odcinkach było tylko częściowe. Na trzecim zaś wymagało środków, przechodzących siły wynalazcy.

W zarodku samym próbował bowiem rząd wiedeński dusić i unicestwiać wszystkie poczynania Łukasiewicza. Umiano doskonale wykorzystać jego gołębią naiwność, dobrą wolę, chęć służenia ludzkości. Pozbawiono go korzyści, jakie mógł ciągnąć z opatentowania swego wynalazku.

Po kilku latach okazało się, że to nie on, ale zupełnie kto inny wpadł na pierwszą myśl naftowego oświetlenia! I ten „kto inny" zdobył wszelkie korzyści materjalne lukratywnego interesu.

Łukasiewicz nie zatroskał się o swe autorstwo czy prawo pierwszeństwa. Owładnęła go bowiem idea stworzenia przemysłu naftowego w Polsce. Wziął się do tego z nieopisanym zapałem, z ogromnym nakładem wysiłku, ale po staropolsku. Czerpał naftę garncami z pierwotnych szybów, które się niczem nie różniły od zwyczajnych studni, destylował ją na miejscu w równie prymitywnej rafinerji w Chorkówce pod Krosnem i rozwoził w beczkach do odległych milami stacyj kolejowych.

Zapatrzony w korzyści, jakie niesie ludzkości ze swego odkrycia, nie umiał w całej pełni zabezpieczyć odkrytego przez się skarbu. Idealista, filantrop przez ćwierć wieku znoił się, aby zorganizować i postawić na nogi przemysł naftowy, którego był twórcą. Nie umarł wprawdzie w nędzy, jak inni wielcy wynalazcy, ale musiał patrzeć w pogodnej bezsile jak obcy przybysze zabierają krajowi największy jego skarb, jak wiedeńskiej konstrukcji lampy, cieszą się większem powodzeniem od jego prymitywnie wykonanego pierwowzoru

Pod pewnym względem był tedy polski „król światła" postacią tragiczną. A kiedy po spełnionem dziele odejść mu przyszło, zjawił się drugi, bardzo podobny do niego męczennik przemysłu galicyjskiego. Nie garncami już, lecz wagonami czerpał naftę z ziemi miał do dyspozycji nowoczesne narzędzia wiertnicze i świdry amerykańskie, ale odznaczał się tym samym co Łukasiewicz szlachetnym idealizmem w pracy: Stanisław Szczepanowski. Za to romantyczne nieliczenie się z rzeczywistością dosięgnął go w końcu los tamtego galicyjskiego aptekarza: legł również pod gruzami wzniesionego przez się gmachu.

W dniu jutrzejszym odsłonięty zostanie w ziemi krośnieńskiej pomnik Ignacego Łukasiewicza. Zasłużył nań ten cichy filantrop w całej pełni. Lampa naftowa, którą pierwszy w Europie zapalił w roku 1853 jest wspaniałym przejawem pracy, jaką cywilizacja polska spełniała dla dobra ludzkości, w najcięższych dla siebie warunkach!

STANISŁAW WASYLEWSKI.

REWELACYJNA NOWOŚĆ DLA BLONDYNEK!

Blondynki mogą się już nie obawiać, że włosy ich utracą swój pierwotny kolor i blask. Shampoo Kamilloflor Elida zachowa ich włosom naturalny połysk i barwę. KAMILLOFLOR jest specjalnym preparatem zawierającym ekstrakt górskiego rumianku ... jego oddziaływanie na włosy jest udowodnione naukowo. Kamilloflor potęguje połysk blond włosów i przywraca im złocisty odcień.

SHAMPOO KAMILLOFLOR ELIDA

Pg 4 791-62.387

Ślub książęcy w Koburgu

W niewielkiej stolicy b. księstwa koburskiego odbyły się w środę i w czwartek wspaniałe uroczystości weselne na dworze książęcym. Po raz pierwszy od czasu powstania republiki niemieckiej zaślubiny książęce odbywały się z rozwinięciem takiego ceremonjału i z tak licznym udziałem ludności.

Chodziło o małżeństwo najstarszego syna następcy tronu szwedzkiego księcia Gustawa Adolfa z księżniczką Sybillą von Saxen-Koburg-Gotha, córką b. władcy tego księstwa. Aktu cywilnego zaślubin dokonał burmistrz Koburgu, hitlerowiec Schwede. Ślub kościelny odbył się w kościele św. Maurycego.

Na uroczystości zaproszono 120 osób. Dwory Szwecji, Norwegji, Danji, Niemiec, Bułgarji, Rosji i Anglji były reprezentowane. Z Anglji przybył wuj króla angielskiego książę Artur Connaught oraz kilka księżniczek. Był również obecny król bułgarski Ferdynand, który stale przebywa w Koburgu i który reprezentował na uroczystościach rodzinę koburską. Z miejscowości Dinard przybyła wielka księżna Cyrylowa Romanow ze swoją córką. Na oficjalnej liście zaproszonych przy nazwisku wielkiej księżnej Cyrylowej znajdował się napis „ogłoszona carową w Paryżu". Był również b. kronprinz bawarski Ruprecht. B. kronprinz Wilhelm Hohenzollern nie przybył na ślub, natomiast jego najstarszy syn Wilhelm, uważany w kołach monarchistycznych Niemiec za przyszłego cesarza, pełnił funkcje drużby.

Wielką sensację sprawiła wiadomość udziału w uroczystościach Hitlera, którego wielkim zwolennikiem jest wielki książę Koburgu. Na kilka dni przed uroczystościami weselnemi Hitler przybył do Koburgu, gdzie mu wręczono dyplom honorowy tego miasta. Zapowiedź jego obecności na uroczystościach miała wywołać ze strony dworu szwedzkiego odmowę przybycia do Koburga. W rezultacie Hitler nie został zaproszony na uroczystości, natomiast burmistrz Koburga, hitlerowiec Schwede, otrzymał zaproszenie również jako „przedstawiciel Adolfa Hitlera".

Prezydent Rzeszy Hindenburg wydał nakaz, ażeby oddział Reichswehry w sile 40 ludzi, t. j. w takiej sile, w jakiej składa się gwardja honorowa prezydenta Rzeszy, zaciągnął wartę na zamku w Koburgu w czasie uroczystości.

Miasto Sonnenberg ofiarow. młodej miasto Sonnenberg ofiarowało młodej księżnej kolebkę dziecięcą z podwójnem dnem, zapełnioną ziemią z Koburga „ażeby syn matki Niemki spoczywał nawet w Szwecji na ziemi niemieckiej". Poza tem w Bayrucie odbył się festiwal muzyczny. Dawano liczne utwory Wagnera.

Poseł Aleksander Zwierzyński, przywódca narodowy na Wileńszczyźnie — zob. artykuł na str. 2.

Minister skarbu a preliminarz budżetowy

„Gazeta Polska" drukuje wywiad z ministrem skarbu p. Zawadzkim, omawiający uchwalony wczoraj przez Radę Ministrów preliminarz budżetowy na rok 1933/34. W tym wywiadzie p. minister utrzymuje, że cyfry preliminarza są realne, że nie są one ani optymistyczne, ani pesymistyczne, i nie przewiduje ani powiększenia się kryzysu, ani też poprawy konjunktury.

Na pytanie, czy wydatki nie będą mogły ulec redukcji, minister odpowiedział, że nie jest to wykluczone, ponieważ prowadzi się akcję obniżania cen a wskutek tego niejako mechanicznie mogą powstać poważne oszczędności w wydatkach przedsiębiorstw państwowych oraz w wydatkach rzeczowych administracji. Poza tem obsługa długów zagranicznych przewidziana jest w budżecie w pełnej mierze, a tymczasem wiadomo, że toczą się rokowania międzynarodowe, które mogą wpłynąć na obniżenie spłat tych długów. Co do możliwości pokrycia deficytu minister oświadcza, że przedewszystkiem budżet według jego zdania jest upoważnieniem dla rządu do dokonywania pewnych wydatków Z upoważnienia tego rząd może w pełnej mierze nie skorzystać, wskutek czego deficyt faktyczny może być zmniejszony Poza tem posiadane rezerwy skarbowe mogą posłużyć do pokrycia znacznej części przewidywanego niedoboru a przy znaczniejszych zmniejszeniach wydatków nawet i całego deficytu.

Poza tem p. min. pokłada nadzieję w korzystnych objawach, jakie się miały ukazać w naszem życiu gospodarczem, mianowicie wzmożenie się kapitalizacji oraz zwiększenie zaufania do naszego pieniądza i naszych instytucyj finansowych. (w)

25-lecie Związku Prac. Kupieckich na Pomorzu

Z okazji 25-lecia Związku Pracowników Kupieckich odbyło się w Toruniu, w środę, 19 b. m. uroczyste zebranie, na sali książęcej „Dworu Artusa".

Zebranie zagaił długoletni prezes oddziału toruńskiego p. Augustyniak, poczem wygłosił historyczny referat, obrazujący przebieg prac Związku w okresie 25 lat. Deklarację ideową przedstawił p Krobski, kończąc okrzykiem: Najjaśniejsza Rzeczpospolita niech żyje! Okrzyk ten zebrani z zapałem trzykrotnie powtórzyli.

P Jurkiewicz uczcił w swojem przemówieniu tych wszystkich, którzy na terenie Wielkopolski i Pomorza do rozwoju Związku się przyczynili. Z Pomorza, a ściślej z Torunia zasłużyli się pp.: Fr. Raczyński, bracia Kasprzakowie, Stan. Pyrzewski, Kałamajski oraz śp. Maksymiljan Hartwig i Kaz. Barański. Pamięć dwóch ostatnich uczczono przez powstanie.

Podczas krótkiej przerwy zebrano na fundusz jubileuszowy, a w ściślejszem tego słowa znaczeniu na budowę własnego domu związkowego, 44 zł 53 gr.

O godz. 22 zamknięto zebranie hasłem „Cześć Kupiectwu!".

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Pg 4 790-62.395

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NIECO O DOBRYM WIETRZE I NIECO O OKLASKACH

Menu coraz wytworniejsze — Poznań teatralny i muzyczny idzie wyżej — Dwie sensacje — Dukas i Berent — Cudowne dzieci i mądrzy ludzie — Kiedy wolno klaskać, a kiedy „nie wypada"? — Kompletny zamęt — Ostrożnie z delikatnością — Co mówi Robert Schumann?

Coraz ciekawiej układa się menu naszych koncertów symfonicznych. Pod względem poziomu artystycznego powiał u nas jakiś dobry wiatr z nadchodzącą jesienią, i to nietylko w muzyce. Teatr Polski idzie do ataku z pierwszorzędnym repertoarem literackim, wyprowadzając jedną wartościową sztukę po drugiej: „Dzika pszczoła", „Wiele hałasu o nic", „Fortepian", trzy premjery wysokiego stopnia kultury, poprzedziły już zapowiedzianą czwartą, mianowicie słynnego „Ktobądzia" („Everybody") który co lata, w inscenizacji Reinhardta, stanowi atrakcję głośnych na całą Europę festivalów salzburskich. Wracając do koncertów, mamy jutro dwie sensacje: jedną autorską, drugą wykonawczą, tj. nieznany u nas poemat symfoniczny Dukasa „La Peri", oraz młodziutkiego wiolonczelistę włoskiego: Amadeusza Baldovino.

*

Z Dukasem jest zupełnie osobna historja. Dla przeważnej części słuchaczy we wszystkich krajach Europy jest on wielkim muzykiem, ale opinja ta ugruntowała się na zasadzie jednego tylko dzieła: jest niem znakomity „Uczeń czernoksiężnika", scherzo symfoniczne według ballady Goethego, u nas niejednokrotnie już podziwiane. Twórczość muzyczną Dukasa porównał ktoś u nas do Berenta w zakresie literatury. Istotnie obaj ci pisarze nieczęsto z nowemi dziełami występują i niewiele mają pozycyj bibljograficznych, ale gdy coś z ich warsztatu wyjdzie, to można wierzyć, iż rzecz będzie miała najwyższe artystyczne wykończenie. Bardzo będzie ciekawem stwierdzić, czy Dukas i tym razem utrzymał swoją monumentalną klasę formy i treści. Przydał się naszemu młodemu i pełnemu energji dyrygentowi, p. Latoszewskiemu, pobyt na studjach w Paryżu. On to przywiózł ze sobą Dukasa „La Peri" i będzie ją trzymał do chrztu na polskiej estradzie. Poznań jest bowiem pierwszem u nas miastem, które pozna ten utwór znakomitego Francuza. „Prapremjera" Dukasa po „prapremjerze" Szymanowskiego. Poznań naprawdę żegluje pod dobrym wiatrem.

Niedzielny program będzie uzupełniony pod batutą p. Latoszewskiego przez szóstą symfonję Czajkowskiego, tz. Patetyczną, która swym melancholijnym liryzmem zawsze wzrusza, należy do najpopularniejszych dzieł Czajkowskiego, a między symfonjami jego ma chyba pierwsze miejsce.

*

Inną ciekawość budzi solista niedzielny. Jest nim młodziutki, szesnastoletni wiolonczelista Amadeusz Baldovino, Włoch urodzony w Egipcie, a we Włoszech i w Niemczech kształcony. Zaczął on koncertować już przed dwoma laty, więc jako „cudownne dziecko", ale po przejściu w wiek młodzieńczy nie utracił pierwszego rozgłosu, a przeciwnie go wzmocnił, Wiadomo, że z „cudownych dzieci" rzadko wyrastają muzycy tak cudowni, jakby się ich dzieciństwo kazało spodziewać, ale gdy się znajdzie wyjątek (który „potwierdza regułę"), to nieraz mamy gwiazdę pierwszej wielkości, lub przynajmniej artystę ogromnej powagi. Cudownem dzieckiem był np. pianista taki jak Józef Hofman i niedawno przez nas słyszany skrzpek Fereucz Vescey — nie sięgając już do Liszta, ani do prapradziadka cudownych dzieci, do Mozarta. Procent „wielkich dorosłych" jest wszakże niewielki, co nawet nasunęło komuś uwagę, że musi to być jakieś prawo przyrody, skoro i w życiu niemuzycznem stosunki taksamo się układają. Inaczej trudnoby wytłomaczyć, skąd się bierze na świecie tylu głupich ludzi, skoro wszystkie dzieci są takie mądre...

Tymczasem na Amedeuszu Baldovino, który przedostaje się już w wiek młodzieńczy, sprawdzimy szanse, jakie tym razem przed przyszłością ekscudownego dziecka się otwierają. Odegra on koncert wiolonczelowy Dworzaka, a jeżeli pierwsza nasza ekspertyza wypadnie pomyślnie, to napewne poprosimy o jeszcze parę próbek, aby ocena mogła się pogłębić... Publiczność nasza ma co do „bisów" ustalony modus procedendi, tj. żąda ich, i otrzymuje — ma się rozumieć po zadośćuczynieniu przez nią etykiecie wirtuozowskiej, która wymaga pewnej ilości „wywołań", nim nastąpi upragniony „dodatek".

*

Inna rzecz, iż „bisy" solistów na koncertach symfonicznych są kwestją sporną muzycznego savoir vivre'u. U nas też słyszy się zastrzeżenia, chociaż nie jest to jedyny problem oklaskowy, nad którym się dyskutuje. Są pewne oklaski „przyjęte" i „nieprzyjęte", tak jak jedzenie ryby widelcem albo — niech Bóg broni! — nożem. Nie jest przyjęte np. klaskać po poszczególnych ustępach symfonji, bo etykieta nakazuje czekać do końca części czwartej. Ale już Suita orkiestralna jest sporną i ostatecznie po pewnych szczególnie efektownych jej częściach oklaski grzmią aż miło i nikt się tem nie gorszy. Ten sam przywilej ma koncert instrumentalny solisty z towarzyszeniem a raczej z równorzędnym udziałem orkiestry. A jeżeli idzie o „bisy" wogóle, to zdarzają się one na koncertach symfonicznych nawet dziełom orkiestralnym. Kto lubi kręcić radjo, słyszał nieraz jak po różnych stolicach muzycznych na Zachodzie bisowano „Pacific" Honeggera, albo „Bolero" Ravela. W Warszawie również się to przydarza, a i my sami zmusiliśmy właśnie Szymanowskiego, że wrócił do fortepianu i powtórzył ostatnią (oberkową) część swej czwartej najnowszej symfonji. Jeżeli więc „bisy" utarły się nawet przy symfonjach, to nie byłoby logicznem związywanie rąk słuchaczom gdy idzie o solistę.

*

Byłoby to nawet pewnym brakiem uprzejmości względem wirtuozów, dla których oklaski są tem, czem woda dla ryby i którym bez klaszczącej sali grozi tosamo, co czeka karpia wyjętego na powietrze, chociażby był Bóg wie jak grubą rybą. Oklaski, to oczywiście nie jedyna gotówkowa zapłata, jakiej wirtuoz sobie życzy, ale kto wie, czy od tamtej nie konieczniejsza do życia. Wysokość zaś tej moralnej kwoty mierzy się według ilości „bisów". Przeciwnicy ich wywlekają najcięższe działo przez tłomaczenie, że nie trzeba nadużywać uprzejmości artysty i jego sił fizycznych. Jest to argument wysoce humanitarny, lecz trzebaby zastanowić się nad pytaniem, co też myślą o tych szlachetnych uczuciach sami interesenci? Są zmęczenia nieprzyjemne, ale są i przyjemne, niema zaś nic niedelikatniejszego, niż natrętna delikatność. Najwięksi artyści traktują „bisy" zupełnie naturalnie, jako przedłużenie programu z którem się zgóry liczą i które co do rozciągłości sami określają. Paderewski najczęściej wysypuje swoje dodatki odrazu całą serją, nie wstając od instrumentu, jak przekonaliśmy się wszyscy, asystując przez radjo jego paryskim triumfom.

*

Byłoby zresztą zbyt wulgarnem łączyć oklaski słuchaczy z prostą chęcią dostania jak najwięcej „za swoje pieniądze". Publiczność nie jest żarłokiem i gdy woli mieć mniej, a nie więcej, to nie klaszcze i koniec. A pozostaje jeszcze osobny rozdział temperamentu i entuzjazmu, który bywa albo wybuchowy, albo też flegmatyczny. Co zaś myślał o flegmatykach taki artysta całą duszą, jak Robert Schumann, dowiedzieliśmy się z jego własnych ust, gdy przy jakiejś okazji napisał, że „woli tuzin klaszczących Francuzów, niż pełną salę Beethoveńczyków, którzy śpią z zachwytu".

Witold Noskowski.

Pisma nadesłane

„Przegląd Pedagogiczny". Nr. 28. Treść: Z.: „Szkolnictwo prywatne na nowych podstawach prawnych". — St. Kwiatkowski: „Języki nowożytne a reforma szkolna". — S.: „Międzynarodowy Kongres Matematyków w Zurichu". — B. Gawecki: „Szósty Zjazd Fizyków Polskich". — X.: „Z orzecznictwa N. T. A.". — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z żałobnej karty: śp. Jan Kowalikowski. — Kronika. — Gamma: „Światła i cienie". — W. S.: „Z czasopism pedagogicznych". — Nowe książki. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

„Przegląd Księgarski". Nr. 19. Treść: „Czy uczniowie mogą tworzyć spółdzielnie handlowe?" — Kronika. — Komunikaty. — Książki nadesłane. — Adr. Red. Warszawa. Świętokrzyska 28.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Poznańsko-Pomorskie Koło Związku Bibljotekarzy Polskich odbędzie zebranie we wtorek, dnia 25 października rb. o godzinie 20 w Bibljotece Uniwersyteckiej. Na porządku obrad — referaty: dr. A. Kaweckiej pt. „Bibljoteka Królewska w Kopenhadze" i T. Ziółkowskiego p. t. „Z zagadnień bibljotek regjonalnych".

Walka z rakiem. W dniach 30 i 31 października odbędzie się w Łodzi Trzeci Ogólnopolski Zjazd Przeciwrakowy. W programie przewidziane jest przeszło trzydzieści referatów lekarskich oraz wyświetlanie filmu propagandowego o zwalczaniu raka. W czasie Zjazdu odbywać się będzie wystawa naukowa z działami anatomo-patologicznym i rentgenologicznym oraz wystawa przemysłu farmaceutycznego. Do komitetu Głównego Zjazdu należą z Poznania pp.: prof. dr. P. Gantkowski, prof. dr. B. Kowalski, prof. dr. K. Mayer i prof. dr. A. Wrzosek. (np)

Z Uniwersytetów. Dr. Bogdan Kamieński, profesor nadzwyczajny chemji fizycznej na Politechnice Lwowskiej został przeniesiony na katedrę nadzwyczajną chemji fizycznej i elektrochemji na wydziale matematyczno - przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Dzisiaj odczyt plastyka o plastyce. Zapowiedziane przez nas odczyty dr. Tadeusza Cybulskiego z Krakowa rozpoczynają się dzisiaj prelekcją p. t. „Poprzez formę i kolor", którą wygłosi dr. Cybulski w sali 18 Collegium Minus o godz. 20. Jutro odczyt drugi, w tej samej sali o tej samej godzinie, zatytułowany „Mistyka malarskiego spojrzenia". Dr. Cybulski przybył do Poznania na zaproszenie Koła Polonistów U. P. i Bratniej Pomocy Szkoły Zdobniczej. Dochód z odczytów będzie podzielony między powyższe dwie instytucje młodzieży.

TEATR

„Egipska pszenica". Z Krakowa donoszą nam: Nowa sztuka Marji Kossak-Jasnorzewskiej jest trzecią z rzędu po „Szoferze Archibaldzie" i „Kochanku Sybilli Thompson". I najbardziej skomplikowaną. Adoptowany syn kocha się w przybranej matce. Przybrany ojciec myśli, że jest jego ojcem prawdziwym (matką była pokojówka) wszelako nim nie jest. Młodzieniec dowiaduje się, że nie jest synem tego, który go adoptował, lecz czyim inn. nym. Puszcza wodze miłości, którą do przybranej matki czuł — i w wyniku przybrana matka zostaje prawdziwą matką jego dziecka. Przybrany ojciec nie chce jednak wierzyć, że nie jest także ojcem prawdziwym. Przechodzi tragedję. Przybrana matka wszakże wyjeżdża, zorjentowawszy się, że jej romans z adoptowanym synem niema żadnej przyszłości. Syn i kochający go głęboko ojciec zostają ze sobą. Sztuka, mimo na ogół zręcznej roboty, cierpi na rozmówkowość i aforystykę. — Reżyserował p. Karbowski, matkę grała p. Jaroszewska. (kt)

Nowy Pirandello. Nieustannie mimo podeszłego wieku tworzący dramaturg włoski wykończył ostatnio trzy nowe prace. Są to: tragikomedja „Odnaleźli się", dramat „Śpiew łabędzi" i dramatyczna autobiografja „Człowiek, który był tylko kimśtam". To ostatnie dzieło będzie wykonane w grudniu w Rzymie w teatrze Argentina przez zespół Ruggera Ruggeri.

OCHRONA PRZYRODY

Ptaki i latarnia morska. Światło latarń morskich przyciąga przelotne ptactwo. Wiele ptaków, lecąc na światło, rozbija się o latarnię i ginie. To też Rada Ochrony Przyrody zabiega u władz, aby nowa latarnia morska na Helu, na Szwedzkiej Górze zaopatrzona była w siatkę ochronną, zabezpieczającą ptactwo przed rozbiciem. Urząd Morski wyjaśnia jednak, że projektowana latarnia należy do świateł pomocniczych z charakterystyką błyskową, a ten rodzaj latarni nie jest dla ptaków groźny. (op)

VARIA

Święty profesor Akademji Krakowskiej. W ostatnim zeszycie „Jlustracji Polskiej" zamieszcza p. A. Koehlerówna artykuł pt. „Święto patrona Polski. Rocznica niezwykłych uroczystości ku czci św. Jana Kantego". Drugi ten po św. Stanisławie święty polski urodził się w Kentach, biskupstwie krakowskiem 24 czerwca 1397 roku. Studjował w Akademji Krakowskiej, a następnie został jej profesorem. Umarł w Krakowie 24 grudnia 1473 roku. Za życia i po śmierci otoczony był czcią za świętobliwe życie, a w kilkaset lat po śmierci, w roku 1767 został kanonizowany. Uroczystości z okazji tej kanonizacji obchodzone były w całej Polsce, a opis uroczystego obchodu w Poznaniu zachował się w niewielkiej książeczce. Nosi ona tytuł „Pamiątka odprawioney Kanonizacji Ś. Jana Kantego... wiekom potomnym zostawiona", a wydana została w r. 1769 w Drukarni Akademickiej. W artykule znajdujemy podobiznę pierwszej strony tej pamiątkowej książeczki, z której autorka czerpie opis świetnego obchodu. (tk)

Z NASZYCH REGJONÓW

ZAMEK W KOPANICY

Najświetniejszym okresem w dziejach Wielkopolski są niewątpliwie czasy pierwszych Piastów. Wtedy była Wielkopolska wraz z Poznaniem sercem całej ówczesnej Polski; tutaj dojrzewały plany polityczne pierwszych naszych władców, tutaj był również największy rezerwoar sił zbrojnych.

To też najstarszy nasz kronikarz, t. zw. Gall, opisując szyki zbrojne Bolesława Chrobrego, wylicza na pierwszem miejscu trzy wielkopolskie grody: Poznań, Gniezno i Giecz, których załoga rycerska liczyła łącznie 3 100 pancernych rycerzy i jedenaście tysięcy tarczowników — ogromną jak na owe czasy liczbę. Aprowizacja tak licznej rzeszy, skupionej na małej stosunkowo przestrzeni, oraz zaopatrzenie jej w zbroję i potrzebny sprzęt wojenny, przedstawiało podówczas wobec prymitywnych stosunków nielada zadanie. Miast jeszcze nie było, bo te powstają w Wielkopolsce dopiero w połowie XIII wieku (Gniezno, Powidz, Poznań, Śrem), nie mogły więc dostarczyć potrzebnych rzemieślników. Poradzono sobie w ten sposób, że dokoła owych trzech wspaniałych grodów pozakładano specjalne osady służebne.

Ludność każdej z tych osad przeznaczona była do pełnienia jakichś specjalnych posług na rzecz odnośnego grodu; w jednej osadzie wypiekano chleb dla dworu i rycerstwa, w innej mielono zboże na mąkę, w innych robiono buty, hełmy, groty, hodowano bydło, sokoły do polowań, uprawiano winną latorośl. Od zajęcia ludności danej osady powstała jej nazwa. Stąd mamy w tym trójkącie trzech starych grodów Poznania, Gniezna i Giecza tyle osad o charakterystycznych nazwach: Piekary (w Poznaniu nazwa dawnej osady zachowała się w nazwie ulicy), Mączniki, Szewce, Szczytniki (bo hełm zwał się dawniej szczytem), Grotniki, Skotniki (bydłoskot), Sokolniki, Winiary (np. w Poznaniu). Można wymienić około 40 nomenklatur różnych osad, wywodzących się od nazw czterdziestu czynności, wykonywanych w owych dawnych osadach służebnych.

Owe grody położone w środku Wielkopolski, do których przyłączył się szereg innych, nie mogły jednak wystarczyć przy prężności ówczesnego państwa polskiego. To też widzimy obok nich szereg grodów o pierwszorzędnem historycznem znaczeniu na linji rzek Noteci i Obry, jak Nakło, Ujście, Czarnków, Wieluń i Santok nad Notecią, a Międzyrzecz, Zbąszyń i Przemęt na linji Obry. Jednym z zamków był gród w Kopanicy, położony w kolanie Obry, o którym kronika wielkopolska opowiada, że wystawił go książę śląski Bolesław Łysy w r. 1246.

Podobnie jak wymienione grody w Santoku, Międzyrzeczu i Zbąszyniu zmieniał i zameczek w Kopanicy swych panów w biegu XIII i XIV w.; wydzierają go sobie wielkopolscy i śląscy książęta i margrabiowie brandenburscy, aż wreszcie na szereg wieków linja Obry, wraz z wydatnym obszarem na prawym brzegu tej rzeki, przypadła państwu polskiemu. Dzisiaj jest Kopanica małem miasteczkiem o 640 mieszkańcach (w pow. wolsztyńskim), które mocno ucierpiało w czasie walk z Grenzschutzem w r. 1918/19. Na tym odcinku tworzy dziś Obra część zachodniej granicy państwa; po przeciwnej stronie leży pruski dziwoląg administracyjny: „Grenzmark Posen-Westpreussen".

W opisie parafji kopanickiej, przesłanym w r. 1784 prymasowi Michałowi Poniatowskiemu przez ówczesnego proboszcza ks. Franciszka Roeslera, taka zachodzi wzmianka o dawnym zamku kopanickim (Bibljoteka Narodowa w Warszawie, nr. 1139, karta 33 v.):

Względem osobliwości tego miasta to tylko znajduję, że za młynem blisko o staje jedno jeszcze stoją pale starego zamku, który niegdyś wystawił Bolesław Łysy, książę głogowski, chcąc przyłączyć sobie Wielko - Polską; lecz porażony od Polaków przestał imprezy, aż dopiero po śmierci jego syn starszy także Bolesław z przydomkiem Szalony, chcąc także Wielko - Polską sobie przyłączyć, gdy został porażony, w tym zamku siebie salwując, gdy wojsko polskie blisko podeszło, ten zamek sam zapalił z sobą, że go ledwie właśni ludzie z niego wyratowali; o czym kronika Bielskiego.

Dr. Feliks Pohorecki.

Poznań.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Pamięci genjalnego wynalazcy

W obecności p. Prezydenta Rzeczypospolitej nastąpi w niedzielę w Jaśle uroczystość odsłonięcia pomnika, poświęconego Ignacemu Łukasiewiczowi, wynalazcy destylacji oleju skalnego i projektodawcy pierwszej lampy naftowej. W r. b. mija 80 lat od wykonania pierwszego modelu lampy i 50 lat od daty śmierci zasłużonego Polaka.

Nafta! Słowo to budzi w nas wyobrażenie gigantycznego przemysłu kopalnianego i rafineryjnego, z miljonem szybów, tysiącem objektów fabrycznych, produkcją roczną 196 392 000 tonn ropy, w wartości około 20 miljardów złotych! Trzydzieści miljonów samochodów przecina drogi świata, tysiące samolotów sunie podniebnemi szlakami, tysiące okrętów pruje fale mórz i oceanów, a ich siła motoryczna — to produkt naftowy.

Wiemy, że o ten olej skalny toczyły się wojny, nie wiemy jednak, że początek nafcie, tej niezmiernej potędze, dało odkrycie Polaka — Ignacego Łukasiewicza.

W latach 1850—52, w skromnem laboratorjum aptekarskiem zrodziła się i wykształciła ta wielka twórcza myśl, której pomnik odsłonięty dziś w Krośnie, tam, gdzie stała kolebka światowego przemysłu naftowego, winien dać początek rozsławieniu polskiego wynalazcy.

Czas najwyższy, że naprawiono błąd zapomnienia i wzniecono pamięć o cichym, lękającym się za życia wszelkiego rozgłosu i zaszczytów Polaku z Krosna, który w roku 1852, jako młody chemik - farmaceuta, zapalił pierwszą lampę naftową własnego pomysłu i konstrukcji.

Pierwszy produkt destylacji oleju skalnego był wprawdzie silnie zanieczyszczony, lecz już nadawał się do celów oświetlenia. Pierwszy model lampy, nafowej przypominał z wyglądu lampę oliwną, posiadał przytem zbiornik z grubej blachy (na wypadek ewentualnego wybuchu) i szkło sporządzone z miki. Z obawy przed eksplozją i pożarem nie było łatwą rzeczą nakłonić większe instytucje do wprowadzenia nowego rodzaju światła. Powszechny szpital we Lwowie zgodził się pierwszy na wprowadzenie tej inowacji: w dniu 31 lipca 1853 r. został oświetlony lampami naftowemi, jako pierwszy gmach na świecie. Dalszy triumf: koleje austrjackie wprowadziły oświetlenie naftowe. Nastąpiła potem naturalna ewolucja każdego odkrycia, zdobywając dla produktów naftowych coraz szersze zastosowanie.

Ignacy Łukasiewicz zmienił oblicze świata! Dał nowy dowód, że twórczość polska może przyspożyć światu naprawdę epokowe wartości!

Za to należy się Mu cześć i wierna pamięć potomności!

Krótkie informacje gospodarcze

— Liczba bezrobotnych w Czechosłowacji wzrosła we wrześniu o 20 tys. osób i osiągnęła liczbę 428 tys.

— Nastąpiło porozumienie pomiędzy Włochami a Niemcami w sprawie wymiany handlowej.

— Z powodu braku zamówień szczecińska stocznia Oder-Werke zwolniła większą część swych stałych pracowników i robotników.

— Założona w r. 1830 wielka firma włókiennicza Raff i Synowie w Monachjum zmuszona była w związku z długotrwałym kryzysem gospodarczym zawiesić wypłaty. Firma posiada duże fabryki bawełniane i sztucznego jedwabiu w Ausburgu i Meerburgu.

— Rozporządzeniem z 27 września r. b. podwyższone zostały cła przywozowe na masło do Francji z 200 na 700 fr. od 100 kg wagi netto.

— Donoszą z Londynu że w krótkim czasie nastąpi rozwiązanie amerykańskiego kartelu miedzianego (dawniej międzynarodowy kartel miedzi). Kartel ten po wystąpieniu producentów pozaamerykańskich stracił dużo na znaczeniu.

— Donoszą z Ottawy, że rząd kanadyjski zamierza w tych dniach wyłożyć do publicznej subskrypcji pożyczkę wewnętrzną w wysokości 100 milj. dolarów.

DZIENNIK KUJAWSKI
CENTRALNY ORGAN ZIEMI KUJAWSKIEJ
zaleca się do
reklamy ogłoszeniowej,
gdyż czytelnicy jego są zasobni i należą do dobrej klienteli. zg 16 179/80

Amortyzacja budynków przy podatku dochodowym

II.

Przytoczony w numerze 482 Kurjera Poznańskiego okólnik ministerstwa skarbu z dnia 11. VII. 1932 L. D. V. 20490/2/32, normujący sprawę odpisów amortyzacyjnych przy obliczaniu dochodu podatkowego z nieruchomości miejskich, trzeba uznać przedewszystkiem za częściowy sukces Towarzystwa Właścicieli Domów w Poznaniu oraz podatników ,którzy niewłaściwy sposób obliczania amortyzacji w zeszłym roku w swych odwołaniach zaczepili.

Zasada obliczania odpisów amortyzacyjnych na podstawie przychodu brutto została obalona. Podstawę do procentowego obliczania zużycia domu ma stanowić „pierwotna wartość" budynku. Jako tę pierwotną wartość nakazuje ministerstwo uważać u właścicieli, którzy sami dom wybudowali (a tak samo u tych, którzy dom nabyli od nich w drodze spadku lub darowizny), koszt budowy domu, u tych zaś, którzy gotowy dom kupili, jak również w rękach ich spadkobierców, cenę kupna.

W następstwie więc dom wartości budowlanej np. 200.000,— zł będący w rękach tego, co go wybudował lub jego spadkobierców, będzie miał odpis amortyzacyjny przy zużyciu 1.5 proc. w kwocie 3 000, natomiast dom tej samej wartości budowlanej i tak samo zużywany, lecz będący w rękach właściciela, który go kupił za 60.000, otrzyma odpis tylko w kwocie 900.—.

Mojem zdaniem takie obliczanie odpisu nie jest prawnie uzasadnione.

Ustawa o podatku dochodowym (Dz. Ust. Nr. 58 poz. 411 z r. 1925) dopuszcza w art. 6 „prawidłowe" odpisanie na zużycie, rozporządzenie zaś wykonawcze do tej ustawy (Dz. Ust. Nr. 48 poz. 298 z r. 1921)objaśnia w par. 16 to pojęcie prawidłowego odpisania w ten sposób, że to odpisanie ma „odpowiadać rzeczywistemu zmniejszeniu się wartości, jakiemu uległy budynki, maszyny lub inwentarz martwy w czasie miarodajnym do wymiaru podatku".

Każdy zrozumie, że to rzeczywiste zmniejszenie się wartości wskutek zużycia dwóch domów tej samej wartości i tak samo używanych jest jednakowe tak w rękach właściciela który dom wybudował, jak i w rękach właściciela, który go tanio lub drogo kupił.

I jeden i drugi właściciel, aby poniesioną w ciągu roku wskutek zużycia stratę naprawić, musi w razie odbudowy wydać taką samą w zasadzie kwotę pieniędzy.

Jeśli więc odpis na zużycie ma równoważyć rzeczywiste zmniejszenie się wartości objektu (domu), musi być w obu wypadkach równy.

Żaden znawca, powołany z mocy ustawy art. 6 do określenia kwoty odpisu w razie wątpliwości, nie mógłby w obu powyższych wypadkach ustalić odpisu amortyzacyjnego w różnych kwotach, lecz tylko w takich samych.

Niesłuszność obliczania odpisu amortyzacyjnego na podstawie ceny kupna byłaby mniejsza, gdyby przynajmniej ministerstwo było równocześnie nakazało uwzględniać w każdym wypadku wiek kupionego domu oraz jego przypuszczalną dalszą trwałość i rozkładać cenę kupna na ten dalszy przypuszczalny okres jego trwania. Kupiono za 60.000 zł dom, mający lat 50. Dom ten przetrwa przypuszczalnie jeszcze lat 30. Suma zł 60.000,— rozdzielona na 30 lat daje roczną stratę zł 2.000,— i odpis w tej wysokości byłby ewentualnie nieco słuszniejszy. Widzimy jednak z otrzymanych przez właścicieli domów zakwestjonowań ich zeznań, że urzędy skarbowe zamierzają stosować do cen kupna tak samo 1—2 proc., jak do wartości budowlanej. Takie obliczanie odpisu amortyzacyjnego byłoby najzupełniej wadliwe i niesłuszne, gdyż zamortyzowanie ceny kupna przewiduje się w takim wypadku w ciągu 50—100 lat, podczas gdy dom jest już stary i może przetrwać tylko np. połowę tego okresu.

Przy takiem obliczaniu amortyzacji nawet cena kupna nie zostanie zamortyzowana.

Stary dom wymaga stale wielu kosztownych napraw. Urzędy napraw większych nie chcą odliczać od dochodu, uważając je za inwestycje. Te inwestycje winny być w takim razie doliczane rok — rocznie do ceny kupna i stanowić podstawę obliczania amortyzacji w latach następnych. Prowadzenie odpowiedniej ewidencji byłoby bardzo trudne i uciążliwe dla podatnika i urzędu.

Z tego powodu, jak i z powodu wpadającej w oczy nierównomierności przy obliczaniu odpisów, powstawałyby niekończące się spory i tarcia między podatnikami i urzędami.

Znawcom muszą jednak urzędy lub podatnicy zwrócić uwagę, że według wyjaśnień Najwyższego Trybunału Administracyjnego i ministerstwa skarbu mają oni ustalić nie dzisiejszą wartość sprzedażną czyli obiegową domu (jak np. przy podatku spadkowym), lecz wartość początkową domu, a zatem koszt budowy domu, i określić procent rocznego zużycia. Znawca musi więc obliczyć kubaturę domu, wyliczyć na podstawie jakości budowy koszt budowy 1 m³ i całego domu, a biorąc pod uwagę sposób używania domu (silne lub słabe zaludnienie, pomieszczenie składów, szkół i t. d.), określić przypuszczalną trwałość budynku od czasu wybudowania do czasu jego niezdatności do użytku (lat 100, 80, 50), co wykaże te msamem właściwy procent zużycia (1, 1.25, 2 proc. i t. d.), jaki stale należy stosować.

JERZY NIKODEM.

KRONIKA GOSPODARCZA

Ujemne saldo polsko-francuskich obrotów handlowych

Podług danych statystyki francuskiej obroty t owarowe francusko - polskie w ciągu bieżącego roku przedstawiają się dla Polski bardzo niekorzystnie. W ciągu 8 miesięcy 1931 r. wywieźliśmy do Francji towarów za 332,5 milj. fr., a przywieźliśmy za 212,3 milj. fr. Saldo bilansu handlowego wyniosło więc 120,2 milj. fr. na naszą korzyść.

Natomiast w ciągu 8 miesięcy r. b. wywóz nasz do Francji zmniejszył się w porównaniu z r. ub. o 173,9 milj. fr., natomiast przywóz z Francji wzrósł o 32 milj. fr. W rezultacie saldo bilansu handlowego wyniosło 86,1 milj. fr. na naszą niekorzyść. W ciągu roku utraciliśmy więc w obrotach towarowych z Francją nietylko poważną nadwyżkę wywozową, ale weszliśmy w znaczny deficyt. W rozrachunkach pieniężnych z Francją Polska jest krajem dłużniczym. Odpływ dewiz z tego tytułu powinien więc być pokrywany nadwyżkami wywozowemi. Tymczasem, jak widzimy z obrotów towarowych z „bankierem świata" Polska dopłaca. Nie ulega też wątpliwości, że zawarty niedawno dodatkowy układ do traktatu handlowego polsko - francuskiego nie wpłynie na poprawę naszego położenia.

Z KRAJU

(k) **Projekt przymusowego Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.** Min. przemysłu i handlu opracowuje obecnie projekt noweli do dekretu o izbach P-H, który w miejsce luźnego zrzeszenia Izb, bez podstawy prawnej, zmierza do nadania Związkowi Izb P-H ustawowych uprawnień. Związek posiadać ma własne biuro i przejąć niektóre uprawnienia w zakresie opinjowania ustaw, przysługujące obecnie niektórym Izbom. (l)

(k) **Obwieszczenie min. skarbu o częściowem zamortyzowaniu 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej.** W „Monitorze Polskim" ogłoszono obwieszczenie min. skarbu z 13 października rb. w sprawie ilości i wysokości premij 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej oraz sposobu ich losowania w dniu 1 października 1932 r. zgodnie z którem zamortyzowanych zostało 500 seryj 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej w ilości 25.000 sztuk, obligacyj na sumę 2.500.000 zł. w złocie oraz zgodnie z planem losowania premij wylosowane premje tejże pożyczki na sumę 513.000 zł. w złocie. Do obwieszczenia dodana została tabela, w której podano numery serji wylosowanych do amortyzacji i do uczestniczenia w premjach oraz numery obligacyj, na które wylosowano premje z wyszczególnieniem wysokości premij, jakie padły na poszczególne obligacje.

(k) **Rozbudowa połączeń okrętowych z Anglją.** W najbliższym czasie, jak podaje Państwowy Instytut Eksportowy, nastąpi dalsze rozszerzenie połączeń okrętowych między Gdynią a portami angielskiemi. Mianowicie P. P. „Żegluga Polska" uruchomić ma z początkiem listopada rb. połączenie dodatkowe Gdyni z Londynem. Na linji tej kursować będzie statek „Wilno".

(k) **Przygotowanie rewizji traktatu handlowego z Austrją.** Wkrótce rozpoczną się we Wiedniu rokowania z Austrją w sprawie rewizji traktatu handlowego polsko-austrjackiego. Rokowania te mają potrwać kilka miesięcy. Austrja pragnie wyzyskać propagandę, prowadzoną na terenie Polski na rzecz wywozu do Polski przez Komitet współpracy polsko-austrjackiej i uzyskać szereg zniżek celnych. Rokowania prowadzone będą już przy uwzględnieniu nowo wydanej polskiej taryfy celnej. Z polskiej strony wysunięte będą przedewszystkiem postulaty zmierzające do zabezpieczenia odpowiednich kontyngentów węgla i świń. (l)

(k) **Jest okazja do wywozu polskich grzybów do Argentyny.** Rynek argentyński odgrywał dotychczas poważną rolę w eksporcie grzybów z Polski, zwłaszcza zaś grzybów suszonych. Według otrzymanych ostatnio przez Państwowy Instytut Eksportowy informacyj na rynku tym istnieje w dalszym ciągu poważne zainteresowanie naszym artykułem, jednak odbiorcy stwierdzają że towar polski jest źle segregowany, a poziom techniki handlu eksportowego polskiego stoi niżej od techniki handlu innych krajów, zwłaszcza Włoch. — Gdyby eksporterzy polscy zastosowali bardziej staranny sposób przygotowania towaru jak i technicznej strony nadawania przesyłek wywóz grzybów suszonych z Polski na rynek argentyński mógłby wzróść znacznie.

Z ZAGRANICY

(z) **Konferencja komisji naddunajskiej Międzynarodowej Izby Handlowej.** W gmachu węgierskiego Banku Narodowego w Budapeszcie nastąpiło uroczyste otwarcie konferencji komisji naddunajskiej Międzynarodowej Izby Handlowej. Celem konferencji jest zajęcie stanowiska wobec spraw, które będą omawiane na światowej konferencji gospodarczej. Na konferencji obecnych jest 23-ch delegatów: Węgier, Austrji, Anglji, Ameryki, Francji, Włoch, Jugosławji, Rumunji i Niemiec. Czechosłowacja w konferencji nie bierze udziału. Na otwarciu konferencji Polskę reprezentował prof. Adam Krzyżanowski, w skład zaś naszej delegacji wchodzą jeszcze p. prezes Battaglia, oraz dyrektor ekspozytury międzynarodowej Izby Przemysłowej w Polsce, p. Rosiński.

(z) **Co spowodowało spadek cen bekonów w Anglji.** Na angielskim rynku bekonowym nastąpił w ostatnich czasach poważny spadek cen. Spadek ten jest wynikiem gwałtownego forsowania przez Holandję wywozu bekonów do Anglji, co tem silniej dotknęło polski wywóz bekonowy, że holenderskie bekony pod względem jakości zbliżone są do bekonów polskich Ostatnio Holandja popiera swój wywóz bekonowy przez wprowadzenie specjalnego podatku od trzody chlewnej bitej w wewnętrznym obrocie, z którego to źródła wpływy wynoszące około 3.5 milj. guldenów miesięcznie tworzą specjalny fundusz na popieranie eksportu bekonowego. Holandja dąży do zdystansowania Polski i zajęcia na rynku angielskim drugiego miejsca po Danji a usunięcia Polski na trzecie miejsce.

(z) **Niemcy zapłacili 11 i pół miljarda tytułem reparacyj.** Pisma niemieckie donoszą, że Niemcy od chwili zakończenia inflacji, tj. od r. 1924 zapłaciły tytułem reparacyj okrągło 11 i pół miljarda mk. W myśl planu Dawesa zapłacono od 1. 9. 1924 do 31. 8. 1929 — 800 miljonów za pożyczkę Dawesa, 2.4 miljardy z podatków, ceł itd., 2,7 miljarda kolejowemi skryptami dłużnemi 975 milj. obligacjami przemysłowemi i 1,1 miljarda z podatku specjalnego, czyli razem 7,975 miljardów mk. Na mocy planu Younga, od 1 wrześnie 1929 do 30 czerwca 1931 zapłacono 1645 miljonów z budżetu państwowego i 1210 milj. z podatków specjalnych, czyli razem 2855 miljonów mk. Wreszcie w okresie od 1 lipca 1931 do 30 czerwca 1932 zapłacono tytułem reparacyj 71,5 milj. mk.

(z) **Wzrost zainteresowań rynkiem sowieckim w U. S. A.** W tych dniach obradowano w Nowym Jorku w kołach handlowych nad połowaniem do życia komitetu, który zająłby się sprawą rozwoju handlu między Stanami Zjedn. a Rosją sowiecką. Komitet ma ułożyć plan użycia sum otrzymanych ze sprzedaży towarów sowieckich w Stanach Zjedn. jako kapitału obrotowego do gwarancyj kredytowych, udzielanych przez wytwórców amerykańskich kupcom rosyjskim. Zgromadzeni na konferencji przypuszczają, że handel St. Zjednoczonych z Rosją, wynoszący obecnie ok. 25 milj. dol. rocznie, może się tak rozwinąć, że wartość wywozu amerykańskiego do Rosji wyniesie 100 milj. dol., a przywozu rosyjskiego do St. Zjedn. 25 miljonów dol. rocznie.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Gospodarczy".** Wyszedł z druku zeszyt 20 z 15 bm., zawierający: „Przegląd sytuacji" — E. R.; „Między Stresą a Londynem" — Dr. Tad. Łychowski; „W sprawie reglamentacji przywozu" — Z. Miduch; „Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P." — M I Drybiński; „Z gospodarczego położenia W. Brytanji" — Dr. S. Janicki. Poza tem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Na targu w Poznaniu

Kiedy większość mieszkańców miasta jeszcze śpi, do rogatek miejskich dojeżdżają z turkotem wozy, naładowane owocami ziemi. Z klatek, ustawionych na workach ze zbożem lub ziemniakami, przypatrują się miastu z podziwem kaczki, kurczęta i gęsi. Odgłosy ptactwa odbywającego swą podróż przedśmiertną, mieszają się z krzykiem i nawoływaniem furmanów. Na mostach, prowadzących przez Wartę, ukazują się sznury wozów, trzeszczących od ciężarów. Droga wiedzie na targowiska, na których od godz. 7 zaczyna się ruch.

O tym czasie wychodzą na targ co przezorniejsze gosposie i przekupki, które skupują zapasy na dalszy targ. Zrana odbywa się więc na targowiskach swoisty hurt. W hurcie kupuje się towar przed godziną 8 za połowę ceny od „bambra" i niebawem sprzedaje go się „łykom" za odpowiednio wyższą sumę. Jabłka n. p., kupione rano w „hurcie" po 20 gr, sprzedaje się w „detalu" często po 40 gr za funt, podobnie i inne owoce i warzywa.

Paniusiu — woła przekupka do klientki — przecież ja dokładam... Niech się paniusia nie targuje...

Ala „paniusia" rzadka w to wieczne „dokładanie" uwierzy.

* * *

Jest podział: Na rynkach wildeckim, jeżyckim, pl. Sapieżyńskiego oprócz wozów są koszyki z żywnością i klatki z drobiem oraz stragany; podobnie na Starym Rynku. Tu jednak wozy nie mają postoju. Na Nowym Rynku handluje się owocami, a przechodzień spaceruje między szpalerem koszów z rumianemi jabłkami Widać i inne owoce i warzywa, dynie, a niekiedy i ogórki „na płaty" Na pl. Bernardyńskim zajeżdżają wozy bez różnicy ładunku. Jest siano, słoma ziemniaki, kury, jaja, masło, drób i ser oraz warzywa Słabo ożywione są targi na rynku w Głównej i na Śródce.

Nie wolno jednak nikomu darmo zaśmiecać targu. Miasto pobiera „targowe", a jego przedstawiciele w rogatywkach, w mundurze „koloru miasta" z błyszczącemi guzikami, wręczają bilety jako dowód uiszczenia opłaty. Zrozumiałe, że więcej płaci się za wóz naładowany sianem lub warzywem, niż za koszyk z masłem. Płaceniem „targowego" zaczyna się przeważnie obrót gotówkowy.

Z fur słomy osuwają się snopy, a odnoszą je do domu przeważnie specjalni tragarze słomy i siana. W ten sposób zarabia na życie kilku starszych ludzi.

Barwny to obraz — targi poznańskie. Wesołe dowcipy towarzyszą scenie próbowania masła, a do pokrzepiającej się mlekiem panienki mówi się, że już od pierwszej młodości miała „pociąg" do flaszki...

Pod ratuszem od kilku wieków nie zmieniło się nic: targuje się nieprzerwanie cebulę, jabłka i grzyby Publiczność podchodzi do grzybów ostrożnie, a doświadczona przekupka spożywa czasem surową bedłkę, aby przekonać klientelę o jej nieszkodliwości.

Najlepsze klientki — to gosposie z wielkich domów, kupujące za cudze pieniądze. Mają dużo gotówki, dużo kupują, a mało się targują. Doświadczone przekupki znają swoje klientki i czytają im niejako z twarzy, czy umieją się targować czy nie.

O godz. 12 targ się kończy.

Z rynków rusza na wszystkie strony miasta barwny rój wózków ręcznych i wozów, ciągnionych przez konie, a nawet auta ciężarowe z niesprzedanemi towarami. Za chwilę na targowisku wśród wróbli, delektujących się odpadkami, zjawia się magistracka miotła i robi „porzundek". Jeszcze tylko zapach rozlanej śledziówki przypomina niedawny targ.... (kl.)

Przy zepsutym żołądku, zaburzeniach trawienia, niesmaku w ustach, bólu w skroniach, gorączce, zaparciu stolca, wymiotach lub rozwolnieniu już jedna szklanka naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** działa pewnie, szybko i dodatnio. Żądać w aptekach i drogerjach. ng 5916

Oddawszy monopol zwiedzania targów gospodyniom, zwykły mieszczuch nie zagląda do tego środowiska, pełnego swoistego życia, obfitującego w ciekawe typy ludzkie i niemniej ciekawe sytuacje. Czasem tylko zajrzy tu gość niecodzienny: reporter, szukający wrażeń. Oto kilka fragmentów z takiego targu i kilka typów, widzianych przez objektyw reporterskiego aparatu fotograficznego.

Winiary doczekały się własnej świątyni

Konsekracja nowego kościoła odbędzie się w dzień Wszystkich Świętych

Warto się potrudzić na Winiary, aby zobaczyć wspaniały, na ukończeniu już będący kościół parafjalny. Imponująco przedstawia się on szczególnie z ul. Winiarskiej, skąd widać olbrzymie tarasy, wznoszące się łagodnie w górę do frontu kościoła. Aczkolwiek liczne kolumny przed świątynią niezupełnie jeszcze są otynkowane, mimo to już obecnie można sobie wyobrazić efektowny wygląd frontu z amfiladą kolumn, zakończonych okazałemi kapitelami Nad gzymsami frontonu umieszczony jest duży kartusz w formie godła z napisem „Święty Stanisławie Kostko, módl się za nami 1932 r." Nad kartuszem błyszczy już złocisty krzyż Oryginalny jest łuk, który łączy kościół z wieżą. Pod tym łukiem projektowana jest grota Matki Bożej.

(Dotychczasowa stara kapliczka z mieszkaniem proboszczowskiem i biurem parafjalnem).

Niemniej imponująco przedstawia się wnętrze kościoła: prezbyterjum oraz sklepienie głównej nawy, oparte na kolumnadzie z jońskiemi kapitelami. Obecnie zakłada się żelazne ramy okienne. Będą one narazie zaszklone prowizorycznie aż do czasu, gdy się znajdą ofiarodawcy na odpowiednie witraże W tych dniach osadzone zostaną drzwi zewnątrz i wewnątrz świątyni. Niebawem też zawisną lampy elektryczne. Dalsze urządzenie kościoła uzależnione jest od ofiarności szerokich warstw społeczeństwa. Parafjanie miejscowi, mimo nadzwyczajnych wysiłków, nie zdołają sami podołać zadaniu, wykazali oni zresztą już dużo ofiarności. W ciągu 2 tygodni parafjanie samorzutnie zwieźli 800 wozów ziemi, potrzebnej do wyrównania terenu, a miejscowe kasy organizacyjne ofiarowały prawie ostatni grosz na wykończenie kościoła. Jednak zainteresowanie dla kościoła winiarskiego wyszło daleko poza granice parafji, pobudziło niejedną szlachetną osobę do godnej podziwu ofiarności i zapewne ściąganie na uroczystość konsekracji w dzień Wszystkich Świętych liczne organizacje ze sztandarami i tłumy rzesz z całego miasta. (Konsekracja rozpoczyna się już o godzinie 8 rano).

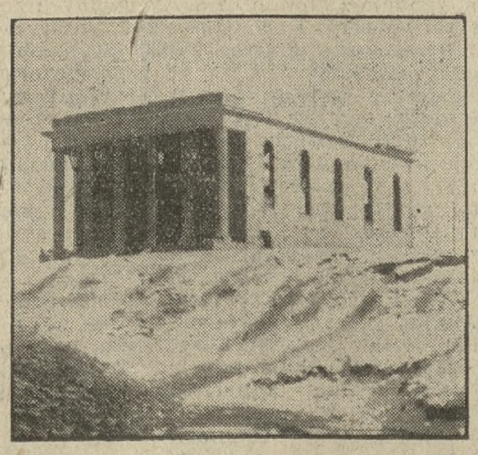

(Mury kościoła ub. zimy przed kontynuacją budowy).

W ubiegły czwartek zwiedził budujący się kościół prezydent Ratajski, który z zainteresowaniem przyglądał się postępującej pracy. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 22 października 1932.

Słońce: wschód 6,30; — zachód 16,43; — długość dnia 10 godz 13 min.

Księżyc: wschód 21,49; — zachód 14,15; — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 13 st C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 14 st. C., najniższa + 13 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Kal. rzk.: Kordula P. i M.; jutro Jan Kapistran.

Kal. słow.: Przybysław; jutro Włastimir.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzą pp. Tomasz Liberacki z małżonką Heleną z domu Szczepańską, zamieszkali przy ulicy Dominikańskiej 1. Na intencję Jubilatów odprawi się msza św. w niedzielę, 23 bm w kościele OO. Salezjanów o godz. 10,30.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Tow. Młodych Przemysłowców.** — Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 24 bm. o godz 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Niezwykle ciekawy i aktualny referat na temat: „Dziesięciolecie marszu na Rzym" — wygłosi p. red. Jerzy Herniczek.

— * **Stow. Kupców Chrześcijan w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się 25 bm. o godz. 20 w Domu Kupiectwa Polskiego.

— * **Zrzeszenie Pracowników Banku Związku Spółek Zarobkowych.** W dniach 30 i 31 bm. odbędzie się w Krakowie w salach Zjednoczenia Mieszczańskiego przy ul św. Marka 8 II ptr. doroczny walny zjazd delegatów Zrzeszenia.

— * **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło prawy brzeg Warty.** Zebranie plenarne we wtorek, 25 bm. o godz. 20 na salce Domu Parafjalnego na Śródce. Referat p. Wdowickiej: „Wrażenia z podróży". — Uprasza się o liczny udział.

WYKŁADY

— * **Grecja i jej zabytki.** Dziś, w sobotę, 22 bm. o godz 20 w sali Śniadeckich, Collegium Medicum, ul. Fredry 10 (a nie w sali Szkoły Społecznej, jak podawano w programie Ch. U. R.) wygłosi p. prof. dr. St. Dedio, nader ciekawy i interesujący wykład historyczno - krajoznawczy z przeźroczami na temat „Grecja i jej zabytki".

— * **Bezpłatne wykłady publiczne.** We wtorek, 25 bm. zaczynają się w nowym gmachu Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu wykłady publiczne i bezpłatne na tematy aktualne. Wykładać będą: dr. Hryniewiecki: „Zasady polskiej procedury cywilnej z uwzględnieniem praktyki" (środa 7—8 wiecz.); prof. Langlade: „La vie politique et economique de France" (środa 8—9 wiecz.); dyr. Ropp: „Economic Structure of Britain and U. S. A." (wtorek 8—9 wiecz.); prof. Hanus: „Prehled hospodarskeho zivota republiky ceskoslovenske" (poniedziałek 8—9 wiecz.); dr. Stefanini: „Vita economica e politica dell'Italia contemporanea" (piątek 8—9 wiecz.); prof dr. Peretiatkowicz: „Nauka o państwie" (poniedziałki i wtorki 6—8 wiecz.). Bliższych informacyj udziela sekretarjat W. S. H. Tel. 24-60.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Dzielnicowy Wydział Sokolic** donosi, że ślub dchny nacz. Kamińskiej z Międzychodu odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 17,30, a nie jak poprzednio mylnie podano o godz 17 w kościele OO. Zmartwychwstańców Prosimy o jak najliczniejszy udział druchen w mundurach.

— * **„Sokół" (Śródka).** Zapowiedziane na sobotę, 22 bm. nadzwyczajne zebranie oddziału piłki nożnej odbędzie się dopiero w środę, 26 bm. o godz 19.30 w Domu Katolickim na Śródce Prócz ważnych spraw referat druha naczelnika „O wychowaniu fizycznem".

— * **Tow. gimn. „Sokół" Poznań — św. Łazarz.** W niedzielę, 23 bm. o godz. 18.30 urządza gniazdo obchód Kościuszkowski na sali „Wiktorja", Rynek Łazarski 18. — W programie wykład drh prof. Stępienia, występ Koła śpiewu im. Nowowiejskiego i deklamacje.

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (pl. Wolności 18). Wystawa najwybitniejszych malarzy francuskich 19-go i 20-go wieku, na którą obrazów użyczono ze słynnej galerji w Rogalinie, jest otwarta codziennie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz 12—15. **Bilet wstępu 1 zł, zniżkowy 50 groszy.**

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Zapisy na kursy robót ręcznych** oraz malowania na porcelanie przyjmuje codziennie Czytelnia dla Kobiet, ulica Kantaka 9 II p od godz 11—13 i 17—19

— * **B. harcerzy IV drużyny im. Władysława Jagiełły w Poznaniu** oraz byłych członków Żuawów uprasza się o podanie swoich adresów, celem uczczenia obchodu 20-lecia istnienia. Adresy uprasza się kierować pod adres: Marjan Urbański, ul. Kozia 2 m 10

— * **Polskie Towarzystwo Krajoznawcze,** Oddział w Poznaniu, urządza w niedzielę, 23 bm. jesienną wycieczkę do lasów kórnickich Wyjazd z Poznania o godzinie 9.45 do stacji kol w Gądkach, skąd marsz lasami do Puszczykówka. Powrót do Poznania o godz 19.02. Pieszej drogi która stale prowadzi lasami, około 20 km Bilet kolejowy w obie strony 1,50 zł Prowadzi sekretarz Oddziału. Goście mile widziani.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Zakłady fabryczne „Maggi" w Głównej.** Polsko-szwajc spółka „Maggi" zbudowała w Głównej na t. zw Gdyńskiem Przedmieściu, tuż przy torze kolejowym, swoje zakłady fabryczne. Z chwilą uruchomienia zakładu, które nastąpi w styczniu, zlikwiduje spółka swoje zakłady w Gdańsku. W ten sposób znajdzie w zakładach zatrudnienie kilkadziesiąt osób z Poznania Podkreślić również należy że kierownictwo budowy, kierując się myślą, by dać pracę jak najwięszej ilości bezrobotnych, zatrudnia ich po 4—6 godzin dziennie, umożliwiajac w ten sposób dużej rzeszy pracowników choć skromne utrzymanie. (jar.)

— * **Urząd pocztowy Poznań 10.** Urząd pocztowy w Głównej, noszący dla ułatwienia odbierania przesyłek nazwę Poznań 10, rozszerzył swój okręg doręczeń na t. zw. Nowe Osiedle i Zawady, przyczem doręczanie przesyłek odbywa się dwa razy dziennie. Dla ułatwienia doręczania przesyłek, przeznaczonych dla mieszkańców Głównej, Nowego Osiedla i Zawad oraz zakładów fabrycznych w tych dzielnicach naszego miasta, należy adresować Poznań 10. (jar.)

— * **„Ludwiżanka" — nowa kawiarnia i cukiernia.** Dziś przedpołudniem w lokalach przy placu Świętokrzyskim 2 odbyło się poświęcenie nowej cukierni i kawiarni pod firmą „Ludwiżanka". Poświęcenia lokali w obecności licznych gości dokonał ks. mansjonarz Matuszczak, po odprawieniu nabożeństwa na pomyślność nowego przedsiębiorstwa w kościele farnym, składając w podniosłem przemówieniu życzenia w ręce gospodarzy Szereg toastów rozpoczął p Jan Serdecki, który złożył życzenia w imieniu cechu mistrzów piekarskich w Poznaniu i Związku Cechów w Warszawie, dalej p. Bartkowski W imieniu personelu firmy Bręczewski składał życzenia p Jan Szymański. Właścicielem cukierni „Ludwiżanka" jest znany przemysłowiec poznański, mistrz piekarski p. Ludwik Bręczewski, a kierownictwo lokalu spoczywa w rękach fachowca, mistrza cukierniczego p. Franciszka Rączyńskiego, byłego właściciela cukierni „Warszawianka". (kl.)

— * **Nowa placówka turystyczna.** Znane biuro podróży „Francopol", będące oficjalnem biurem turystycznem Królestwa Jugosławji, otworzyło w Poznaniu agenturę w lokalach biura ogłoszeń „Par", Aleje Marcinkowskiego 11. Agentura zajmować się będzie wszelkiemi czynnościami, wchodzącemi w zakres nowocześnie pojętej organizacji podróży, a w szczególności sprzedażą zagranicznych biletów kolejowych, bonów hotelowych, organizowaniem wycieczek krajowych i zagranicznych oraz indywidualnych podróży ryczałtowych — Biuro ma nawiazane stosunki z odpowiedniemi instytucjami ważniejszych centr turystycznych w Europie, przez co dział podróży ryczałtowych, nastręczający zwykle dużo trudności postawiony jest na specjalnie wysokim poziomie. „Francopol" posiada również osobny wydział organizacji pielgrzymek krajowych i zagranicznych pod kierownictwem doświadczonych fachowców Dodać należy że „Francopol" posiada własne oddziały w kraju i zagranicą, m. in w Warszawie Wiedniu i Paryżu, oraz że jest instytucją czysto polską o wyłącznie polskich kapitałach i pod polskiem kierownictwem.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Ukaranie złodziei recydywistów.** Na wokandzie Sądu Okręgowego w Poznaniu znalazła się dziś sprawa młodocianych i kilkakrotnie karanych przestępców — Marjana Politowicza, Józefa Połczyńskiego i Łukasza Sroczyńskiego — Wszyscy oni odpowiadali za popełnienie różnych kradzieży połączonych z włamaniami Dalsi oskarżeni mianowicie Antoni Olejniczak, syn jego Stanisław i córki Helena oraz Janina odpowiadali za paserstwo Trzej wymienieni włamywacze znani są na tutejszym gruncie jako notoryczni przestępcy recydywiści W mieszkaniu Olejniczaka znaleziono mnóstwo przedmiotów pochodzących z dokonanych przez nich kradzieży. M in okradli firmę B Leitgeber, biura „Caritasu" firmy Uznański, Szachrański, Gerda Kobyliński itd Oskarżony Olejniczak nie przyznał się do winy twierdząc, iż nie wie, w jaki sposób znalazły się w jego mieszkaniu kradzione przedmioty Politowicz i Połczyński zasądzeni zostali każdy na 3 lata więzienia Sroczyński na rok więzienia, a Antoni Olejniczak na pół roku z odroczeniem kary na 5 lat. (z.)

JARMARKI

— * **Jarocin.** Jarmark ogólny odbędzie się tutaj w środę, 26 bm.

3 zł 20 groszy wynosi miesięczna przedpłata „Kurjera Poznańskiego", wychodzącego dwa razy dziennie, w wydaniu porannem i głównem.

Niebawem rozpoczną swą działalność

Sejm i Senat.

Sprawozdania, wnioski, interpelacje poselskie posiadać będą poważne znaczenie, chociażby ze względu na ciężkie położenie gospodarcze kraju. O wszystkiem będzie informowało pismo nasze szybko i wyczerpująco

dwa razy dziennie.

Zwracamy zawczasu uwagę na powyższe okoliczności i prosimy o wczesne odnowienie przedpłaty, by ciągłość dostawy gazety nie doznała przerwy, mogącej sprawić przykrość zwłaszcza tym, którzy przyzwyczaili się do naszego pisma.

Administracja:
Poznań, św. Marcin 70.

Prosimy o wskazanie adresów znajomych, którym zalecałoby się przesłać okazowe egzemplarze.

Walne Zebranie Młodzieży Wszechpolskiej

odbędzie się **w poniedziałek, dnia 24. bm. o godz. 20 w lokalu własnym (Św. Marcin 65)**

Obecność członków zwyczajnych obowiązkowa.

— * **Miejska Górka.** (Wenta.) Celem pozyskania środków na wsparcia dla biednych urządziło Tow św. Wincentego a Paulo w niedzielę wentę, urozmaiconą występami muzyki i tańcem Udział był duży.

— (Z cukrowni.) Cukrownia tutejsza rozpoczęła 18 bm tegoroczną kampanję.

— (Wiec.) Stronnictwo Narodowe zwołuje wiec na niedzielę, 23 bm. o godz 11 przed południem Przemawiać będzie poseł z naszego okręgu p Kawecki

— (W drodze do ojczyzny.) W Elblągu (Prusy Wschodnie) zmarł w szpitalu 38-letni śp. Walenty Dorszewski, który szedł pieszo z Syberji do Polski Nieboszczyk dostał się na Syberję jako jeniec rosyjski w roku 1918. (ew.)

— * **Ostrów.** (Znowu nielegalna ulotka.) Na murach miasta rozlepiono w ostatnich dniach zieloną ulotkę, zawierającą stek oszczerstw pod adresem O W P. Ulotka jest anonimowa i nie ma wymaganego ustawą podpisu drukarni, w której została sfabrykowana. Autorzy więc nie mają odwagi brać odpowiedzialności za brednie, które wypisują. Szkoda!

— * **Powidz.** (Włamanie w Przybrodzinie.) W nocy z niedzieli na poniedziałek niewyśledzeni dotąd sprawcy dokonali śmiałego włamania do mieszkania pp Wysockich w Przybrodzinie, wiosce oddalonej 2 km. od Powidza Złodzieje, wytłoczywszy z okna szybę, weszli do wnętrza, skąd zabrali 4 damskie płaszcze, 10 sukienek, jedwabny szal, wełniany swetr, męskie ubranie itd Z łupem, wartości około 600 złotych ulotnili się Powidzka policja czyni poszukiwania

— (Z życia młodzieży.) W sali Domu św. Józefa odbyło się miesięczne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej, na którem omówiono m in. sprawę obchodu „Święta Młodzieży", przypadającego na dzień 13 listopada. Uchwalono w dniu tym przystąpić do Stołu Pańskiego i urządzić wieczornicę ku czci św Stanisława Kostki. W dalszym ciągu omawiano sprawę wydzierżawienia sali dla zebrań. Na tem solwował prezes zebranie hasłem „Gotów".

— (Ruch w akcji katolickiej.) W niedzielę, 16 bm odbyło się tu z inicjatywy ks. prob Gralika zebranie Akcji Katolickiej, na które przybyli członkowie zarządów istniejących w mieście i okolicy stowarzyszeń, a więc Tow Robotników S M P. z Powidza, Wiekowa i Ruchocinka, Stowarzyszenie Abstynentów, Bractwo Matek Chrześc., Tow Powst. i Wojaków, O W P męsk. i żeńsk. oraz nauczycielstwo z Powidza i Wiekowa — Zagaił zebranie ks proboszcz, wyjaśniając cel zebrania, poczem wygłosił dłuższy referat na temat: „Akcja Katolicka, czyli udział świeckich katolików w dziele Apostolstwa Chrześcijańskiego i wprowadzenie jej w życie" Zkolei ks. proboszcz odczyta regulamin Akcji Katolickiej, a następnie przystąpiono do wyboru zarządu Prezesem został mianowany przez Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, p G. Ciemnoczołowski kierownik szkoły w Wiekowie. Pozatem w skład zarządu weszli z wyboru przedstawiciele stowarzyszeń Sekretarką została p. Szlandrowiczowa. Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni: „My chcemy Boga". (bz.)

— * **Pobiedziska.** (Osobiste.) W ubiegłym tygodniu osiedlił się tu jako adwokat p Adolf Witkowski, były sędzia i naczelnik sądu grodzkiego w Szubinie.

— (Z sali rozpraw.) Przed tutejszym sądem grodzkim stawał Fr Jóźwiak z Wagowa, oskarżony o kradzież dyplomów i dokumentów z samochodu, który zatrzymał się wskutek defektu motoru na szosie Poznań — Gniezno J. tłumaczył się, że znalazł papiery na szosie Sąd jednakże nie dał mu wiary i skazał go na 70 zł grzywny. (mp.)

— * **Szamotuły.** (Zawody śpiewacze.) W niedzielę odbyły się ku czci Stanisława Moniuszki zawody śpiewacze XV okręgu kół śpiewaczych w Szamotułach, na które zjechały prawie wszystkie koła należące do tutejszego okręgu Rano udano się w pochodzie z orkiestrą p Bronikowskiego na czele na nabożeństwo do kolegjaty O godz 12 na sali hotelu „Eldorado" powitał prezes okręgu p. Józef Preuss drużyny śpiewacze i gości, poczem odbyły się popisy. Popołudniu odbył się w ogrodzie koncert, w czasie którego poszczególne koła wykonywały utwory Moniuszki. Ogłaszając wieczorem wyniki, stwierdzono, iż praca w kołach wydaje dobre owoce. Najwyższą ilość punktów osiągnęło koło z Sierakowa, następowały zaś kolejno: „Dzwon" — Szamotuły Kaźmierz i Mrowino w kategorji III, oraz „Lutnia" — Szamotuły, Oborniki i Wronki w kat II. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna.

— (Kradzież.) Nieznani złoczyńcy włamali się, robiąc otwór w dachu słomianym, do domu wdowy Augusty Kesten w Głębocku i skradli pościel, płaszcz męski, 3 płaszcze damskie i kilka koszul. (sc.)

— * **Śrem.** (Samobójstwo starca.) W sobotę w nocy popełnił w Wojewódzkim Zakładzie dla Ubogich przy ul Mickiewicza samobójstwo 90-letni Marcin Matuszczak. Zdesperowany staruszek, wykorzystawszy momentalną nieobecność pielęgniarza, skoczył przez okno z wysokości pierwszego piętra Śmierć nastąpiła natychmiast. Przyczyny tak rzadkiego w tym wieku targnięcia się na życie należy dopatrywać się w rozstroju nerwowym.

— (Kradzieże.) Na Starem Mieście włamali się do mieszkania p. Skrzypińskiego niewyśledzeni dotąd złoczyńcy i skradli ze spiżarni wszystkie zapasy. — Zprzed starostwa skradziono pewnemu obywatelowi śremskiemu nowy rower, wartości 230 złotych.

— (Najechanie.) W tych dniach niedaleko wsi Pyszący na szosie Śrem-Dolsk wydarzył się nieszczęśliwy wypadek Jadący od strony Dolska samochód osobowy najechał z niewyjaśnionych dotąd przyczyn niejakiego Franciszka Taczaka, starca 80-letniego Taczak doznał złamania prawej ręki oraz szeregu lekkich obrażeń cielesnych; przewieziono go tym samym samochodem do szpitala powiatowego w Śremie, gdzie dokonano operacji.

— (Z sądu.) Za kradzieże zboża został skazany Feliks Kowalski na 6 miesięcy więzienia, a dwaj współoskarżeni każdy na 6 tygodni aresztu. (ek.)

— * **Swarzędz.** (Wędrowny żebrak podpalił stodołę.) W Jasieniu pod Swarzędzem spłonęła stodoła z tegorocznem żniwem i narzędziami rolniczemi w zabudowaniach rolnika p. Mantheya. Są poszlaki, że ogień podłożył pewien nieznajomy, który przedstawiając się jako głuchoniemy, żebrał w Swarzędu i okolicy. (kl.)

— * **Wolsztyn.** (S M P.) Odbyło się ogólne zebranie S M P parafji wolsztyńskiej Sprawozdania potwierdziły, że praca wśród młodzieży rozwija się pomyślnie Parafja może się poszczycić 190 druhami i 150 druchnami Uchwalono rezolucję potępiającą czasopisma pornograficzne, przedstawienia niemoralne i nieskromne zabawy.

Towarzystwo Polsko-Angielskie

W poniedziałek, 24 b. m. Towarzystwo Polsko-Angielskie urządza dla upamiętnienia 100 rocznicy zgonu jednego z największych pisarzy świata, Sir Walter Scotta, odczyt znakomitego anglisty, prof. Władysława Tarnawskiego ze Lwowa, poświęcony twórczości tego luminarza powieści romantycznej. Recytacje z dzieł Sir Walter Scotta wygłosi lektor U. P. dr. Marjan Z. Arend.

Zapowiedź odczytu, ilustrowanego oryginalnemi cytatami, wzbudzi niewątpliwie wielkie zainteresowanie w kołach kulturalnych Poznania, które ze stałą sympatja odnosza się do stojących zawsze na wysokim poziomie imprez ruchliwego Towarzystwa Polsko-Angielskiego.

Odczyt odbędzie się w sali 18 Collegium Minus o godz. 20. Wstęp dla członków wolny. Goście mile widziani.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **Buk.** (Wielka atrakcja.) We wtorek, 25 bm. będzie miał Buk sposobność zobaczenia wesołej komedji w 3 aktach pt. „Dana od Boga", która jest największą atrakcją obecnego sezonu teatralnego. — Wykona ją popularny „Teatr Mały" z Poznania, przyczem główne role kreują doskonale znani u nas: Lala Sroczyńska i Zbigniew Orwicz. Sala Hotelu Bristol zapełni się niewątpliwie po brzegi.

— * **Gębice.** (Poświęcenie sztandaru.) Stowarzyszenie Młodych Polek pod kierownictwem prezeski p. Malendówny i ks patrona Wierbińskiego obchodziło w niedzielę poświęcenie sztandaru. Na uroczystość tę zjechały się siostrzane Stowarzyszenia z Wylatowa, Kwieciszewa, Kamieńca, Młynów, Strzelna i Mogilna. Prócz tychże brały udział w uroczystości wszystkie miejscowe towarzystwa ze sztandarami i placówki O W. P męskie i żeńskie. Uroczyste nabożeństwo odprawił ks prob Wierbiński, również dokonał aktu poświęcenia sztandaru przy udziale 6 par chrzestnych. Nastąpiło uroczyste zebranie w sali parafjalnej. Ks patron Wierbiński wygłosił piękne przemówienie o ideałach młodzieży Śpiewano potem pieśni i składano życzenia. Wieczorem odbyła się akademja i zabawa taneczna.

— * **Kórnik.** (Wenta T. C L.) Starając się usilnie o wzbogacenie swych bibljotek w dobra uszlachetniająca książkę zarazem idąc za hasłem ks. Prymasa, wzywającem do walki z pornografją, T. C. L w Kórniku z współudziałem Koła Ziemianek, Koła Włościanek, Kat. Koła Polek oraz Młodych Polek urządziło dnia 16 bm wentę. — Jak wielką sympatją i uznaniem cieszy się działalność T C L., świadczyła przepełniona sala i bogaty zbiór, który wynosi 1 000 złotych, co na obecne kryzysowe czasy jest sumą bardzo poważną. Ci, który rozumieją znaczenie i doniosłość pracy T C. L., stawili się wszyscy; nie brakło obywatelstwa z Kórnika i Bnina z ks. prob Janasikiem na czele, nie brakło ziemian i włościan okolicznych. Pięknie udekorowana sala, artystycznie wykonane kioski, bufety zaopatrzone w wykwintne, a tanie przysmaki przez znane z ofiarności ziemiaństwo okoliczne, obywatelstwo miejskie i włościanki, doskonała orkiestra, umilały pobyt. Zgrabne i hoże, w barwne kostjumy krakowskie przybrane, Młode Polki z Trzebiesławek, pod czujnem okiem swej patronki p Firlejowej, uwijały się ochoczo po sali, dbając o zaopatrzenie wszystkich gości. Clou wieczoru o poziomie artystycznym stanowiły bezinteresowne występy muzyczne prof Wielkop Szkoły Muzycznej, p Plucińskiego, przy akompanjamencie prof. p. Gorkówny, przyjmowane burzą oklasków. Rozentuzjazmowana publiczność niemilknącemi oklaskami wywołała ze strony uprzejmych i ofiarnych artystów nadprogramowe występy Wenta T. C. L. oraz serdeczny nastrój, jaki na niej panował, zostanie dla każdego z uczestników wspomnieniem miłe spędzonych chwil i spełnionego obowiązku obywatelskiego.

Cała wieś izolowana z powodu epidemji tyfusu

100 osób w pow. śremskim zachorowało — 2 zmarły

Ze Śremu donosi (ek.):

Donosiliśmy już o wypadkach epidemji duru brzusznego w Dolsku i we wsi Zaborowo w pow. śremskim Epidemja tyfusu w tych miejscowościach zaczęła się bardzo szybko szerzyć We wsi Zaborowo zanotowano w tych dniach 12 wypadków ciężkiego zachorzenia na dur brzuszny. Ofiary epidemji przewieziono z zastosowaniem wszelkich środków ostrożności do szpitala powiatowego w Śremie. Mimo wszelkich możliwych zabiegów i ciągłej obserwacji lekarskiej dwie osoby zmarły.

Obecnie dowiadujemy się, że w celu zapobiegnięcia rozszerzeniu się tej groźnej epidemji izolowano z dniem 20 b. m. całą wieś. Wszelki dojazd do wsi jest wzbroniony. Od chwili izolacji wsi Zaborowo, nastąpił stały, regularny dowóz żywności. Groźny w skutkach rozwój ciężkiej epidemji wzbudził w całym powiecie zrozumiałe poruszenie.

Heros północy — Biskup wichrów

Dopóki był zwykłym misjonarzem, Indjanie, których nawracał nazywali go „Małym mężem modlitwy“ z powodu jego niewielkiego wzrostu. Kiedy jednak „Mały mąż modlitwy“ został „Wielkim mężem modlitwy“ t. j. biskupem, przypadł mu przydomek bardziej rozległy, którym obdarzył go pewien protestancki pastor, mianowicie „Biskup wichrów“. Skoro bowiem rozpętają się orgje Północy, lub kilkudniowa kurniawa przesłoni i wyrówna świat podbiegunowy, wtenczas misjonarze mówią sobie: „Ks. Biskup jest gdzieś w drodze . . . nie wiadomo gdzie . . . ale napewno dojdzie do celu . . .“

Niewiadomo czy niedostępni towarzysze jego podróży, wichry i burze, przywałęsają się za ks. bisk. Gabrjelem Breynat aż do naszego kraju. Śladami bowiem swych sąsiadów biskupów: Grouarda, już dzisiaj spoczywającego pod zlodowaciałą pokrywą swej ziemicy i Turquetila, Wikarjusza apost. Zatoki Hudsońskiej i on skierowuje swe kroki ku krajowi w ostatnich latach bodaj najbogatszemu w powołania kapłańskie i misjonarskie — do Polski. Z nadzieją w sercu idzie do Polaków, zwłaszcza do swych braci zakonnych Oblatów Marji Niepokalanej, przeświadczony, że swe rzadkie szeregi bohaterów-misjonarzy i „męczenników mrozu“ jak ich nazwał Ojciec św. powiększy zapalonymi ochotnikami.

Ojczyzna lodów

Diecezja jego jest największa na świecie, czyli siedem razy większa od Polski, Głuchy, pusty i chyba najuboższy w ludzi ten kraj, jakby stworzony dla hulaszczych huraganów i 50-stopn. mrozów leży między 60 stopniem szerokości geograficznej z Południa i oceanem Lodowatym z Północy, i między Wikarjatem Zatoki Hudsońskiej (100 stopni dług.) ze Wschodu a Wikarjatem Yukon (133 stop. dług.) z Zachodu. Niezmierzone połacie ziemi, pokrytej jedynie z Południa lasami i glebą zdatniejszą do uprawy, im dalej ku północy stają się coraz więcej nagie, puste i bezduszno głuche. Mchy jeno i mdła kosodrzewina pełzają po skałach z nich życie ssając. Ogromne jak morza jeziora n. p. Jezioro Niewolników i Niedźwiedzia i podobne im rzeki Mackenzie, Miedziana (Coppermine) i tysiące innych stanowią w porze letniej prawie jedyne goścince. Zima tu panią absolutną; ustępuje swoje berło porze letniej na trzy, lub cztery tylko miesiące. Dwumiesięczna noc z 65 stopn. mrozami rozjaśniana tylko zorzami borealnemi jest dopełnieniem cudów Północy. Zato fauna bogatsza. Tam to jest ojczyzna białych niedźwiedzi, białych lisów, kun, bobrów, soboli a zwłaszcza reniferów. Tam też znajduje się składnica futer, zaopatrująca świat cały. Wraz z ptakami i rybami, których w tutejszych wodach moc ogromna, stanowią one wyłączne pożywienie mieszkańców. Cała owa jakby pół — Europa, diecezja Ks. bp. Breynat liczy tylko około 10 tysięcy ludzi. W krainach więcej zbliżonych ku biegunowi jeden człowiek przypada na 250 klm. kw.

Dzicy właściciele

Szczepów Indjan, choć nielicznych jest kilkanaście, mają oryginalne nazwy n. p.: Żółte noże, Płaskie - Psie - Boki, Niewolnicy, Zajęcze - Skórki, Zyzi, Zjadacze koribu czyli reniferów i najciekawsi z nich Eskimosi, albo etymologicznie „zjadacze surowego mięsa“. Ci ostatni chociaż podług opisów misjonarzy są podobno najinteligentniejszymi mieszkańcami Północy, mają na sumieniu dwa mrożące krew w żyłach morderstwa swych misjonarzy, bo: Rouvière i Le Roux.. Zabili ich już w r. 1913. Zasiew krwi długo leżał na lodowatych łanach, aż dopiero w cztery lata później dzielna policja kanadyjska zdołała ująć morderców.

Psami i łodzią

Oto szkic zewnętrznego obrazu polarnego biskupstwa. Jasnem jest, że gonienie tak rzadkich dusz po tych olbrzymich przestrzeniach bezdrożnych, a przepastnych stanowi jedną z wielu okropności misjonowania. Stacje misyjne, zazwyczaj przy fortach handlowych, leżą od siebie odległe o 200 do 1 000 i więcej klm., ot jakby na mapie Europy wymazać wszystkie miejscowości, a zostawić tylko Madryt, Paryż, Berlin, Warszawę i Moskwę. I pomyśleć, że te odległości przebywać trzeba psim zaprzęgiem zimą, latem zaś w kruchej łupinie z kory brzozowej po porohowatych rzekach, na których nieraz przenosić trzeba z powodu bystrzyn i wodospadów po kilka kilometrów swój bagaż i czółno. Podróże zimowe o tyle są przyjemne, o ile śnieg jest zamarznięty, a temperatura poniżej 40 stopni C., gdy bowiem termometr spadnie niżej, a zdarza się nie rzadko i do 50 wzgl. 60 stopni, wtenczas, gdy krew w żyłach lodowacieje nie ma tej przyjemności, by ją przy ciepłem rozgrzać ognisku, lub by nieco uważyć herbaty, bo ogień przy tej temperaturze się nie pali. A gdy na dobitkę rozhula się kurniawa, i nastanie biała noc, gdy podróżnik ze sań nie dojrzy swego trzeciego psa, a w szalonej zamieci straciwszy kierunek kołuje kilka dni na jednem miejscu, wtenczas życie na Północy jest okropnością.

Pierwsza podróż

Pierwszym posterunkiem O. Breynat była misja Matki Boskiej Bolesnej w Fond du Lac. Najpierwsza poczta, jaka go tu zastała przywiozła mu hiobową wieść o śmierci ojca, a w tydzień później druga o śmierci matki i siostry. Cios był straszny, złagodzili go jednak jego poczciwi Zjadacze Karibu, którzy za przyniesione skórki sobolowe zakupili msze św. za jego drogich zmarłych. Rzekli mu też na pociechę: „A zatem, skoro jesteś sierotą, będziesz nas kochał jeszcze więcej, bo my ci będziemy za ojca i matkę! Zatrzymaj przeto wodę ócz twoich“. Również ks. bp. Grouard by mu łzy otrzeć zaprosił go na rekolekcje do Stacji Nativite odległej od M. B. Bolesnej o 280 klm. Niedoświadczony jeszcze wtenczas misjonarz wybrał się tylko z młodym Indjaninem i kilku psami. Drogę tę powinien przebyć w trzech dniach, ponieważ jednak mróz sięgał 50 st. C. a Ojciec nie owinął nóg wełnistemi skórami dla wygodniejszego rakietowania, więc już na pierwszym postoju czuł jakby kłucie igły we wielkim palcu prawej nogi. Niezawodny to znak odmrożenia. Przywołał go jeszcze do życia rozcierając śniegiem, lecz ponieważ pot natychmiast zamarza jeśli ciała nie otula bezpośrednio gąbczasta wełna, dlatego też odmrożenie powróciło. Był za wielki mróz, by powtarzać operację ze śniegiem, więc dwaj wędrowcy wlekli się powoli całe siedem dni, aż na dobitkę zaskoczyła ich podbiegunowa sanna, trwająca dwa dni, przed którą musieli schronić się w lasy. Teraz już nie było mowy o zrobieniu kroku chorą nogą. Do stacji było jeszcze tylko 60 klm., które można przebyć w jednym dniu, Indjanin więc wsadził Ojca na sanie, choć z powodu zimna był tam drugi dla niego czyściec i pełne dwa dni wlókł się z nim do celu.

Operacja brzytwą

W stacji Nativite ks. bp. Grouard już był go uważał za straconego. Skoro go jednak ujrzał przy życiu, z czarnym tylko palcem u nogi, z ojcowskim uśmiechem powiedział: „nic się złego nie stało, trzeba tylko go będzie uciąć“. Znaleziono starą brzytwę, wyostrzono i operacji dokonano bez chloroformu. — Nasz miły gość jest więc już od dawnych lat inwalidą. — Podobne przygody i operacje nie są rzadkością w ojczyźnie lodów.

Preregrinaro pro Christo

O. Breynat w czasie swego 9-cio letniego pobytu w stacji M. B. Bolesnej odbył tę podróż 45 razy, z czego 23 na rakietach. Podróże brzozowemi łupinami po bystrzynach kanadyjskich rzek również obfitują w przygody. Nieraz się zdarza, że jednym fałszywym ruchem wywraca się łódka i przepada cały dobytek podróżnika, czasem z jego własnem życiem. Nowoczesne środki komunikacji, mianowicie samolot oddaje w tych tysiącznych odległościach bardzo cenne usługi. — Dzięki też niemu nie umierają już misjonarze opuszczeni w samotnych, o tysiące klm. odległych stacjach. Śmiesznemi wydają się psie szlaki z tygodniami czasu na ich przebycie w porównaniu z tym cudnym zdobywcą przestrzeni. Drogi przebyte przez ks. bp. Breynat w ostatnim roku czy to psim zaprzęgiem, łódką czy to samolotem sumują się w kilkunastu tysiącach kilometrów. Podróżuje zawsze wierny swej biskupiej dewizie: „Peregrinari pro Christo“ —podróżować dla Chrystusa.

Podbiegunowe kościoły

A stacje, kościoły, kaplice? — Bóg zstępuje do tych bud skleconych z drzewa i gliny, jak do stajni betlejemskiej. Zazwyczaj jedna jedyna izba służy za mieszkanie misjonarza i kaplicę. Ołtarz ustawia się w jednym kącie i zasłania firanką, gdy niema nabożeństwa. Na uroczystości gdy misjonarz przewiduje liczniejsze przybycie wiernych, uprząta stancję ze zbędnych przedmiotów, odsłania ołtarz i kaplica gotowa. Betlejemskie ubóstwo misyj Północy nie pozwala jak tylko na budowę stajenek.

Takie domy mogą się obyć bez okien; szpar i dziur w nich dosyć, aby i światła i świeżego powietrza nie zabrakło.

40 lat polarnego misjonowania

O. Breynat został biskupem w r. 1901. Niezmordowane jego zabiegi doprowadziły Wikarjat do względnego rozkwitu. Zarządza dzisiaj trzema dystryktami (okręgami) misyjnemi, 17 stacjami głównemi i sześcioma drugorzędnemi. Jego armję zdobywczą tworzy 34 ojców, 33 Braci (misjonarze ze Zgromadzenia OO. Oblatów Marji Niepokalanej — O. M. I.) i 61 Sióstr Szarych, między któremi znajduje się jedna Polka. Siostry, prawdziwe bohaterki, które poszły aż do brzegów Oceanu Lodowatego prowadzą 3 szpitale, 6 poradni lekarskich, 4 sierocińce i 24 szkoły. Katolików liczy ten olbrzymi Wikarjat tylko 5 870. Misjonarze mają tę pociechę, że protestanccy urzędnicy Kompanji Zatoki Hudsońskiej bardzo licznie przechodzą na katolicyzm, przekonani o jego prawdziwości heroicznem poświęceniem się Apostołów Północy. W niedalekiej przyszłości, o ile nie zawiedzie ofiarność katolickiego świata i pomnożą się szeregi misjonarzy, nie zostanie pod niebem polarnem ani jeden poganin.

Kawaler Legji Honorowej

Rząd francuski w uznaniu zasług swego wielkiego syna, udekorował niedawno pierś jego krzyżem „Legji Honorowej“. Cześć bohaterskiemu poświęceniu!

Do Polski zawita ks. bp. Breynat z początkiem listopada. Zwiedzi klasztory OO. Oblatów Marji Niep. oraz udzieli święceń kilkudziesięciu klerykom w klasztorze obrzańskim. Kl. Ch.

Reumatycy

i cierpiący na bóle nerwowe

powinni we własnym interesie wypróbować tabletki Togal. Togal uśmierza bóle. Nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Togal. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Z 9956 F

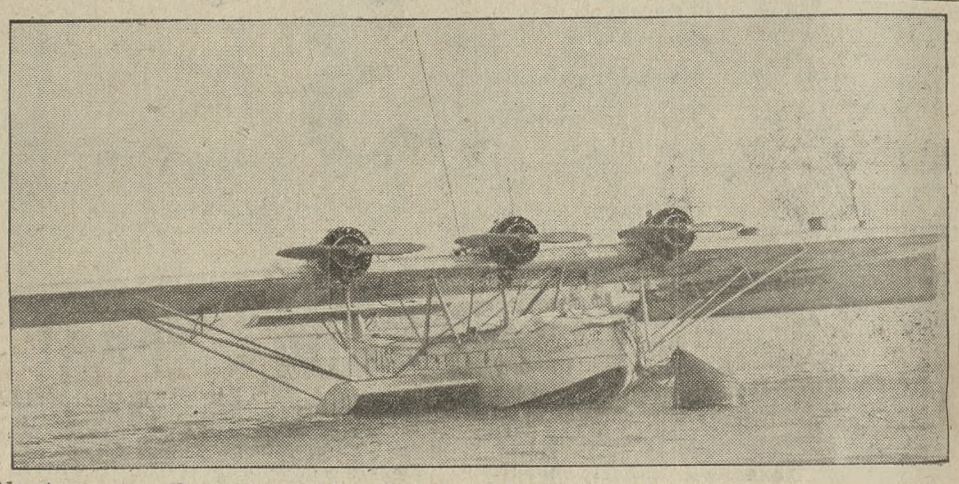

Na tym oto olbrzymim wodnopłatowcu „Windward III“, na którego pokładzie mogą pomieścić się zupełnie wygodnie 24 osoby, zamierza pani Jewet James, kapitan wodnopłatowca, przelecieć przez Ocan. Poprzednio jeszcze olbrzym odbędzie próbny rajd z Cherbourga we Francji przez Hiszpanję, Portugalję, Włochy, Egipt i Abisynję do Lizbony, skąd ma nastąpić start do lotu przez Ocean.

Człowiek, który nigdy nie miał rąk i nóg

W jednej z zapadłych wiosek w Bretanji francuskiej żyje dziwny człowiek, który urodził się bez rąk i bez nóg. Trudno wprost wierzyć, że człowiek ten ma dzisiaj lat 52 i . . . że całe życie, od chwili urodzenia, był tak nieszczęśliwym inwalidą.

A jednak żyje i istnieje. Odwiedził go w jego chacie wysłannik paryskiego „Paris-Soir'a“. Co więcej — człowiek ten nie pozostaje bezczynny. Pracuje. Tak pracuje.

Fabrykuje on meble dla lalek i posługuje się przy tem językiem i zębami. Nabrał takiej wprawy w manipulacji temi organami, zastępującemi mu ręce, że potrafi sklejać kawałki drzewa i kartonu i robić z tego całkiem ładne mebelki. Nawet sam je maluje. Bierze w usta pędzel i operuje nim całkiem zręcznie.

Rumunja buduje radjostację o sile 150 kw.

Rumuńskie towarzystwo radjowe rozpisało swego czasu konkurs na budowę radjostacji nadawczej o sile 150 KW W konkursie tym wyróżniona została firma Tow. „Marconi“. Radjostacja o tak wyjątkowej sile wybudowana zostanie w Transylwanji w okolicy miasta Blaża i kablem połączona będzie ze studjo radja bukaresztańskiego. Obecnie poszukuje się odpowiedniego miejsca, aby stacja mogła być równomiernie słyszana w całem państwie.

Katastrofa kolejowa w Rumunji pod Temeszwarem. Dwa wagony wyskoczyły ze szyn i uległy zdruzgotaniu na drzazgi — jak to przedstawia nasze zdjęcie fotograficzne. Ofiarą padło 30 pasażerów zabitych, i wiele osób odniosło poważniejsze obrażenia.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Z przemówień żałobnych nad trumną śp. Anieli Tułodzieckiej

Nad trumną śp. Anieli Tułodzieckiej przemówili, jak wiadomo, p. Halina Rozmiarkowa im. „Warty", — p. posłanka Grossmanówna im. Narodowej Organizacji Kobiet i Czytelni dla Kobiet, oraz p. red. Powidzki im. organizacyj narodowych. Poniżej podajemy przemówienia przedstawicielek naszych organizacyj kobiecych:

Przemówienie p. Haliny Rozmiarkowej

Śmierć nieubłagana czyni coraz częstsze wyłomy w szeregach naszych. Ubywają weteranki pracy narodowej z czasów niewoli, — uciszają się na zawsze serca, które tak głęboko Polski ukochały sprawę, — zwolna zasnuwają się w niepamięć zasługi wielkie. I tak po zaziemską nagrodę opuściły nas tak niedawno gorliwe warcianki, jak Teresa Gantkowska, Klara Paczkowska, a przed kilku zaledwie dniami śp. Wanda Domagalska. I oto dziś znowu w ciężkim smutku i głębokiem oddaniu stoimy złączone nad trumną śp. Anieli Tułodzieckiej, która nam, warciankom, była przewodniczącą wieloletnią i najukochańszą, której gorące ponad wszystko ukochanie narodu, żelazna, nieugięta wola wiodły nas z szarzyzny i powszedniości życia w świetlany krąg poświęceń dla najczystszych idei.

I dziś z mgły zapomnienia wskrzeszamy dzieje pracy kobiecej w niewoli, na tle której wybija się olbrzym — potężna duchem postać Anieli Tułodziec kiej. Ona była kierowniczką całej pracy narodowej wśród kobiet, przeciwstawiając Prusakowi dobrze zorganizowaną tajną szkołę polską, w której tysiące dzieci poprzez lat 25 aż do chwili wyzwolenia otrzymywało w domach prywatnych systematyczną naukę języka polskiego, w której serduszka małe uczono bić z miłością i dumą dla Polski prześladowanej. Lecz nietylko to. Zszeregowując wokoło siebie współpracowniczki — wykonawczynie swej myśli i uczuć, wychowywała szeregi patrjotek, dla których sama była najczystszym przykładem.

W licznych agendach „Warty", tam gdzie ześrodkowywała się praca nad polskością dziecka — jak w przytuliskach zimowych, w Ogródkach, w Złotej Skarbonce, w niedzielnych bibljoteczkach, na majówkach lub jasełkach gwiazdkowych tak sławnych swego czasu, organizowała kobiety poznańskie energją nieprzerwaną, zbierając w swem ręku wszystkie te nici pracy, wiążące się ze sobą. Przykładem niestrudzonym porywała, hartowała, zaprawiając w twardym trudzie. Surowa dla siebie, nie znająca nic więcej ponad obowiązek, żądała tego samego od swych towarzyszek.

I zwolna rozszerzało się koło tych, którym przewodniczyła, zwolna doskonaliła się ich praca tak, że rozbijał się o nią przemyślny system germanizacyjny. Szykany, zakazy, kary pieniężne, nawet kary więziennej nie ustraszyła się p. Aniela — przeciwnie budziła jej czujność, a z nią nieustępliwość i odwagę — nieustraszoną odwagę przekonań i czynu. I w końcu zmieniły się role, nie Ona ustępowała policji pruskiej, lecz naodwrót, rozmaici komisarze policyjni ulękli się tej twardej Polki, roztaczającej wpływ tak olbrzymi. I wtedy następowały przerwy w prześladowaniu Zmarłej i za nią stojących pracowniczek, jakby zrozumieli ci z drugiej strony, że represje, zakazy, kary pieniężne i więzienne, zamykanie zebrań — zamiast uciszać, budzą ducha wśród społeczeństwa.

I tak na tem nieustannem zmaganiu się o serca polskie płynęły długie — długie lata niewoli. Aż wreszcie z Bożej woli przyszła nagroda — nadeszła godzina najszczęśliwsza, w której znów polskie szkoły otworzyły się dla polskich dzieci — nagroda niewysłowiona dla Tej, która ofiarą życia całego zdobywała tę szkołę polską. I wtedy jeszcze staje na usługach dzieci, obdarzona urzędem inspektorki szkół powszechn. I jeszcze wtedy, choć już wiekiem i chorobą przytłoczona, trzyma ster „Warty", wskrzeszając na nowo Przytuliska i Ogródki warciane, już teraz w łatwiejszych, jaśniejszych prowadzone warunkach.

Aż oto skończyły się dni Jej pracowitego, zasłużonego pielgrzymowania i stoimy dziś nad Jej trumną w chwili ostatniego z Nią pożegnania. I w tej bolesnej chwili najukochańszej Przewodniczącej naszej na zaziemską Jej drogę czyż tylko łzy żalu złożymy w ofierze? Czyż tylko rozrzewnieniem pożegnamy Ją na zawsze? — Przecież nie na żałobne płaczki lecz na bojowniczki nas wychowywała. To też w ostatniej chwili rozstania na Jej trumnę — z garścią czerwonych róż — rzucamy ślubowanie wytrwania na posterunku pracy narodowej — wytrwania mimo piętrzących się znowu przeciwności.

Żegnaj najukochańsza Przewodnicząca nasza, spoczywaj w spokoju. Nie zawiedzimy pokładanej w nas nadziei w walce o Polskę wielką, katolicką i narodową.

Przemówienie p. Heleny Grossmanówny

Polki tej miary, jaką była śp. Aniela Tułodziecka, nie mogło zabraknąć w szeregach naszych. Śp. Aniela staje jedna z pierwszych w rzędzie pracownic Narodowej Organizacji Kobiet, gdy po odzyskaniu niepodległości państwowej przy pomocy Czytelni dla Kobiet, Narodowej Organizacji Kobiet rozpoczęła swą działalność na terenie Poznania.

Wytrawna działaczka b. tajnej organizacji polityczn., której nici wiązały się poprzez krwawe pola walki z pracami Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie i Paryżu, niestrudzona krzewicielka myśli narodowej, wniosła swe doświadczenie w młodą organizację. Służyć Polsce było dewizą jej życia. Jako wiceprzewodn. wchodzi w skład zarządu Nar. Organizacji Kobiet i urząd ten sprawuje przez 9 lat. Widzimy Ją zawsze czynną na zebraniach, udzielającą cennych rad i wskazówek, obmyślającą drogi działania, nie braknie Jej przy akcji wyborczej. Nie istnieją dla Niej zbyt późne godziny, czy za długie obrady i posiedzenia, umie zawsze czas znaleźć, potrafi zapomnieć o słabem zdrowiu, o prawach podeszłego wieku.

Pionierka ruchu kobiecego, rozumie odpowiedzialność kobiety, jako samodzielnej jednostki. Ma wysokie pojęcie obowiązku, szlachetną duszę, przepełnioną zapałem i poświęceniem dla służby sprawie

Sterana tylu wysiłkami ponad ludzką miarę, uległa niemocy, składa więc swój urząd w r. 1928. W domowej ciszy śledzi jednakże zawsze żywym umysłem, bieg spraw publicznych, a Jej gorące i szlachetne serce niepokoi się każdą niepomyślną wiadomością. Zabrakło już tchu w piersiach, aby wołać głosem donośnym do kobiet polskich na kraj cały, by broniły wytrwale ideałów narodowych na zagrożonych krańcach, by strzegły cnót wielkich Polek!

Głosu Jej nie usłyszymy już więcej. Odszedłszy od nas, pozostawia nam najdroższą pamiątkę, swój przykład, jak należy służyć ojczyźnie. Tę drogocenną spuściznę przejmujemy i przyrzekamy wierność ideałom Zmarłej.

Droga panno Anielo! Trud i znój masz już poza sobą, spoczywasz spokojnie wśród kwiatów.

Patronowie Twoi św. Aniołowie zanieśli Twą duszę przed tron Boga. Nie stanęłaś samotnie i z pustemi rękoma przed sprawiedliwym sędzią. Królowa Korony Polskiej, której wiernie służyłaś w Sodalicji, stała się tam Twoją Orędowniczką. Niechaj wyjedna Ci jak najrychlej nagrodę zbawienia i pełnię szczęścia wiekuistego w niebie. Żegnaj nam! Odpoczywaj w pokoju!

Konkurs sprawności organizacyjnej

Związek Kobiet Pracujących ogłasza pierwszy konkurs sprawności organizacyjnej w obrębie swoich stowarzyszeń i podaje regulamin konkursu oraz punktację i terminy, których należy przestrzegać, aby uzyskać największą ilość punktów.

Regulamin:

1. Związkowy konkurs sprawności organizacyjnej rozpoczyna się dnia 1-go października 1932 r., a kończy się 31-go maja 1933 r.

2. W konkursie mogą brać udział wszystkie stowarzyszenia założone do dnia 30 września 1932 r. i które uregulowały zaległości w Związku do III. kwartału 1932 r. włącznie.

3. Stowarzyszenia muszą nadesłać osobne zgłoszenia do konkursu. Zgłoszenia powinny wpłynąć najpóźniej do dnia 1 listopada 1932 r.

4. Wynik konkursu oceni sąd konkursu, składający się z 3 członków Gł. Zarządu Związku.

5. Stowarzyszenie, które wykaże największą ilość zdobytych punktów, uzyska nazwę I. czołowego stowarzyszenia w Związku na rok 1933/34 i będzie miało prawo poczet swój wystawić przy sztandarze związkowym na zjeździe dedelegowanych oraz przy innych uroczystościach związkowych. Poza tem stowarzyszenie to otrzyma dyplom.

6. Następne 3 stowarzyszenia zaliczy się do dalszych czołowych stowarzyszeń związkowych. Stowarzyszenia te otrzymają dyplomy oraz cenne książki.

7. Stowarzyszenia, które zyskają po 75 punktów, otrzymają dyplomy.

8. Wszystkie sprawozdania stowarzyszeń, biorących udział w konkursie, muszą być podpisane przez zarząd.

Oryginalny ten konkurs zainicjowany przez Związek o tak licznych stowarzyszeniach może przyczynić się wydatnie do zdrowej konkurencji międzystowarzyszeniowej i podnieść wydajność pracy. Będziemy oczekiwać z zaciekawieniem wyniku.

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

Nie wątpimy, że cały szereg Ziemianek weźmie udział w wielkiem święcie Poznania poświęcenia pomnika Najświętszego Serca Jezusowego w niedzielę dnia 30 października o godzinie 12,30.

W ogólnem przygnębieniu, w piętrzących się trudnościach i zmaganiu się ponad siły — czerpać trzeba otuchę w uroczystościach takich, jaką święcić będzie stary Gród Przemysława — kolebka chrześcijaństwa Ojczyzny naszej.

Zjednoczenie Katolickich Związków Polek organizuje pielgrzymkę kobiet z całej Polski do Częstochowy w dniach 5 i 6 listopada br. do której przyłączy się zapewne dużo naszych członkiń, a również bierze w niej udział Związek Wlkp. Kółek Włościanek. Wyjazd z Poznania nastąpi w piątek dnia 4 listopada rano.

Program jest następujący: Sobota, dnia 5 listopada, godz. 7 Msza św. w kaplicy Matki Boskiej na Jasnej Górze. Ranek: Spowiedź — nabożeńswa. Godz. 15-ta: Zebranie w Panoramie. Referaty treści religijnej i obyczajowej. Godz. 18-ta: Wyświetlanie filmu religijnego. Godz. 19-ta: Procesja błogosławieństwo. Niedziela, dnia 6 listopada O godz. 7 Msza św. odprawiona przez J. E. ks. biskupa Kubinę. Wspólna Komunja św. Godz. 11-ta: Suma. Godz. 12: Droga Krzyżowa na wałach. Godz. 15 ta: Zebranie w Panoramie z referatami treści religijnej i społecznej. Godz. 17-t: Błogosławieństwo i zakończenie pielgrzymki.

W sobotę, dnia 29 października o godzinie 15,30 odbędzie się zebranie Sekcji Pedagogicznej wraz z delegatkami na sali w gmachu Wlkp. Izby Rolniczej, Mickiewicza 33. Referat przyobiecał łaskawie wygłosić znany pedagog ks. profesor Skaziński. O jaknajliczniejsze przybycie nietylko delegatek, ale wszystkich Pań Ziemianek interesujących się sekcją pedagogiczną — serdecznie prosi (—) Marja Grudzielska. Przewodnicząca Sekcji.

Tego samego dnia o godz. 14,30 odbędzie się na małej salce Wlkp. Izby Rolniczej zebranie Ziemianek Koła poznańsko-grodzisko-obornickiego, zwołane po raz pierwszy przez nowo wybraną przewodniczącą p. Adelę Modlibowską.

Po załatwieniu spraw bieżących Koła będą miały członkinie możność wysłuchania wykładu ks. prof. Skazińskiego.

W środę, dnia 26. bm. mówić będzie w Radjo przedstawicielka Młodych Ziemianek.

Sekcja Pedagogiczna prosi o umieszczenie:

Nowoczesna pedagogja, stosowana do starszej młodzieży, podkreśla potrzebę zabawy umiejętnie kierowanej i częstej. Odbył się nawet świeżo Kongres międzynarodowy w Lucernie, poświęcony w zupełności sprawie rozrywek młodzieży. Powrócimy do tej sprawy obszernie, gdy nadejdą sprawozdania referatów i dyskusji z Kongresu. Przedstawicielka Polski odznaczyła się na Zjeździe głębokiem ujęciem zagadnienia. W przejeździe przez Poznań opowiadała w krótkości wrażenia z Kongresu na zebraniu Młodych Ziemianek, które w tym roku opracowywały dwa poważne referaty z tej samej dziedziny i zorganizowały kurs instruktorski zabaw dla delegatek Stowarzyszenia Młodych Polek w Biezdrowie.

Znaczenie zabawy dla młodzieży nie jest zupełnie jasne dla tych, co nie pracują społecznie. Nie jest ono jasne także dla wielu rodziców, którzy mają dorastające dzieci. Wielu też się martwi widząc, że dzieci marnują czas i zdolności na bridge, taniec i flirt, a nie potrafią dla nich zorganizować innych przyjemności, gdzieby potrzeba koleżeństwa, wesołości i zdrowego współzawodnictwa była zaspokojona.

Uważamy więc, że zapoznanie się z tem zagadnieniem, które jest nowością dla generacyj starszych rodziców byłoby bardzo na czasie, i mamy nadzieję, że się nam uda zdobyć prelegentkę, która je należycie Paniom przedstawi na przyszłym większym zjeździe.

Rozwody w Austrji

Wraz z kryzysem materjalnym rozpowszechnia się w świecie całym również i kryzys moralny, który przybiera najrozmaitsze postacie. I tak np. statystyka urzędowa w Austrji podaje zastraszające cyfry rozwodowe za rok 1931 przyczem, proporcjonalnie do wzrostu rozwodów upada liczba zawieranych małżeństw. Jest tam coraz mniej ludzi posiadających finansową możność założenia ogniska rodzinnego i jest wielu takich, którzy separują się z rodziną, ażeby pojedyńczo znaleźć zarobek i nie mieć ciężaru utrzymania domu.

O ile dawniej w Austrji przeciętny wiek w którym zawierano małżeństwa wahał się między 27—29 o tyle teraz przesunął się na 32, co jest bardzo znamienne, gdyż zaraz po wojnie żeniono się naogół bardzo młodo. Z pośród małżeństw zawartych w Austrji w r. 1931 było najwięcej, a więc 90 procent stanu wolnego, 5,2 proc. owdowiałych, a tylko 1,7 proc. urzędowo rozwiedzionych. Z czego wynika, że najmniejszą chęć do zawierania małżeństwa wykazywali ludzie, poprzednio rozwiedzeni. Pod względem wyznaniowym największa ilość małżeństw przypada na katolików. Cyfry rozwodowe są tu naturalnie jeszcze ciekawsze. A więc w r. 1931 było w Austrji 5703 rozwody, 654 separacje, 373 unieważnień małżeństwa. Tym sposobem było więc 6730 rozwiązanych małżeństw, podczas gdy przeciętna w latach 1919—23 wynosiła mniej, mianowicie 5190. Pod względem zlokalizowania terenowego przypada w Wiedniu na 4 zawarte małżeństwa jedno rozwiązane, w Styrji na 10, w Tyrolu na 11 itp. Jestto zresztą zrozumiałe, ponieważ w stolicy warunki ekonomiczne są najtrudniejsze, a kryzys moralny przybiera siłą faktu wyraz najostrzejszy.

Książeczka na pociechę

Nieszczęśliwi, przygnębieni, stroskani ludzie, pozbawieni posad, oglądają się za pomocą i pociechą. Tę ostatnią odbierają nieraz z rąk kobiety, choć tak rzadko wzbudza to oddźwięk należyty, a jeszcze rzadziej krzesze odruch wdzięczności. Niemniej świat kobiecy wytrwale służy pomocą i pociechą. Do wszystkich znanych form dorzuciła K. Berkanówna nową! Bez megafonu czy radja mogą ją usłyszeć setki nieszczęśliwych i doznać — pociechy.

Intuicja, skojarzona z wynikami trafnej obserwacji, a przedewszystkiem z urobieniem na wskroś chrześcijańskiej i polskiej duszy „odkryła" nie nową wprawdzie, ale przekonywującą formę przemawiania: broszurkę! I to taką, którą możemy dać do przeczytania stroskanej kobiecie, bezrobotnemu mężczyźnie, dziewczynce, szukającej „swej drogi", młodzieńcowi, który ma poza sobą „ikarowe loty" i wszystkim tym, co z ufnością mimo trosk patrzą w przyszłość.

Kwestji kobiecej autorka nie porusza ani słowem, ale niemal każda strona przepojona jest nowoczesną myślą kobiecą, a więc zachętą już nie do samego miłosierdzia, ale do chrześcijańskiej wymiany usług między bliźnimi, uszanowania życia duszy i godności ludzkiej w każdym człowieku, w dziecku, sierocie, czy wykolejeńcu.

Nie potrzeba zachwalać broszurki, która bardzo aktualną treścią i stylem poleca się sama. Nadmienić wypada, że broszura jest I. tomikiem Bibljoteki Społecznej. Dalsze tomiki są w przygotowaniu.

C. WOLNIEWICZÓWNA.

K. Berkanówna: „Tak mi ciężko..." Cena zł 1,50. Skład główny Księgarnia św. Wojciecha.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler

Krzepną nasze szeregi na Podhalu i w okręgu bielsko-bialskim

Żywiołowy rozwój Obozu Wielkiej Polski

Ruch Młodych przybrał ostatnio na terenie Małopolski zachodniej rozmiary wprost żywiołowe. Jest to objaw tembardziej krzepiący, że Małopolska zachodnia do tej pory najsilniej ze wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej opanowana była przez stronnictwa klasowe: po miastach przez socjalistów, po wsiach przez demagogów ludowcowych w rodzaju Putka lub Stapińskiego. Najlepiej niewątpliwie zorganizowany jest Obóz Wielkiej Polski na terenie Podhala i powiatów przyległych. Organizacyjnie tworzą one Okręg Podhalański O. W. P. z siedzibą główną w Bielsku. W skład okręgu wchodzi 7 powiatów: bialski, m. Bielsko — Biała, żywiecki, wadowicki, makowski, myślenicki, nowotarski. Kierownikiem Wydziału Okręgowego jest znany działacz narodowy Edward Zajączek. Miesiąc temu został on aresztowany po przemówieniu, wygłoszonem na jednem z zebrań, i do tej pory przebywa w więzieniu karnośledczem w Wadowicach. Obok niego wielkie zasługi około zorganizowania O. W. P. na Podhalu położył p. Witold Grott.

Cała praca Podhalańskiego Wydziału Okręgowego O. W. P. koncentruje się w Domu Polskim w Bielsku, gdzie mieści się również redakcja „Młodego Narodowca", organu Ruchu Młodych na terenie Małopolski Zachodniej. We wszystkich miastach powiatowych okręgu czynne są powiatowe wydziały O. W. P., a w mieście Bielsku — Białej władze w organizacji sprawuje grodzki wydział O. W. P.

W szeregi Obozu garnie się tłumnie zarówno młodzież inteligencka, rzemieślnicza, handlowa, jak robotnicy i chłopi. W Bielsku — Białej duża część robotników miejscowego przemysłu włókienniczego należały do Obozu. W Nowym Targu, Zakopanem i okolicznych wioskach najlepsze żywioły z pośród młodego pokolenia górali noszą z dumą na swych piersiach „mieczyki Chrobrego". W powiatach wadowickim, makowskim i myślenickim włościanie, bałamuceni dotychczas przez Stapińskiego i Putka, coraz liczniej zapisują się do Obozu, pomnażając i tak już dużą ilość placówek naszej organizacji.

Wszędzie praca obozowa odbywa się wśród nastroju ogromnego entuzjazmu i bezinteresowności, mimo niebywałych przeszkód, o których ktoś, nie znający miejscowych stosunków, nie może mieć wprost wyobrażenia.

Serca rosną, ręce składają się do oklasków, oko zachodzi łzą radości, gdy Obóz Wielkiej Polski maszeruje...

Rozwój placówki O. W. P. w Szamotułach

W sobotę, dnia 15 października odbyło się zebranie placówki O. W. P. w Szamotułach przy licznym udziale koleżanek, kolegów i zaproszonych gości. Po powitaniu obecnych przez kierownika placówki kol. Pawlaka nastąpiła deklamacja kol. Smolibockiego i treściwy referat o „Stosunku młodego pokolenia do Ojczyzny". Zabrał głos z kolei kol. Szyszczyński, delegat Kom. Dzieln. Zach z Poznania, który po pięknych słowach, skierowanych do kandydatów, dokonał dekoracji „mieczykami" 22 nowo przyjętych kolegów. List, nadesłany prze kol. Głowackiego ze Lwowa, a zawierający życzenia dla nowodekorowanych kolegów, przyjęto burzą oklasków.

W mocnych słowach mówił kol. Krzymień o obecnych metodach walki stronnictwa „sanacyjnego" z Obozem, w szczególności o rozlepianiu i rozdawaniu znanych ulotek przeciwobozowych. Hymnem Młodych zakończono zebranie. sc.

Piersi nasze to pukle[illegible] który rozbiją się wraże[illegible]sy.

Święto O. W. P. w Środzie

Niedziela, 16 października minęła w Środzie pod znakiem Obozu Wielkiej Polski. W kolegjacie odprawił ksiądz Kowalski uroczystą mszę św. podczas której członkinie żeńskiej placówki O. W. P. przystąpiły do Stołu Pańskiego. Mszy św. wysłuchali pozatem członkowie pow. wydziału O. W. P. i członkowie placówki oraz liczne rzesze wiernych. Po nabożeństwie odśpiewano „Boże, coś Polskę".

Po południu odbyło się w sali Banku Ludowego uroczyste zebranie, połączone z dekoracją kandydatów. Salę wypełniło około 600 osób.

Zagaił w zastępstwie kier. pow. kol. Bocheński, witając p. posła Lewandowskiego, delegata Dzielnicy Zach. p. Wacława Kellera, delegatkę Wydz. Okręgowego O. W. P. z Poznania i zebranych.

Po deklamacji kol. Polowczykówny p. poseł Lewandowski wygłosił dłuższe przemówienie o obecnej sytuacji, gorąco oklaskiwane.

Następnie zabrała głos delegatka Wydz. Okr. Kobiet. O. W. P., omawiając stosunek kobiety do polityki i potrzebę czynnego udziału w życiu politycznem i społecznem.

Przemawiał jeszcze p. Keller, o sprawie żydowskiej, atakach niemieckich na ziemię polską i zadaniach ruchu narodowego.

Podniosły przebieg miała dekoracja nowych członków. Kandydatki i kandydaci w liczbie 80 złożyli przyrzeczenie, które odebrał p. poseł Lewandowski, poczem wręczono nowym członkom „szczerbce Chrobrego".

W dalszym ciągu zebrania deklamacje wygłosili kol. Hypkówna i kol. Stefan Kończal.

Po wyczerpaniu porządku obrad przemówił kol. Bocheński, dziękując p. posłowi Lewandowskiemu, delegatce i delegatowi O. W. P. z Poznania, członkom O. W. P. i obywatelstwu za udział w zebraniu, a także ks. prob. Meissnerowi, który mimo choroby przybył na uroczystość.

Zabrał następnie głos p. dyr. Peterman, wzywając, by popierano jak najwięcej miejscowy organ narodowy „Nową Gazetę". Oświadczenie to przyjęli zebrani hucznemi oklaskami. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych. poczem nastąpiła wspólna fotografja.

Zebrani opuścili salę podniesieni na duchu.

...czoło pochodu już dawno przeszło, a Młodzi idą, idą...

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Dzielnicy Zachodniej

— Uroczystość na placówce żeńskiej O. W. P. w Obornikach. Dnia 9 bm. odbyła się w Obornikach uroczystość wręczenia odznak organizacji w placówce żeńskiej O W. P. Zebraniu przewodniczyła kierowniczka kol. Koszewska. Referat na temat „Masonerja" wygłosiła delegatka Wydziału Okręg. Kobiet O. W. P., kol Halina Adamczewska z Poznania. Następnie kol. Adamczewska w serdecznych słowach przypomniała obowiązki członkiń Obozu i odebrawszy od koleżanek przyrzeczenia wręczyła im „szczerbce Chrobrego". Zebranie urozmaiciły piękne deklamacje. Hymnem Młodych zakończono zebranie

— Przeciw zalewowi żydowskiemu. Placówka O. W. P. w Chodzieży zorganizowała w niedzielę. 25 września akcję, uświadamiającą społeczeństwo o niebezpieczeństwie żydowskiem i przeciw kupowaniu u Żydów. Wydano ulotkę, którą członkowie placówki kolportowali w ciągu przedpołudnia w mieście. Żydzi panoszą się u nas w bezprzykładny sposób i coraz ich więcej przybywa. Dzieje się to mimo tego, że liczne są wypadki poniesienia przez kupujących żydowski towar dużych strat z powodu jakości towaru, albo poważnego przepłacenia. — Równocześnie rozpoczęto szeroką akcję uświadamiającą w placówkach wiejskich O. W. P.

— U Młodych w Morzewie (pow. chodzieski). W niedzielę, dn. 25 ub. m. odbyło się zebranie placówki Morzewo (pow. Chodzież) przy udziale ref. org. M. Strzelińskiego z Chodzieży. Do raportu stanęło 32 Młodych. Po referacie ideowym poruszono w dyskusji kwestję bojkotu Żydów, wychodząc z założenia, że akcja antyżydowska może mieć trwałe powodzenie jedynie przez dotarcie odpowiedniej propagandy do bezpośrednich odbiorców żydowskich towarów, tj. przedewszystkiem ludu wiejskiego. Na zebranie przybyli również skarbnik pow. wydz. kol. B Kabati, kierownik placówki chodzieskiej, kol. Fr. Łuczyński, którzy udzielali rad w poruszonej tak ważnej kwestji.

— Zebranie placówki O. W. P. w Szubinie. W niedzielę 9 bm. w sali hotelu Centralnego w Szubinie odbyło się zebranie kolegów z miejscowej placówki O. W. P Zagaił zebranie kierownik placówki kol. Kazimierz Kępiński, poczem przystąpiono do odczytania referatu pt. „Życie Romana Dmowskiego". W pewnym momencie weszło na salę dwóch policjantów, którzy przystąpili do legitymowania obecnych.

— Z życia O. W. P. w Kobylinie. W niedzielę, 16 października na sali Strzelnicy odbyło się uroczyste zebranie obydwóch placówek (męskiej i żeńskiej) Obozu Wielkiej Polski. Zebranie zagaił kierownik kol. Ign. Gajowczyk, który poprosił na przewodniczącego kol. Szablikowskiego. Referat wygłosił kol. Szlanga z Krotoszyna, poczem odbyła się dekoracja. Udekorowano „mieczykami Chrobrego" 17 członków. Na dalszy program złożyły się: gra na fortepianie na cztery ręce. kwartet smyczkowy i deklamacja. Zebranie zakończono hymnem Młodych. (hk)

— Zebranie placówki O. W. P. w Żerkowie. Tutejsza placówka odbyła swe miesięczne zebranie. na które przybył z Jarocina członek powiatowego wydziału kol. Tadeusz Kubiak. Raport zdał kierownik miejscowej placówki kol Latusek kol. Kubiakowi, poczem zagaił zebranie. Referat, który kolega Kubiak wygłosił. przyjęli zebrani z zadowoleniem. nagradzając referenta oklaskami Temat referatu opiewał: „Geneza O W P." Po załatwieniu i omówieniu jeszcze kilku spraw lokalnych odśpiewano hymn Młodych poczem kol kierownik zamknął zebranie hasłem „Młodzi czuwajcie!"

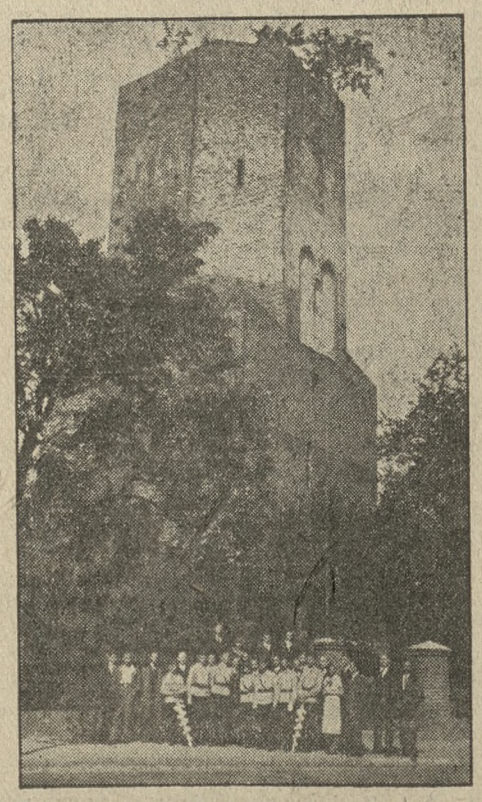

Delegacja Młodych O. W. P. z Trzemeszna w gościnie u Ostrzeszowian — u podnóża starej baszty Kazimierza Wielkiego.

Zebranie kobiet O. W. P. w Wągrówcu

Wągrówiec. Dnia 25. zm. miało się odbyć zgromadzenie propagandowe O. W. P. w Wągrówcu. Ponieważ starostwo odmówiło zezwolenia na zgromadzenie, odbyło się zwykłe zebranie członkiń placówki. Przewodniczyła drowa Kulińska. Referat n. t. „Dokąd idziemy?" wygłosiła członkini wydziału okręg. kobiet, kol. Aleksandra Rydlewska z Poznania.

Na zaproszenie właściciela drukarni „Gazety Wągrówieckiej" p. Bonowskiego, członka Obozu zebrani poszli zwiedzić drukarnię. Przy zwiedzaniu wywiązała się miła pogawędka obozowa.

W podniosłym nastroju, pełni najszlachetniejszych postanowień wytrwania w pracy, opuścili zebrani gościnną drukarnię.

Czytajcie i prenumerujcie miesięcznik Obozu Wielkiej Polski „AWANGARDĘ"

Prenumerata roczna 5 zł, półroczna 2 zł 50 gr.

Z naszej przyrody

Dąb i jego lokatorzy

Kłopoty dębu z lokatorami — Mieszkają bezpłatnie, przytem objadają go z liści — Najpożądańszymi lokatorami są ptaki: dzięcioł, bargiel, ściga i sikorki — Liszki dębówek i ich nocne wyprawy — Niebezpieczne także dla ludzi — Lokatorem dębu jelonek i kozioróg — Dąb u Słowian.

Jaki mają kłopot właściciele domów z lokatorami i odwrotnie, wiemy wszyscy, — niema sprawy tylokrotnie omawianej, i to bez skutku!

Ku pociesze naszych właścicieli kamienic niechaj posłuży to, czego dowiedzą się o lokatorach dębu. Lokatorowie kamienic mogliby uchodzić za wzór niedościgniony sumienności, punktualności i porządku. Gospodarzowi kamienicy przysługuje też bądź co bądź eksmisja, oczywiście po czasie dłuższym, o której gospodarz-dąb nic nie słyszał mimo tylu projektów ochrony roślin i zakładania rezerwatów.

Stosunek lokatora do gospodarza jest tu zasadniczo różny, bo lokator dębu ma pretensje nietylko do mieszkania, ale także do wyżywienia jego samego i liczn[illegible]ej rodziny, czem się owady zwła[illegible] odznaczają. Ani za jedno, ani z[illegible]rugie lokator nic nie płaci.

Możnaby [illegible]wiedzieć, że najuczciwszymi lokat[illegible]mi są jeszcze ptaki. Odpłaca si[illegible] drzewu np. **dzięcioł,** który od ran[illegible] do wieczora sumiennie je opukuje. [illegible] prawdzie nie czyni tego bezinteresown[illegible]e, ale bądźcobądź za mieszkanie [illegible] dziupli na wysokiem piętrze płaci [illegible]tępieniem szkodników drzewa, eksmitując je z dziur spróchniałych do swojego żołądka.

To samo można powiedzieć o mniejszym od niego **barglu,** który mieszka sobie w dziupli przez siebie udekorowanej, z otworem oblepionym z pewnym kunsztem, aby go umniejszyć i nie dopuścić do zaglądania puszczykom, sowom, sówkom lub kozodojom.

Trzecim w spółce z dzięciołem i barglem jest mniejszy **ściga** o dziobie słabszym, nie umiejącym wyłupywać dziur większych.

Do pożytecznych lokatorów dębu i bardzo wesołych należy także zaliczyć stadko drobnych **sikorek,** tępiących pod cieńką korą usadowione larwy różnych owadów.

Kto chciałby zapoznać się ze sikorkami, naszemi „północnemi kolibrami", ten, zająwszy stanowisko blisko dębu, niechby je obserwował, gdy się ukażą w gąszczu gałązek.

Spotkamy tu sikorkę-b o g a t k ę, bawiącą latem i jesienią w naszym ogrodzie. Może nie świadczy o wykwintnym guście jej żółta kamizelka, wyszła u elegantów dawno z mody, jej zielona kurtka z błękitnemi połami, czarny krawat i czarny beret, mocno na oczy nasunięty, jednakowoż w lesie na gałęzi drzewa robi „wrażenie". Gnieździ się ona w dziuplach i wyszukuje owady pod korą.

Obok bogatki zamieszkują dąb — sikora m o d r a, sikorka m n i s z e k z czarną kapotą i najpiękniejsza z sikor biały r a n i u s z e k.

Na dębie spotkamy też kolorową **sójkę,** wielkości gołębia o barwie czerwono-szarej ze skrzydłami czarnemi, niebiesko obramowanemi.

Widoczne będą wszystkie ptaki, gdy liście dębu odpadną. Sójka jest mniej pożądanym lokatorem, ponieważ zje chętnie i dorosłego ptaka. W zimie żywi się żołędziami.

Najgorszymi lokatorami dębu są **owady,** larwy ich i gąsienice. Na pierwszem miejscu wymienić należy d ę b ó w k ę, zwaną także towarzyszką wędrowną, i jej liszki. Gdy wyrosną, mają one po 3 cm długości. Ciało ich jest usiane włochatemi brodawkami. Liszki te żyją na korze dębu, w dzień odpoczywają, w nocy wyruszają na żer. Idą jak wojsko w szeregach z wodzem swym na czele, za nim 2 adjutantów, dalej trzech poruczników i reszta pospolitaków — także w szeregach. Objadają przez całą noc liście, a o świcie wracają w szeregach na miejsce spoczynku, ukryte w oprzędzie. W połowie lata przekształcają się na ćmy. Wyrządzają one nieraz ogromne spustoszenie dębom w lesie, przyczem są niebezpieczne dla ludzi, ponieważ włoski liszek są piekące i gdy wpadną w oko, wywołują bolesne zapalenie.

Do szkodników należą też liszki d r z e w o j a d a, larwy ż o ł ę d z i o w c a i tyle innych.

Na dębie żyje kilkaset gatunków owadów, m. i. olbrzymi j e l o n e k, mający szczęki na kształt rogów jelenich, oraz dorównujący mu wielkością k o z i o r ó g z dużemi wąsami.

Dąb uchodził u Słowian wraz z lipą za drzewo święte, był poświęcony bogowi Perunowi. Do świętego dębu mieli tylko przystęp kapłani i książęta. Ze szumu liści świętych dębów kapłani wieścili przyszłość. Dąb po rosyjsku i po czesku d u b, po chorwacku c h r a s z t.

EREL.

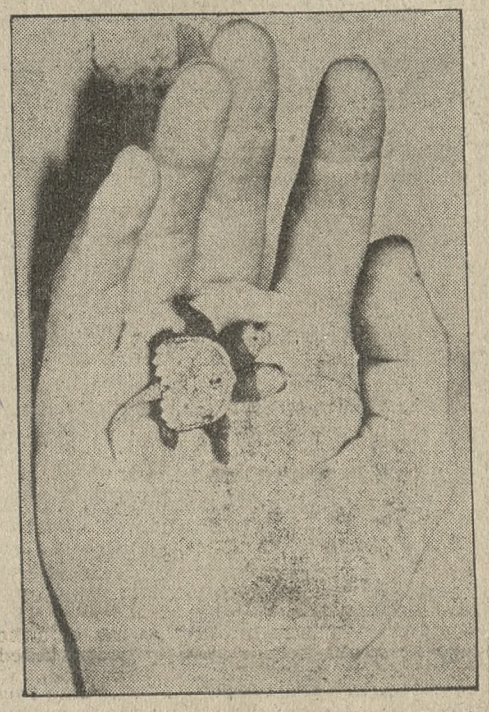

Dwugłowego żółwia znaleziono opodal jeziora Shenectady w stanie nowojorskim. Żółw ten jest zresztą zdrów i wesół, chociaż stwierdzono, że każda z głów żyje życiem odrębnem; gdy jedna zanurzy się w wodzie, druga najspokojniej sterczy ponad powierzchnią.

Zły duch Toulonu

złośliwemi anonimami zatruwa życie mieszkańcom.

Od szeregu miesięcy Toulon, jak wiadomo największy port wojenny francuski nad Morzem śródziemnem, żyje w atmosferze podejrzeń, intryg i jakgdyby pod wpływem koszmaru, który gnębi swoją obecnością jego mieszkańców. Jakiś zły duch tam się osiedlił i zatruwa wszystkim życie, działając z ukrycia i w sposób może najpodlejszy, bo przy pomocy złośliwych anonimów. Specjalną jego predylekcją cieszą się sfery marynarki. Od czasu do czasu któraś z poważniejszych osobistości w Lyonie dostaje anonim.

Pierwszy jest zwykle dość oględny, wskazuje tylko na pewne niebezpieczeństwo i daje luźne rady. Ma on tylko pobudzić ciekawość adresata i przygotować grunt do dalszych listów. Następny już wyraźnie wskazuje na żonę, męża, czy przyjaciółkę, rzucając jaknajgorszego gatunku podejrzenia. Potem listy napływają z szybkością strzały. Coraz ostrzejsze, coraz bardziej dokładne w swoich oskarżeniach i coraz bardziej raniące tych, do których zostały skierowane.

Ostatnio jeden z najpoważniejszych lekarzy marynarki oskarżony został przez tajemniczego wampira o szpiegostwo. Naturalnie dochodzenia, badanie, sprawa bardzo poważna. Toulon — to przecież centrum francuskiej marynarki wojennej.

Z kolei dla odmiany jeden z najpoważniejszych kupców atakowany jest listami, w których powiadamia się go w najdokładniejszych szczegółach o morderstwie, jakie ma zamiar popełnić na nim jego własna żona. Machiawelizm nieznanego sadysty czy sadystki idzie tak daleko że tłumaczy on szczegółowo, jaką straszną śmiercią zginie nieszczęsny kupiec, że żona wbije mu w ciało delikatną igłę zatrutą i skazany zostanie na długie konanie. Naturalnie kupiec ów niczemu nie wierzy, ale niemniej nie może spać po nocach, czując na karku mimowoli zatrutą igłę.

Poszukiwania za tym swojego rodzaju wampirem prowadzone są jaknajbardziej energicznie. Przypomina się terror, jaki siał nie tak dawno wampir z Duesseldorfu. Jeżeli zbrodnicza działalność tego ostatniego kosztowała życie pewnej liczby osób, to kto wie, czy potworna robota sadysty z Toulonu nie złamie życia jeszcze większej liczbie ludzi. Ileż ona ognisk domowych zniszczy? Ilu dramatów jest już powodem, o których zapewne nie dowiemy się odrazu? Ile nienawiści, podejrzeń i podłości spowodują te drobne, lecz zatrute kawałki papieru.

Kto jest ich autorem? Policja czyni wszelkie wysiłki, aby miasto uwolnić od jego zmory. Dopóki ona nie zniknie, nikt nie jest pewny bezpieczeństwa i spokoju.

Skarb w polskiej książce

Dla bibljofilów i amatorów starych druków prawdziwą kopalnią są skrzynie t. zw. bukinistów (antykwarjuszy) wyłożone na kamiennych parapetach nad Sekwaną w Paryżu. Bardzo częste też są wypadki znalezienia jakiegoś cennego zabytku druku lub rękopisu, które bukinista nieraz sprzedaje za bezcen.

Rzadszy natomiast jest wypadek, który się przytrafił ostatnio pewnemu adwokatowi paryskiemu p. R. który zainteresował się oryginalną oprawą i nabył książkę. Był to tom poezji Bohdana Zaleskiego.

Jakież było zdziwienie tego bibljofila, gdy przeglądając książkę w domu, znalazł w niej prawdziwy skarb, mianowicie 10 tysięcy franków w banknotach 500 frankowych, powkładanych między kartki. Na książce samej niema żadnego napisu lub znaku, któryby pozwolił określić, kto był poprzednim właścicielem książki.

Nasze dzieci.

Siedmioletni Jaś wchodzi nieśmiało do sklepu z zabawkami i pyta sprzedawcy:

— Czy ma pan gazy trujące dla żołnierzy ołowianych?

TEATRY

Nie „Lohengrin" lecz „Żydówka"

Z powodów od dyrekcji niezależnych dziś zamiast zapowiedzianego „Lohengrina" daną będzie melodyjna „Żydówka" Halevy'ego. W roli tytułowej znakomita artystka Helena Lipowska, która dziś pożegna się z publicznością pozn. przed swym wyjazdem zagranicę. Gościnnie wystąpi również świetny tenor M. Prawdzic, zaliczający rolę Eleazara do swych najlepszych kreacyj. W roli kardynała, ceniony basista p. H. Zathey. Orkiestra pod batutą dyr. Z. Wojciechowskiego.

Pomnik powstańca na Jeżycach

Komitet Towarzystw Dzielnicy Jeżyckiej odbył wczoraj w lokalu p. Jaszyka swe zebranie, któremu przewodniczył prezes Marcinkowski. Po załatwieniu szeregu formalności zakomunikowano, że ustępujący zarząd dotąd jeszcze nie przekazał nowym władzom agend i innych książek potrzebnych do normalnego i przejrzystego prowadzenia posiedzeń. Nad kwestją starego zarządu potoczyła się żywa dyskusja, w wyniku której zebrani raz jeszcze postanowili ostatecznie na drodze polubownej załatwić sprawę.

W dalszym ciągu przystąpiono do omówienia budowy pomnika powstańca. Poświęcenie kamienia węgielnego odbędzie się 1 listopada br. Miejscowe Tow. Przemysłowców złożyło na rzecz budowy pomnika 500 zł, Koło Senjorów 25 zł, a firma „Kerament" dostarcza 15 wozów żwiru, zaś p. Śmieszalski również większą ilość żwiru. Zarząd Komitetu Towarzystw urządza cały szereg imprez, które mają dostarczyć funduszu na dalszą budowę pomnika. W tym celu odbędzie się zabawa w Zoologu, zawody w piłkę nożną między „Spartą" i resztą klubów jeżyckich, koncert w domu P. K. E. itd. Zarząd zwrócił się już do chórów jeżyckich „Halki", parafjalnego i klubu mandolinistów, które także występami przyczynią się do zebrania gotówki. Poza tem sprzedaje się cegiełki po 50 gr i 1 zł. Podczas nabożeństwa w dniu poświęcenia kamienia węgielnego urządzona będzie na terenie kościoła zbiórka. Poświęcenia dokona ks. prob. St. Budaszewski, który też wmuruje akt erekcyjny. Puszkę do tego aktu dostarczył bezinteresownie p. Matela. W uroczystości wezmą udział wszystkie miejscowe organizacje z sztandarami. (z)

Juanita Savage, córka bogatego farmera z Tensane, jest szampionką Stanów Zjednoczonych w strzelaniu z pistoletu. Na 100 strzałów chybiła ona zaledwie raz, co świadczy, że umie trzymać nerwy w karbach i celować nielada.

SPORT

Hippika

W niedzielę pierwszy dzień dodatkowego sezonu wyścigów konnych na torze w Ławicy. Rozegranych zostanie 6 gonitw, 4. płaskie, 1 z płotami i 1 z przeszkodami. Ułożenie programu dodatkowych gonitw było należycie obmyślane dlatego, że wykluczono kilka dobrych koni, przez co zapisy na pierwszy dzień dodatkowy wypadły nadspodziewanie licznie. Do jednej z gonitw płaskich zgłoszono aż 17 koni. Początek o godz. 13.45 bez względu na pogodę. Komunikacja pociągiem o godz. 13.26 oraz autobusami od mostu Teatralnego. Koniec gonitw o godz. 16.15.

Piłka nożna

Rozgrywki finałowe o wejście do kl. A PZOPN dobiegają do końca. Tytuł mistrza w tej klasie zapewnił sobie już definitywnie „HCP", który też prowadzi w tabeli bezapelacyjnie z 12 p. przed „OKS" z 9 p., „Koroną" 7 p., „Polonja" 5 p. i „Wartą". Na układ w tabeli nie wpłyną już wyniki niedzielnych spotkań, które mają już tylko formalny charakter. Spotkanie „HCP" z „Koroną" — odbędzie się na boisku „Korony" przy ul. Chociszewskiego o godz. 14, przyczem nawet wygrana „Korony", choć mało prawdopodobna, nie zmieni jej pozycji w tabeli, wobec fatalnego stosunku bramek. Mógłby on zadecydować przy równej ilości punktów w razie przegranej „OKS" w spotkaniu z „Wartą" o godz. 11 na boisku „Warty". Znacznie większe znaczenie posiada natomiast spotkanie o spadek do klasy C pomiędzy „Czarnymi" i „Posnanją". Odbędzie się ono na stadjonie śródeckim o godz. 10. W tabeli prowadzi pewnie „Polonja" Główna, mając 16 p. przed „Czarnymi" 12 p. i „Posnanią" 11 p., „Wiktorją" 10 p., „Venusem" 5 p. i „Concordją" 2 p. Niedzielne spotkanie na Śródce zadecyduje o losach drużyn walczących. Była A-klasowa „Posnania" chcąc pozostać w kl. B musi mecz wygrać w przeciwnym wypadku grozi jej wraz z pozostałymi czterema drużynami „Wiktorją", „Venusem" i „Concordją" spadek do klasy C.

Przed finałem zawodów o mistrzostwo międzyokręgowe. Jeszcze nigdy podczas swego istnienia nie była „Legja" tak blisko zdobycia upragnionego tytułu jak w roku bieżącym. Dla ligi byłoby to najdogodniej, aby weszły „Legja" lub „Polonja" przemyska", gdyż fakt ten ułatwiłby w wielkiej mierze ułożenie kalendarza rozgrywek, który jest obecnie przeciążony. Szczęśliwym trafem został już wyeliminowany „1. p. p. leg.", gdyż wejście tego zespołu do ligi groziłoby większości klubów poprostu katastrofą finansową z powodu zbyt długich przejazdów. Uzyskanie mistrzostwa przez „Podgórze" wywołałoby niemniejszy deficyt dla reszty klubów krakowskich i uniemożliwiłoby prawie ułożenie kalendarzyka mistrzostwa ligowego w Krakowie. A więc „Legja" będzie się cieszyła cichą sympatją sfer ligowych w Warszawie i Krakowie, czego się napewno nigdy nie spodziewała.

K. S. „Sparta" urządza czwórmecz dzielnicy jeżyckiej o puhar, ufundowany przez p. Wawrzyniaka. W niedzielę dnia 28 bm. o godz. 11 na boisku K. S. „Sparty" spotka się „Sparta" z „Sokołem" jeż. i tegoż dnia o godz. 14.30 „Pentatlon" ze „Skrą".

„Olimpja" i „Pogoń". Finałowa rozgrywka o puhar „Cybiny" odbędzie się w niedzielę o godz. 12 na stadjonie na Śródce.

Pięściarstwo

Niedzielne międzyklubowe zawody które jak wiadomo odbędą się w sali „ośrodka" zapowiadają się bardzo ciekawie ze względu na udział czołowych pięściarzy „Warty", „HCP", „Sokoła" i „Druż. Błękitnej". Walczyć będą m. i. Rogalski, Romański I i II, Majchrzycki, Rogowski, Matuszewski, Pierard, Łodek, Wojewoda II i in. Największe zaciekawienie budzi walka mistrza Polski Rogalskiego z Romańskim (S) i Majchrzyckiego (W) z Rogowskim (S). Początek zawodów o godz. 18.

W niedzielnych zawodach w Inowrocławiu „Gedanji" (Gdańsk) z „Goplanją", zespół tej ostatniej przedstawia się (od wagi muszej do półciężkiej) następująco: Rogowski, Nickel, Walkowski, Lelewski, Lewandowski, Niespodziński i Józkowiak Jest to skład osłabiony, który jednak powinien conajmniej z doborową drużyną „Gedanji" zremisować. Zawody odbędą się w kinie „Stylowy", a nie „Słońce", gdzie nie można na scenie pomieścić ringu. (jot)

ŻYCIE SOKOLE

Zjazd naczelnictwa Związku

Obrady w Warszawie — Ustalenie programu prac na przyszły rok

Przy udziale przedstawicieli wszystkich dzielnic odbyło się w niedzielę zebranie naczelnictwa Związku w Warszawie.

Po załatwieniu spraw formalnych wysłuchano sprawozdania naczelnika. W bieżącym roku odbyto lustracje techniczne wszystkich dzielnic za wyjątkiem Mazowieckiej i stwierdzono ponownie, że panuje brak dostatecznej ilości dobrze wyszkolonych naczelników, to też obsyłanie kursów wychowania fizycznego jest jednym z najważniejszych naszych obowiązków. Dalej okazuje się brak doborowych gimnastyków, gdyż ćwiczeniom na przyrządach nie poświęca się dostatecznej uwagi. Ujemnym objawem jest również tworzenie wielkiej ilości najróżniejszych sekcyj, które potem trudno opanować. I pod względem przepisowego stroju, prowadzenia toku lekcyjnego, pielęgnowania śpiewu oraz nauki musztry znaleziono uchybienia. Stwierdzono równocześnie też dużo dodatnich stron i stały postęp. Pokazują to wyniki na zlotach i zawodach, a również pewne sukcesy odniesione podczas ostatniego wielkiego zlotu sokolstwa słowiańskiego w Pradze. Sprawozdanie z kursów w. f. wykazuje zmniejszenie się ilości uczestników, co spowodowane było trudnemi warunkami gospodarczemi, a poza tem większą ilością wyjazdów i przygotowaniem się na zlot praski. Po obszernej dyskusji uchwalono dalsze kontynuowanie kursów przy Związku, a to celem otrzymania jednolitości. Dzielnice będą mogły urządzać takie kursy jeżeli znajdą się odpowiednio kwalifikowani wykładowcy, którzy dadzą rękojmię należytego wyczerpania programu związkowego.

Obszernie omawiano przygotowania na zlot do Pragi i dyskutowano nad ujemnemi oraz dodatniemi stronami naszego występu. Przyznać musimy, że pod względem organizacji i karności nie dorównujemy niestety Czechom i dużo się od nich możemy nauczyć. Dokładny opis udziału Polaków w zlocie w Pradze podany jest w ostatnim dodatku technicznym, a ponadto przewodnictwo Związku wydało osobną broszurę.

Zkolei zastanawiano się nad programem pracy na rok przyszły. M. in. uzgodniono program zawodów w działach: gimnastycznym, lekkoatletycznym, pływania, strzelania i w grach sportowych. Ze względu na odbywający się w przyszłym roku zlot jubileuszowy Dzielnicy Małopolskiej, postanowiono zawody związkowe zorganizować we Lwowie 29 i 30 czerwca, czyli w przededniach zlotu. W styczniu mają się odbyć zawody narciarskie. Poza tem uchwalono opracowanie zawodów o nagrodę wędrowną Związku za uzyskanie najlepszych wyników we wszystkich gałęziach sportu. Naczelnik apeluje, aby dzielnice przygotowały się do międzynarodowych zawodów gimnastycznych, które odbędą się w przyszłym roku w Budapeszcie. Uchwalono ponadto urządzenie kursów związkowych dwu i czterotygodniowych dla druchen i dla druhów i w przyszłym roku odbędą się również lustracje po dzielnicach.

Ze względu na projektowany zlot związkowy w 1935 r. przypadną w przyszłym roku różne przygotowania. Pomiędzy innemi uchwalono rozpisanie konkursu na ćwiczenia wolne. Związkowemu wydz. technicznemu poruczono opracowanie szczegółowych wskazówek dla gniazd w sprawie ubiegania się o zdobycie Państwowej Oznaki Sportowej. Okazuje się, że P. O. S. w niektórych dzielnicach mało się interesują. To też tą sprawą mają się energicznie zająć naczelnicy dzielnic.

W końcu uchwalono wszystkie zloty okręgowe zgłosić Naczelnictwu Związku do dnia 1 maja 1933 roku. Od 1934 r. będą mogły być naczelnikami (naczelniczkami) dzielnic tylko osoby posiadające conajmniej 4-tygodniowy kurs związkowy a naczelnikami orkęgowymi mające conajmniej dwutygodniowy kurs związkowy poza sobą.

Rozwój pracy w okręgach

Zebranie gniazd z Okręgu Poznańskiego

Zjazd zarządów gniazd należących do okręgu odbył się w niedzielę, 16 bm. w sali na boisku Sokoła przy Drodze Dębińskiej. Celem i zadaniem zjazdu było stwierdzenie rzeczywistego stanu wszystkich poszczególnie gniazd oraz zbadanie przyczyn ewentualnych braków i niedomagań w rozwoju, a w następstwie tego udzielenie wskazówek i pouczeń, jak należy pokierować pracą, aby wszędzie i stale dobre dawała wyniki. Jak pożądaną była ta konferencja, dowodem tego było, że przedstawicieli swych przysłało 46 gniazd męskich i żeńskich w ogólnej liczbie około 150 uczestników. Wszakże znalazły się też takie gniazda, które zlekceważyły zjazd i nie wysłały swych przedstawicieli, za co odnośni prezesi wezwani zostaną do raportu karnego. Obradom przewodniczył prezes okręgu dh. Bolesław Kapela, a przewodnictwo dzielnicy wielkopolskiej reprezentował dh. prezes Wolski.

Tok obrad zjazdowych był bardzo mozolny i pozornie monotonny w pierwszej swej części, mimo to wszakże nadzwyczaj treściwy i ciekawy w swych wynikach.

Na podstawie akt sekretarjatu okręgowego, a w szczególności zapisków lustracyjnych, stwierdzono kolejno stan rozwoju wszystkich gniazd tak pod względem administracyjnym, jak i technicznym, a dodatkowo jeszcze prezesi lub inni przedstawiciele odnośnych gniazd dawać musieli potrzebne wyjaśnienia na pytanie prezesa, sekretarza czy naczelnika okręgu. Szczegółowe badanie to wykazało, że liczne gniazda w okręgu pracują wzorowo i dzięki temu rozwijają się też znakomicie, wykazując np. w niektórych przypadkach przeszło 100-procentowy przyrost liczebny. — Stwierdzić przytem należy, że taką sprawność organizacyjną stwierdzono nietylko w gniazdach poznańskich, lecz również w gniazdach wiejskich, chociaż znajdują się one w bardzo trudnych nieraz warunkach. Niestety nie brak także gniazd słabszych i słabyych, gdzie przyczyną tego są, albo specjalnie trudne warunki ,albo też wrcz niedbalstwo i brak obowiązkowości zarządów.

Wobec ogólnego kryzysu gospodarczego, jaki cały kraj przeżywa, zrozumiałem jest, że szczególną bolączką w pracy naszych gniazd sokolich jest sprawa finansowa. Stwierdzono, że przeciętnie zaledwie 50 proc. członków gniazd opłaca swe składki organizacyjne, choć i tutaj dużo winy przypisać należy niedbalstwu tak u poszczególnych członków, jak i zarządów, a w szczególności skarbników gniazdowych. Dowodem tego są gniazda, których przedstawiciele, względnie przedstawicielki mimo kryzysu z dumą wobec całego zebrania oświadczyć mogli, że u nich „wszyscy płacą składki". Do gniazd tych należą np. Luboń (żeńskie), Puszczykowo (żeńskie), Piotrowo i Żalesewo, a tą chwalebną ich obowiązkowość sokolą nagrodzono też hucznemi oklaskami. Mimo wszakże wszelkich trudności i chwilowych tu i owdzie niedomagań, wszędzie panuje dobry duch sokoli i silna wola zwycięskieo przetrwania ciężkich czasów.

Po ukończeniu dochodzeń sprawozdawczych zabrał głos dh. prez. dzielnicy, Wolski, który w dłuższem i treściwem przemówieniu zobrazował zbiorowe wyniki tego sokolego obrachunku sumienia pod względem karności, obowiązkowości i sprawności organizacyjnej, a wskazując na piękną i chlubną tradycję Sokolstwa i jego wzniosłe i szczytne zadania narodowe i społeczne oraz udzielając licznych, na doświadczeniu opartych wskazówek praktycznych, nawoływał do nieustannej, gorliwej i wytrwałej pracy. Przemówienie to przyjęli zebrani z gorącym aplauzem, poczem potoczyła się jeszcze ożywiona dyskusja nad różnemi sprawami organizacyjnemi, przyczyniając się do dalszego wyjaśnienia ogólnej sytuacji. Po czterogodzinnych rzeczowych i treściwych obradach dh. prezes Kapela zamknął zjazd, który niewątpliwie wyda pożądane dobre owoce.

ŻYCIE HARCERSKIE

20-lecie 2-ki poznańskiej.

2. Poznańska Drużyna Harcerzy im. Kazimierza Wielkiego, skupiająca w swych szeregach młodzież z t. zw. starego miasta obchodzi w roku bież. — podobnie jak przed kilku tygodniami 1. P. D. H. — swoje 20-lecie. Popularna 2-ka poznańska, zorganizowana w 1912 r. z pierwszych w Poznaniu zastępów skautowych młodzieży starego miasta, nie ograniczyła się w pracy swej na teren Śródki i Chwaliszewa; ale rozciągnęła swe pole działania i poza miasto, na dawniejszą gminę podmiejską Główną. Na rozległych — mniej przez szpiclów niemieckich strzeżonych — terenach Głównej oraz w t. zw. katakumbach miejscowego kościoła, najczęściej gromadziła się młodzież skautowa na zbiórkach i gawędach. W niedługim też czasie, powstaje w Głównej silny pluton skautowy, który w 1919 r. zamienił się w samodzielną drużynę harcerską, tworząc dzisiejszą 3. P. D. H. Stąd też 20-lecie 2-ki poznańskiej, stanowi jednocześnie 20-lecie harcerstwa w Głównej. Po oficjalnem rozwiązaniu przez władze pruskie organizacyj skautowej, 2-ka poznańska nie ustawała w swej pracy organizacyjnej, rozwijając całą swoją akcję w ścisłej konspiracji. To też wybuch powstania Wlkp. zastał drużynę przygotowaną do wielkich działań. Wielu członków okazało swe męstwo nietylko w czasie Powstania Wlkp., ale poza tem również w obronie Lwowa, walcząc w szeregach 1. komp. skautowej 1. p. strzelców Wlkp. (55 p. p.).

Zaznaczyć również należy, że 2-ka poznańska pochlubić się może takim drużynowym, jak śp. Br Drwęski, który za swą pracę konspiracyjną odsiedział kaźń więzienną, która przyśpieszyła jego śmierć. Pierwszym drużynowym 2-ki był harcmistrz Henryk Śniegocki, który wespół z obecnym drużynowym, harcmistrzem Janem Poplewskim, od pierwszych początków powstania skautingu pracuje w szeregach harcerskich, obchodząc wraz z drużyną jubilatką 20-lecie pracy harcerskiej.

Dodać również należy, że obecnie drużyna niemniej żywotną rozwija działalność. Najlepszym tego dowodem miano „dobrej drużyny", zdobyte za pracę roczną i udział w zlocie 20-lecia. Opracowaniem kroniki 20-letniej, nieprzerwanej pracy 2. P. D. H. zajmuje się jeden z b. członków drużyny, p. Tad. Adamczak.

Pozatem zawiązał się komitet, który przygotowuje podniosłą uroczystość 20-lecia, połączoną ze zjazdem b. członków drużyny na 13 listopada bież. roku.

Komitet 20-lecia zwraca się za naszem pośrednictwem do wszystkich b. członków, oraz osób związanych z historją drużyny, by nadesłali swe adresy, które skierować należy: Florjan Grygiel, Poznań — Śródka, ul. Filipińska 6. (jar)

Z odprawy drużynowych i hufcowych.

Odprawę drużynowych i hufcowych Chorągwi Poznańskiej Harcerzy, poprzedziła msza św., którą odprawił ks. harcmistrz dr. Werbel. Po mszy św. w auli Państw Sem. nauczycielskiego — zagaił obrady komendant chorągwi harcmistrz mg. Czarniecki, witając na wstępie obecnych na odprawie: wiceprzewodniczącego Z. O. Wlkp. Z. H. P. harcmistrza inż. Grzymałowskiego, naczelnego kapelana Z. O ks. harcmistrz dr. Paulusa, harcmistrza Henryka Śniegockiego, oraz licznie zebranych hufcowych i drużynowych, poczem podał wyniki tegorocznej akcji letniej na terenie chorągwi, stwierdzając przytem, że akcja ta w roku bieżącym, mimo trudnych warunków gospodarczych, w porównaniu do ubiegłego roku wzmogła się do tego stopnia, że Chorągiew Poznańska Harcerzy w akcji letniej przoduje pomiędzy wszystkiemi chorągwiami Z. H. P. Specjalnie podkreślił komendant chorągwi udział „Wilków Morskich" i instruktorów poznańskich w pracach organizacyjnych Międzynarodowego Zlotu Skautów Wodnych, oraz liczny w tym roku udział drużyn poznańskich z wędrówek krajoznawczych nad polskiem morzem i w górach.

Następnie przystąpił do omówienia prac programowych chorągwi na najbliższą przyszłość, poczem harcmistrz Ratajczak referował program prac w zrzeszeniach starszo-harcerskich. Zkolei harcmistrz Żakowski omówił szczegółowo szereg spraw organizacyjnych. W czasach obecnych — mówił hm. Żakowski — do pracy na terenie szkół wciska się cały szereg organizacyj. Zdołają one wyprzedzić na tym terenie harcerstwo, jeśli my nie zdołamy podtrzymać wysiłków nad intensywną pracą harcerską w drużynach szkolnych. Wkońcu swego referatu przypomniał hm. Żakowski o instrukcji w myśl której, harcerzom nie wolno należeć do innych organizacyj o charakterze rozkazodawczym, wzywając jednocześnie drużynowych do wytężonej pracy w drużynach, przyczem oświadczył, że „jaki drużynowy, taka drużyna".

W międzyczasie harcmistrz mg. Zajda wygłosił referat dla komendantów poszczególnych hufców harcerskich, poczem podharcmistrz Dźwikowski referował sprawę najmłodszych „zuchów".

Przed zakończeniem odprawy wyrażono zdziwienie, że zdarzają się odosobnione wypadki czytania przez harcerzy pism brukowych w rodzaju „Tajnego Dedektywa". Sprawę polecono bacznej uwadze drużynowych. Po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych odśpiewano na zakończenie odprawy nastrojową pieśń harcerską.

Po południu część drużynowych uczestniczyła w obchodzie 20-lecia 1. P. D. H. Wieczorem natomiast dużo drużynowych pośpieszyło na koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim. (jar)

Kurs przodowniczek ćwiczeń cielesnych urządza Okręgowy Ośrodek W. F w czasie od 23. 10. do 12. 11. 32. Kurs dostępny jest dla harcerek powyżej lat 18. Uczestniczki będą skoszarowane i muszą posiadać odpowiednie wyekwipowanie

Nowe wydawnictwo żeńskie. Bibljoteka „Skrzydeł" wydała nową książkę p. t. „Organizacja harcerek", opracowaną przez wydział organizacyjny Głównej Kwatery Żeńskiej. Książka ogólnikowo podaje wytyczne pracy w drużynach młodzieży i zuchów natomiast właściwą jej treścią jest podanie szczegółowych ram organizacyjnych Z. H. P. Jest to zbiór wszystkich przepisów obowiązujących drużyny żeńskie, przejrzyście ułożonych w odpowiednie działy. — Książeczka ta powinna znaleźć się w ręku każdej drużynowej i zastępowej.

Msze św. recytowane urządza w niedzielę w kaplicy Domu Akadem. Gromada Drużynowych, za inicjatywą druchny inż. Kossobudzkiej. Polegają one na tem że wierni głośno odpowiadają kapłanowi słowami, które powtarza zwykle tylko ministrant.

Śmierć patronki harcerskiej. Zmarła śp. Aniela Tułodziecka, która była patronką VI. pozn druż. harcerek. Fakt ten okrył ciężką żałobą harcerki z „szóstki", jak i wszystkie dawne członkinie tej drużyny, które licznie stawiły się na pogrzeb oddając ostatnią przysługę Czcigodnej Zmarłej.

Eno.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Najście bezrobotnych na majątek ziemski.

Jak z Katowic donoszą, około 800 mieszkańców Bielszowic urządziło najście na majątek Paniowy. Tłum bezrobotnych zaczął rozkopywać pola dworskie i ładować ziemniaki na wozy. Na wezwanie posterunkowego tłum nie reagował. Wobec tego zaalarmowano większy oddział policji z Mikołowa. Tłum zaczął się powoli rozchodzić, lecz zabrał ze sobą około 250 centnarów ziemniaków. Policja odebrała uciekającym część łupu.

Miljon złotych rubli w grobowcu?

Z Łodzi donoszą, że zarząd tamtejszego cmentarza prawosławnego zawiadomił władze bezpieczeństwa, że jeden ze starych grobowców został rozkopany i wydobyto z niego dwie trumny. Jak zeznaje grabarz, zgłosił się do niego jakiś nieznajomy mężczyzna, prosząc o pozwolenie rozkopania grobu. Nieznajomy utrzymywał, że w czasie cofania się Rosjan z Łodzi w roku 1914 w odnośnym grobowcu zakopaną została kasa korpusu armji, zawierająca jeden miljon rubli w złocie. Zrobiono to dlatego, bo Rosjanie obawiali się, że pieniądze wpadną w ręce Niemców. Pieniądze te miały być ukryte w grobie jakiegoś generała, zmarłego przed pół wiekiem. Nieznajomy, nie uzyskawszy zezwolenia, dostał się prawdopodobnie w nocy do grobowca, pomnik zniszczył i wydobył trumnę. Czy faktycznie znalazł jakieś skarby w grobowcu, niewiadomo. Pod zarzutem profanacji grobu aresztowany został były żołnierz armji rosyjskiej niejaki Przygodzki.

Bomba łzawiąca na akademji wolnomyślicieli w Łodzi.

W sali Fisharmonji łódzkiej, odbyła się w tych dniach akademja ku czci Francesco Guardia Ferrero straconego w 1909 roku na mocy wyroku sądu wojennego w Barcelonie. Na zebraniu obecnych było wielu wolnomyślicieli polskich. Przemawiał m. in. działacz i publicysta lewicowy Tadeusz Wieniawa-Długoszewski.

Podczas odczytu ktoś z publiczności rzucił na salę bombę łzawiącą, wywołując tumult. Większość uczestników, płacząc, opuściła zebranie.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Piotr Obara, Mickiewicza. 5 zł. — A. T. 1 zł. — Ostatnia wola śp. J. H., 3 zł. — Andrzej 1 zł. — M. Zawko 50 zł. — K. W. 2 zł. — M. M. z prośbą o pomoc w kłopotach 2 zł. — W. S. z prośbą o polepszenie stosunków w domu 2 zł. — Wolny Cech Szewski w Poznaniu 100 zł. — F. P. z podziękowaniem N. S. Jezus. i Matce Najśw. za uleczenie z niebezpiecznej choroby ócz i prośbą o dalsze zdrowie 5 zł. — Uczenice 4-tej kl. gimnazjum Król. Jadwigi 3 zł. — Jan Miński, Buk z podziękowaniem za łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — Kaseja 10 zł. — W. 5 zł. — Wanda Krzyżankiewiczowa 5 zł. z prośbą o opiekę. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 878,84 zł i Michał Zygalski 20 marek niem. w złocie.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Zofja Krotochwillowa 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 128 złotych.

Na tablicę pamiątkową śp. Anieli Tułodzieckiej: Halina Rozmiarkówna 10 zł. Helena Grossmanówna 20 zł. — Członkowie Tow. Pomocy dla inteligencji 50 zł. — Razem 80 złotych.

Dnia 21 bm wypłaciliśmy **Komitetowi budowy pomnika N. S. J.** 10 marek niem. w złocie i kupon dyw. 100 zł akcji Banku Związku Spółek Zarobkowych za rok 1931.

Hemoroidy
CZOPKI
Anusol
GOEDECKE
Leczniczy środek
Wypróbowany
Sprowadzający ulgę w cierpieniach
Wystrzegać się podrabiań
Prawdziwy tylko w pudełkach z plombą
Tg380

Polski pustelnik w okolicach Paryża

W lasach wzdłuż drogi, prowadzącej z Dourdau do Rambouillet, w okolicach Paryża mieszkał w ziemiance polski pustelnik Jan Wieluń. Liczni wycieczkowicze odwiedzali w lesie często jego nędzne schronisko i udzielali mu jałmużny. Przed kilku dniami pies pustelnika naprowadził przechodniów na zimne już zwłoki swego pana, który zmarł ze starości i wycieńczenia.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 21 października zgłoszono:

Brunon Aleksander Eisenbraun, dyrektor handlowy, 52 l. Ignacy Handke, brukarz, 58 l. Ignacy Kowalski, ksiądz dziekan, 58 l. Andrzej Borowiak, robotnik, 70 lat. Bolesław Jurkiewicz, monter młynarski, 54 l. Stanisław Grzybowski, 29 l.

KRONIKA TOWARZYSKA

Związek Polaków Kresów Wschodnich urządza pod protektoratem Księżny Zdzisławowej Czartoryskiej, 23 października w sali „Adrji" herbatkę z tańcami i bridżem, o godz. 5 po południu. Doskonała muzyka, miła i wesoła zabawa zapewniona. Bilety wstępu łącznie z podwieczorkiem 2 zł. 50 gr., akademickie 2.— zg 16 334

Tradycyjne podwieczorki P. C. K. Polski Czerwony Krzyż wznawia tradycyjne podwieczorki, jakie zawsze cieszyły się wielkiem powodzeniem w Poznaniu. Podwieczorki będą urządzane co dwa tygodnie w Bazarze. Doskonała orkiestra zapewniona. Bridge dla miłośników w zacisznych pokojach przygotowany. Nie ulega wątpliwości, że podwieczorki P. C. K. urozmaicone niespodziankami będą okazją do spędzenia kilku godzin w najmilszym nastroju. Pierwszy podwieczorek odbędzie się w sali Malinowej Bazaru, dnia 23. bm., o godz 17. Zaproszenia wydaje biuro P. C. K przy ul. Wały Zygmunta Augusta 2, m. 5. codziennie od godz. 11 do 13-tej. zg 16 428

Genjalny pianista - wirtuoz
ALEKSANDER UNIŃSKI
w Poznaniu!

Dzielimy się z P. T. Publicznością sensacyjną nowiną: oto po długich staraniach udało się pozyskać na jedyny koncert w naszem mieście sławnego dziś na całym świecie pianistę **ALEKSANDRA UNIŃSKIEGO.** Pamiętamy wszycsy, jak przed kilku miesiącami — podczas Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie — gra **Unińskiego** zelektryzowała całe JURY sędziów konkursowych i tysiączne tłumy publiczności całej Polski; jak lotem błyskawicy nazwisko tego artysty stało się synonimem — **prawdziwego genjuszu.** To też przypadły Unińskiemu dwie największe nagrody owego konkursu: pierwsza nagroda im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz druga nagroda honorowa za najlepsze wykonanie Mazurków Chopinowskich. Odtąd **UNIŃSKI** jako pianista - wirtuoz stanął wśród najznakomitszych na całym świecie. — Wielki nasz rodak **PADEREWSKI,** przysłuchując się grze Unińskiego niedawno temu w Paryżu, wyraził się, nie tając swego podziwu: **„Nie pamiętam, od jak dawna nie słyszałem tak pięknie granego Chopina".** Uniński wystąpi w Poznaniu z wielkim programem już we środę, t. j dnia 26 października r. b. o godz. 8-ej min. 15 wiecz. w Auli Uniwersytetu. Ceny biletów — pomimo olbrzymiego honorarjum artysty — przystępne, bo od 1 zł. Bliższe szczegóły podadzą wielkie afisze. Przedsprzedaż biletów w Księgarni Uniwersyteckiej, ulica Gwarna 19. Tel. 24-48. zrg 16395-251

Odżywianie młodzieży szkolnej.

Dokładne badania wykazały, że prawie 70 procent dzieci szkolnych nie ma rano czasu na spożycie w spokoju śniadania. Przytem nikogo, jak dzieci, nie dotyczy w takim stopniu zasada, że śniadanie stanowi podstawę dla ich samopoczucia przez cały dzień. Posiłek wieczorny natomiast nie powinien być zbyt obfity, zwłaszcza, jeśli dzieci spożywają go tuż przed pójściem spać. Tymczasem po największej części dostają dzieci wieczorem bardzo obfitą kolację, a rano idą prawie naczczo do szkoły. Stąd powstaje później konieczność drugiego śniadania, które znów niszczy apetyt do obiadu. Czy można się więc dziwić, że większość dzieci jest drażliwa i nerwowa? ng lcrr

Z kół rodzicielskich otrzymujemy cały szereg listów, że poczyniono dobre doświadczenia przy pomocy Ovomaltyny. Ovomaltyna jest to odżywka witaminowa, zawierająca wszystkie podstawowe składniki odżywcze słodu, mleka i jaj, sporządzona specjalnym sposobem, przy niskiej temperaturze dla utrzymania witamin, diastazy i lecytyny. Ovomaltynę szybko się przyrządza i szybko spożywa, przechodzi łatwo w krew i w rzeczywistości odżywia, co poznać najlepiej po tem, że znika potrzeba drugiego śniadania, zaś do obiadu zasiadają dzieci z doskonałym apetytem. — Do mleka dodać 2—3 pełnych łyżeczek Ovomaltyny, a otrzymamy ten tak wartościowy napój. Ovomaltynę można nabyć we wszystkich aptekach i drogerjach. Próbki i broszury wysyła bezpłatnie Fabryka Chemiczno Farmaceutyczna Dr. A. Wander, Sp. Akc. Kraków.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek, 24 października 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.40** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramof.; godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **16.40** (W); godz. **18.00** recytacje (wygł. p. Korab - Wiśniewski); godz. **18.15** „Pierwsza lampa naftowa" (z okazji 80-tej rocznicy zapalenia 1-szej lampy naftowej) — wygł. p. Marja Leżańska, cand. med.; godz. **18.30** francuski metodą lingwafoniczną; godz. **18.45** „Zwierciadło świata"; godz. **19.28** sygnał czasu; godzina **19.30** (W); godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. **11.40** codzienny przegląd prasy polskiej; godz. **12.10** płyty; godz. **15.40** komunikat gospodarczy; godzina **15.55** przegląd komunikacyjny; godz. **16.00** skrzynka pocztowa; godz. **16.15** francuski (kurs element.); godz. **16.30** płyty; godz. **16.40** „Nieznane osobliwości Małopolski" — wygł. p. T. Kutz; godz. **17.00** koncert kameralny Belgijskiego Królewskiego Tria Nadwornego; godz. **18.00** muzyka lekka z kawiarni „Gastronomja"; godz. **19.20** skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **19.30** „Na widnokręgu"; godz. **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz. **20.00** „Manewry jesienne", opt. w 3 aktach Emeryka Kalmana, w reżyserji i radjofonizacji M. Makowieckiej; obsada: Maryla Karwowska, Irena Gadejska, Aleksander Wasiel, Adam Dobosz, Bolesław Bolko i in.; kapelmistrz Wacław Elszyk; godz. **22.00** skrzynka pocztowa techniczna; godz. **22.15** muzyka taneczna z danc. Adria.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) codziennie od 6.35 do 8 koncert poranny, 12.05 do 13.00 i 14.00 do 15.00 gramofon, oraz od 16.30 do 17.30 koncert, 21.10 muzyka lekka, 22.45 koncert nocny; **Budapeszt** (550 m) 19.30 koncert symfoniczny, 22.00 gramofon, 23.15 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.40 „Aida" op. Verdiego, 22.30 muzyka lekka; **Praga** (488 m) 20.05 koncert symfoniczny, 22.15 koncert nocny; **Beromuenster** (459 m) 19.45 koncert utw. szwajcarskich komp., 22.15 z operetek Kalmana; **Rzym** (441 m) 20.45 muzyka lekka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Hufiec Rozwojowców — Kółko kulturalno-oświatowe i dramatyczne.** Zebranie odbędzie się dziś, 22 bm. o godz. 20 na salce p. Jarockiej, ul. Masztalarska. — W niedzielę, 23 bm. zwiedzenie Muzeum Wlkp. Zbiórka przed muzeum o godz. 12.

— **Stow. Kat. służby żeńskiej pod wezw. Matki Boskiej Różańcowej.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 23 bm. o godz. 17 na sali Domu Królowej Jadwigi Referat: „Wrażenia z podróży do Lisieux" wygłosi wicepatron ks. prob. Rozpenk.

— **Sekcja Misyjna Sodalicji Pań Urzędniczek.** Dnia 23 bm. o godz. 8 odbędzie się w kościele OO. Jezuitów msza św. na intencję misyj katolickich.

— **Stow. Sportowe Wędkarzy w Poznaniu** urządza w nadchodzącą niedzielę imprezę wędkarską o nagrody, na stawach Towarzystwa w Rudniczy. Zbiórka o godzinie 8 przy hucie miedzi.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich w Poznaniu-Górczynie.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 23 bm. o godz. 12,15 w ochronce przy ul. Bosej. Msza św. żałobna za zmarłych członków z okazji 25-lecia odbędzie się 25 bm. o godz. 6 w kościele parafjalnym.

— **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Miesięczna msza św. odbędzie się w niedzielę, 23 bm. o godz. 9,30 w kaplicy sodalicyjnej, ulica Dominikańska 8. I ptr.

— **Związek Misyjny Polek.** Msza św. w intencji misyj odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 8 w kościele OO. Jezuitów przy ulicy Dominikańskiej.

— **Filja Związku Robotn. i Rzemieślników prac. w handlu i przemyśle.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 26 bm. o godz. 19,30 na sali p. Gaworskiego przy Nowym Rynku 4.

— **Tow. Uczniów Handlowych w Poznaniu.** W poniedziałek, 24 bm odbędzie się w „Ognisku", Al. Marcinkowskiego 26, o godz. 20 posiedzenie Zarządów Kółek.

— **Koło Absolwentek II szkoły wydz.** Zebranie kółka literackiego odbędzie się w poniedziałek, 24 bm. o godz. 19 w szkole przy ul. Krętej.

Polskie Biuro Podróży
„FRANCOPOL"
Oficjalne Biuro Turystyczne Królestwo Jugosławji
Agencja w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, („Par")
telefon 44-76
sprzedaje bilety kolejowe zagraniczne, ulgowe, bilety turystyczne do Belgji i Francji, organizuje wycieczki krajowe i zagraniczne, podróże ryczałtowe, — załatwia wizy i t. p. —
Specjalny Wydział organizacji pielgrzymek krajowych i zagranicznych.
Informacje bezpłatne.
„FRANCOPOL" — TO SYNONIM FACHOWOŚCI i RZETELNOŚCI.
Pg 6 227-42 86

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Przedstawiciel.** Powinien Pan wnieść jak najrychlej reklamację. Art. 6 ustawy o państw. podatku dochodowym przewiduje, że za dochód uważa się sumę przychodów po strąceniu kosztów osiągnięcia; u Pana zatem jest dochodem suma prowizyj po odliczeniu kosztów podróży. (OK.)

— **Stenka Sz.** Gdzieżby, jeżeli nie w kasie Opery? (K.)

— **Stała czytelniczka W. W.** Radzimy wnieść skargę sądową o wynagrodzenie za trzymiesięczny czasokres wypowiedzenia. Pozatem radzimy powiadomić Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych o zaniedbaniu ubezpieczenia; ewentualne straty z tego tytułu pracodawca winien również wynagrodzić. (K.)

— **P. N., Wierzbięcice.** Zależy od postanowień, zawartych w warunkach umowy; jeżeli nie przewidziano wypowiedzenia, a umowę zawarto na czas określony, umowa kończy się z upływem tego czasu. — Owszem potrzeba nowego świadectwa przemysłowego. (K.)

— **P. W. Skudlarczyk.** Radzimy wnieść odwołanie. (K.)

— **Eska K.** Szkoła Położnych w Poznaniu, ul. Polna 17. Kurs trwa rok, od 1 kwietnia począwszy. Przyjmuje się osoby od 20—30 lat życia. Szczegółowo poinformuje dyrekcja szkoły. (K.)

— **P. Ludwik Kwaśniewski.** Kontrakt można zawrzeć na dowolny okres czasu. Lokatorzy t. zw. nowych domów nie podlegają ustawie o ochronie lokatorów. Jeżeli w kontrakcie, zawartym na określony czas, jest postanowienie, regulujące sposób wypowiedzenia, urzędy skarbowe pobierają opłatę stemplową za 5 lat, tak samo jak przy umowach na czas nieokreślony. (K.)

— **Urzędnikowi w Bydgoszczy.** Roszczenia o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe przedawniają się po dwóch latach (art. 196 k. c.) Pretensja Pańska idzie dalej i przypuszczamy, że sąd dlatego nie uwzględnił Pańskiego wniosku. (K.)

— **Helena mieszkanie 13.** Żegluga Polska, Gdynia, ul. Nabrzeżna. Lecz nie wiemy, czy są posady wolne. (K.)

— **J. K.** Z czynszu potrącić nie należy, chyba za zgodą gospodarza. Właściwie koszty te powinien był ponieść gospodarz, skoro jednak, jak Pan pisze, umowa opiewa inaczej, to obecne roszczenia Pańskie nie są uzasadnione. (K.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

NALEŻY RADZIĆ SIĘ LUDZI ZAUFANIA O PRZYCZYNACH SWEJ CHOROBY.
Bezpłatnie wysyłamy pouczającą książeczkę, jak można się wyleczyć z reumatyzmu, sklerozy, ischiasu, migreny, newralgji, choroby żołądka i kiszek, artretyzmu, neurastenji, bezsenności, chorób kobiecych, niemocy płciowej i t. p. drogą oczyszczenia krwi. Napisz kartę pocztową. Oddz. 13 dla Polski: **Warszawa,** Marszałkowska 62/17. Tg 5 948

„EMKA"
już nie potrzebuje reklamy, gdyż jakość jej towaru uznano za niedoścignioną!
Pg 6 259/60-42.132/134

W kabarecie **„Palais de Danse"** w Poznaniu, Piekary 16/17, którego właścicielami są pp. **W. Dąbrowski i L. Szylkę,** odbyło się — w niedzielę, filmowanie lokalu z gośćmi i produkującemi się artystami. Obok doskonałej tancerki **Krysty Grey** w tańcu hiszpańskim i światowej sławy duetu tanecznego **Dorè & Fernando** w tańcu akrobatycznym, największem powodzeniem cieszą się znakomite produkcje taneczne młodziutkiej węgierskiej tancerki modernistycznej **Mári Szánthò** w tańcu klasycznym. Orkiestra jazzbandowa **Bronisława Gładysza** doskonale bawi gości. Zdjęć filmowych dokonała firma **„Film Photo — News",** które wkrótce będzie można oglądać na ekranach kin poznańskich. zg 16 423

Z wdzięczności za wskrzeszenie Ojczyzny
na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

256. **W dalszym ciągu wpłacili do dnia 12. 10. 1932 r.** dz 1 412

H. B. dziek. za odzysk. zdr. z prośbą o dalszą opiekę	5,—
W. B. z podz. za szczęśl. przeb. operacji mej żony	5,—
Wład. Tomczewska, Pokrzywno	2,—
N. N. Wierzenica II rata	15,—
M. J. W.	3,—
W. Pietrosińscy, Pozn.	3,—
Tow. Właśc. Domów wybr. z puszki	23,05
OO. Jezuici Pozn.	20,—
Adamczewski z podz. za odebr. łaski, z prośbą o dalszą opiekę	10,—
Br. Dąbkiewicz, Zalesie	3,—
Zofja Królówna, Pozn.	1,—
W. Majewicz, Pozn.	5,—
Fr. Święchowicz, Myśleniec	4,—
Dr. Głowacki p. Red. Nowego Kurjera	10,—
A. Karaśkiewicz	10,—
M. Chwalisz, Pozn.	3,—
M. Wiznerowicz, Pozn.	2,—
M. Konicki, Pozn.	10,—
Fr. Kaczmarek, Siedlec	3,—
Stajszczykówna, Sobótka	5,—
B. Krügerowa, Sokołowo, dziek. za otrzym. łaski z prośbą o błog. i opiekę dla całego domu	2,—
S. J. Rejewscy, Budzyń, z podz. i z prośbą o błog. w życiu	30,—
J. Basterzówna, Pozn.	12,—
St. Kotecki, Rawicz	5,—
A. Olszewski, Rawicz	5,—
W. Piekarczykowa, Zalesie	10,—
Fr. Wultański, Warszawa	3,—
St. Świtek, Pozn.	2,—
W. Świtek, Pozn.	3,—
X. Stan. Krzywkowski, Koziebrody od parafjan	17.10
Wł. Gulówna, Warszawa	5,—
H. Brandowska, Pozn.	3,—
Urzyńska, Jarosław	2,—
M. i Wł. Warmuzowie, Kęty	1,—
B. Sielecka, Grybów	3,—
Inż. J. Skałka, Kraków	10,—
W. Jarczyński, Rychtal, na podz.	5,—
Bank Ludowy, Żerków	10,—
K. Noj, Wronki	4,—
Wł. Englert, Wronki, z pr. o zdrowie i błogosł.	10,—
M. Matuła, Górno	2,—
Szrerkotówna, Koszuty	2,—
St. Kierszyński, Dobrzyca	5,—
Tow. Kolejarzy na pow. Kępno	25,—
A. Sucharska, Sierakówko	10,—
M. Potoyiec, Kcynia	5,—
Fr. Pietrykowski, Kcynia	5,—
C. Wojtkowiak, Jutrosin	5,—
Plut. K. Hildebrand, Jarocin	2,—
Kraszewscy, Koło	4,—
Mrożewski, Koło	2,—
B. Krzemieniewski, Połajewo, o zdrowie żony i zdob. egzyst.	3,—
Z. Kowalska, Radomsko	5,—
M. Nowakowska, Olsza	10,—
W. Zielonka, Pozn.	4,—
B. Jankowska, Mogilno, z podz. N. S. J. za opiekę z prośbą o dalszą	3,—
W. Durda, Czerwińsk	2,—
St. Kudelkowa, Limanowa	2,—
H. Raszka, Katowice	5,—
St. Stankowski, Słupy	3,—
J. Barciszewski, Mokronos	10,—
J. Jagodzińscy, Gniezno	5,—
A. Tomaszewska, Chodzież	5,—
K. Springer, Chodzież	5,—
W. Niedzielska, Wilkowyja	2,—
X. A. Ziniewicz, Rodatycze	5,—
St. Łyszczartowa, Żarnowa	1,50
Adw. i not. W. Jankowski Ostrów	50,—
Rodz. E. Liske, Pozn.	5,—
X. St. Śniatała, Dobrzyca	50,—
M. Domagalska, Kraków	2,—
A. i W. Wysztelewski, — Ameryka, z prośbą o zdr. i błog. w pracy	10,—
A. Smorawska, Oborniki	5,—
B. Smorawski, Oborniki	5,—
M. Grzybowska, Oborniki	1,—
H. Skąpska, Oborniki	2,—
T. Meysner, Pozn.	10,—
St. Orywał, Kępno	5,—
I. Gaziński, Witkowo	2,—
A. Bulerska, Witkowo	2,—
I. Elantkowska, Gniezno	3,—
A. Bosiacka, Gniezno	5,—
Inż. St. i B. Niemierko, Pozn.	5,—
G. Reimanowa, Ostrów, w pewn. int.	4,—
M. Halasz, Nakło	5,—
X. Dr. J. Lubelski, Tarnów	2,—
T. Nowakówna, P. Krzewina, Lubierzewo	3,—
SS. Miłosierdzia, Kraków	13,—
F. Herbe, Siemianowice	10,—
H. Rosiński, Warszawa	5,—
X. Fr. Skraba, Jeżowe	5,—
J. Szczepański, Pruśce	6,—
L. i M. Miroszewscy, Czechy	20,—
A. Raciborski, Dalkowo	20,—
L. Kukla, Środa	10,—
T. Ludwigowa, Pozn.	10,—
St. Honesti, Toruń	3,—
L. Walczakówna, Antonin	2,—
J. Szulczyński, Wolsztyn	2,—
J. Gapińska, Ruda	5,—
J. Bageńska, Chełmno	2,—
B. D.	10,—
S. i L. Chrzęstkowie, Skierniewice	3,—
A. Lebioda, W. Wełcz	2,50
X. St. H., Kraków	20,—
Fr. Dzwonkowski, Chełmno	2,—
L. Chełmno	1,—
J. Ostrowska, Chełmno	5,—
H. Wawrzyniakówna, Kostrzyn, zebrane od dzieci kl. II	2,—
W. Rutkowska, Kobylin	3,—
L. i L. Ilscy, Wągrówiec o zdr. i błog. dla rodz.	5,—
Wł. Jagielska, Gniewkowo na pewną intencję	3,—
Dr. Gryglewiczowa, Jutrosin, z podz. za odebr. łaski z prośbą o błog. dla rodz.	5,—
M. Słupska, Jabłonowo	4,—
Wł. Gimzicki, Sławoszew	5,—
Ign. Głowacki, Pniewy	2,—
K. Kowalski, Nakło	2,—
W. Mroczkowska, Koronowo	5,—
H. Jagodzińska, Gniewkowo, z podz. za wysł. prośb. i dalszą opiekę	2,—
L. J. Formańskie, Pozn.	4,—

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat św. Marcin 69.

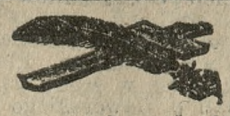

Dnia 21 października 1932 r. zmarł po krótkich cierpieniach, ś. p.

Bolesław Smorawski

dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu obornickiego

przeżywszy lat 67.

W Zmarłym straciliśmy nader gorliwego i cenionego obywatela.

Cześć Jego pamięci!

Oborniki, dnia 21 października 1932 roku.

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu obornickiego

Urzędnicy i pracownicy Kasy, Starostwa i Wydziału Powiatowego.

zg 16 414

W sobotę, dnia 22. b. m., zmarł mój długoletni pracownik, ś. p.

Wojciech Wawrzyński

W Zmarłym straciłem wiernego i bardzo wzorowego pracownika.

Cześć Jego pamięci!

Władysław Szymański

zg 16 427 Hurtownia Galanterji.

Pogrzeb ś. p.

Marji Felerowiczowej

odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm., o godz. 15,30 z kostnicy cmentarnej Bożego Ciała w Dębcu.

zg 16 418 **Rodzina.**

Dnia 20. b. m., zmarła po krótkich, ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i nigdy niezapomniana matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z Tucholskich

Józefa Schneiderowa

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23. b. m., o godzinie 5-tej po południu, z kostnicy św. Zofji na cmentarz parafjalny.

dg 1 502 W ciężkim smutku pogrążona

Kościan, Poznań, Pleszew, Gniezno. **rodzina.**

Dnia 21 października 1932 r., zmarł w Obornikach, ś. p.

Bolesław Smorawski

Dyrektor Pow. Kasy Komunalnej.

Zmarły był długoletnim zastępcą przewodniczącego Dozoru Kościelnego, zasługując sobie szczerem oddaniem się sprawie Kościoła na wdzięczną pamięć!

Za Dozór Kościelny

dg 1 494 **ks. Szymański**, proboszcz.

Dnia 22 października 1932 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, znoszonych z anielską cierpliwością, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój nieodżałowany mąż, nasz ukochany ojciec, teść i dziadek, w 74 roku życia, ś. p.

Franciszek Mumot

Wprowadzenie zwłok do kościoła parafjalnego w Kaźmierzu, odbędzie się we wtorek, dnia 25 października, o godz 10-tej, poczem nastąpi nabożeństwo żałobne i eksportacja zwłok na cmentarz.

zg 16 424 W ciękim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Kaźmierz, p. Szamotuły, Sarnowa, Pniewy, Poznań, Laski Małe, Luboń.

Dnia 21 października 1932 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza, najdroższa i najlepsza matka, babka, siostra i teściowa, ś. p.

Stanisława z Kąkolewskich Hoffmannowa

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24. b. m., o godz. 4-tej po południu w Poznaniu, ul. Matejki 67, o czem donosi

zg 16 429 w smutku pogrążona

Wągrowiec, Poznań, Zbąszyń, Grudziądz **rodzina.**

†

W piątek, 21. 10. 1932 r., o godz. 13,30 zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy i nigdy niezapomniany ojciec, brat, teść i dziadek, ś. p.

Teofil Błażejewski

w 72 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 24. b m., o godz. 4 po poł. z kostnicy cmentarza Farnego.

W ciężkim smutku pogrążeni

d 1 503 **dzieci i rodzina.**

Poznań, Stary Rynek 80-82.

Zakł. Pogrzeb „Ceremonjał" Towarowa 25. tel. 31-80

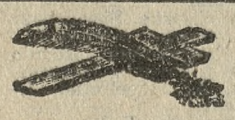

Dnia 21. b. m., o godz. 8 rano, zasnęła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, babka i prababka, ś. p.

Weronika z Ankiewiczów Tuszewska

tercjanka III. zakonu

przeżywszy lat 81. Eksportacja zwłok do kościoła nastąpi w niedzielę, o godz. 5,30 po poł. Nazajutrz wigilje i msza św. o godz. 10-tej, poczem odbędzie się pogrzeb.

W imieniu stroskanej rodziny

Helena i Klemens Modlińscy.

Wolsztyn, Kraków, Chęciny, Berlin, Gniezno. dg 1 488

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Nie starzeją się

120 woltówki wykazują 140, Mat Dewon zł 11,90, Szach 14,90, pocztą o 2 zł drożej.

MAT DEWON Poznań, Składowa 5/7.

zg 16 412

„DRZEWO"

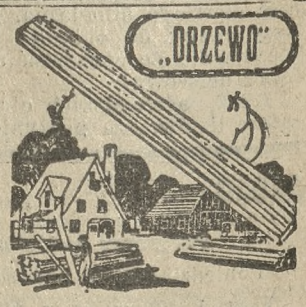

Podłogowe deski

szpundowane i heblowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówkę, szalówkę i łaty oraz deski obrzynane i nieobrzynane po cenach konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,

skład drzewa i obróbka.

POZNAŃ, Raczyńskich 58.

przy pl. Bernardyńskim.

Telefon nr 10-87.

Pg 4 779 40.84

Otworzyłem kancelarję adwokacką

w Międzychodzie n/w.

ul. Grunwaldzka 14.

Bernard Witkowski,

adwokat.

zg 16 419

Zakupuję za gotówkę

każdą ilość

zimowych jabłek cebuli, nasion i produktów rolnych.

Oferty z ceną i próbką z podaniem posiadanej ilości proszę kierować **Gdynia, skrzynka 181.** ng 5 940

Potrzebny

szef biura

dobra siła kupiecka i organizacyjna z dłuższą praktyką do poważnego przedsiębiorstwa przemysłowego. Znajomość branży papierniczej i języka niemieckiego pożądana.

Oferty z życiorysem podaniem referencyj i wynagrodzenia do **„PAR", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,131** Pg 6 237-42.131

Szkło

okienne, grodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe djamenty, kit szklarski itp., lustra i **szyby wystawowe** poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Spółka Akcyjna Poznań

Małe Garbary 7 a. telefon 25 63.

Oddział w Łodzi ul Pusta 16.17.

Pg 4 134

Otworzysz szczęściu furtkę kupując **LOS** na **Polską Państwową Loterję Klasową**
w nowej kolekturze **M. TATARCZEWSKI** Poznań, Pocztowa 3, skład cukierków telefon 39-38, (przy placu Sapieżyńskim)
Główna wygrana 1 000 000,— zł
zg 16 413

1/4 losu 10,— zł | 1/2 losu 20,— zł | 1/1 los 40,— zł

Za pół darmo

sprzedajemy od dziś okazyjnie zakupione partje towarów:

Nowości na suknie czysta wełna	3,75
Ryps na płaszcze zimowe	6,00
Georgetta na płaszcze zimowe	8,50
Materjały na ubrania męskie I. Serja	3,75
dto. „ „ „ II. Serja	4,20
Czesanka ubraniowa I. Serja	12,50
dto. „ II. Serja	16,50
Materjały na jupy męskie	5,50
Materjały na męskie palta	9,50

Mimo tak niskich cen udzielać będziemy do końca b. m. przy zakupie gotówkowym 10% rabatu

R. i C. KACZMAREK

POZNAŃ, UL. NOWA 3. Pg 6 250 42.145

Kilka fabrycznie nowych | Kilkanaście używanych lecz prawie nowych

SAMOCHODÓW FIAT

wszystkich współczesnych modeli z karoserjami wszelkiego rodzaju

sprzedamy po cenach niebywale niskich

Fabrycznie nowe oryginalne części zamienne do samochodów Fiat starszych modeli

wyprzedajemy

do samochodów modeli współczesnych dostarczamy części zamienne **znacznie niżej cen fabrycznych**

BRZESKIAUTO S.A. - Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 — Tel. 63-23, 63-65.

Uwzględniając życzenia licznych, długoletnich klientów naszych nie chcących z powodu kryzysu inwestować większych sum w samochody „Fiat" starszych modeli, dostarczamy używane części zamienne w beznagannym stanie z samochodów rozebranych **za bezcen.**

Pg 6 265-42.150

Hurt | **NA GROBY DO ILUMINACJI** | Detal

Lampki kolorowe z oświetleniem tuzin 2,70
Talerze iluminacyjne . . . . . sztuka 2,10, 2,50 i 3 50 zł
Swiece w wielkim wyborze po znanych tanich cenach poleca
Skład główny

CENTRALNA DROGERJA - J. CZEPCZYŃSKI

Poznań, Stary Rynek 8. Tel. 3324, 3315, 3238, 3115

Oddział **J. CZEPCZYŃSKI, Franciszka Ratajczaka 38. Tel. 2749**
właściciel J. Czepczyński, Centralna Drogerja, Stary Rynek.
Pg 5 060-41.71

LOSY

do I-szej klasy 26-tej Polskiej Państwowej LOTERJI KLASOWEJ są już do nabycia.

Reorganizacja zaś planu tejże Loterji stała się poprostu sensacją w całej Polsce, gdyż wygrane w V-tej klasie wynosi okrągły

1000000,— zł

Już w pierwszych czterech klasach wygrane liczą: **100 000 zł, 150 000 zł, 200 000 zł, 250 000 zł, 300 000 zł** i znaczna ilość premij.

Licznym wysokim wygranym zawdzięczając niesłychany swój rozgłos, kolektura moja szczerą budzi sympatję i bezgranicznie wznieca zaufanie w całem dostojnem gronie swych klientów.

Zlecenia zamiejscowe załatwiam odwrotną pocztą. dg 1495/6

STEFAN CENTOWSKI

Kolektura Polskiej Państwowej Loterji Klasowej

Telef. 24-94. Poznań, plac Wolności nr. 3. P. K. O. 203 154

POWAGI NAUKOWE STWIERDZIŁY, ŻE

utrwalony sok czosnku wyrabiany według nowych metod ulepszonych w naszem laboratorjum, daje doskonałe wyniki przy **SKLEROZIE, DUSZNICY, WYCZERPANIU NERWOWEM, CHOROBACH PŁUC i ŻOŁĄDKA, WZMACNIA NERWY, PRZYWRACA ENERGJĘ ŻYCIOWĄ.**

Żądać z marką F F wyrobu ng 5 757

APTEKI MAZOWIECKIEJ Doktora A. Sklepińskiego
Warszawa, Mazowiecka 10.
Broszury wysyłamy na żądanie bezpłatnie.

Noże i widelce

Łyżki, łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Garnki aluminjowe
Wagi kuchenne
Wanny do prania
Łóżka żelazne
Karnisze do okien
poleca korzystnie

JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 6 264 42.151

Futra:

źrebaki brązowe i w dużym wyborze czarne od zł. 350, karakułowe 1200, piżmowce 350, sealowe i bibretowe 250, piszczaniki 390 i cały szereg różnych trwałych futer po 200 zł. — Także duży wybór: **blamów** pod damskie i męskie futra od 40 zł. **wyder** czarnych i brązowych wirgińskich od 200 zł. **lisy** 40 i skóry różne tanio polecamy. — Dla urzędników etatow. 6 mies. kredyt. za gotówkę znacznie taniej.
F-a B-cia MILSCY, Poznań, Al. Marcink. 15.
zg 16 336

Mereżkę

okretkę dziurki, plisowanie dekatyzowanie obciąganie guzików nadrabianie stóp podnoszenie oczek hafty monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAF OPLIS"

St. Rynek 10 (wejście Kurzanc obok firmy Czepczyńsk Kruk)
Filja Romana Szymańskiego 1
Plac Świętokrzyski.
Pg 4 127

Bo **ATA** każdy przedmiot Ci wyczyści, że jak złoto lśni.

ATA czyści i szoruje wszystko.

ng 5917/8

FIRMA w POZNANIU
poszukuje

młodszego zbożowca

Dokładna znajomość zakupu, sprzedaży, księgowości. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 411**

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn
Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel: 32-26.
ng 356

Poważna instytucja
poszukuje natychmiast **zdolnego i energicznego**

kierownika działu prawno-windykacyjnego

Reflektuje się tylko na pierwszorzędne i doświadczone siły. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **dg 1450**

Na raty miesięcznie
EXPRESS **20 zł**

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5

Agentów (tek)

wymownych i zdolnych na miasto i Województwo poszukujemy. Dochód miesięczny do 400,— zł zapewniony. Zgłoszenia wraz z dokumentami **„Wzajemność", Spółdz. Kredytowa, Poznań,** Wały Zygm. Starego 9. (Dom Rzemieślniczy). zg 16 422

POSIADACZE GRAMOFONÓW

10 płyt i pudełko igieł tylko za 10 złotych
wysyła za pobraniem
„Egmafon", Łódź,
ul. Prez. Narutowicza 6.
Katalogi po otrzymaniu 30 gr w znaczkach poczt.
ng 5936

SKŁAD OBUWIA

w Inowrocławiu, pierwszorzędny, w centralnym punkcie okazyjnie **na sprzedaż.** Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 384**

DZICZYZNĘ

kuropatwy
bażanty
zające
rogacze itp
kupujemy w każdej ilości po najwyższych cenach.
Leon Urbanowski i Syn,
Dom Eksportowy, Bydgoszcz
Kwiatowa 9, telefon 14-26.
Magazyn — Szpichlerna 4.
(przy moście teatralnym.)
ng 5 951

OKAZJA

Samochód limuzyna „Praga - Oświęcim"
typ Alfa, 5 osobowy, mało używany, korzystnie na sprzedaż. zg 16 426
Skubiński, Szamarzewskiego 47. Tel. 61-87

BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc.
Oddział w Poznaniu
Aleje Marcinkowskiego 23 Telefon 21-20
polecają gustowne i tanie:
ŻYRANDOLE, ZELAZKA, CZAJNIKI, LAMPKI NOCNE I BIURKOWE.
Pg 5 068-39.208

Niniejszem mamy zaszczyt powiadomić P. T. Szanowną Publiczność miasta Poznania i okolicy, że z dniem dzisiejszym **otworzyliśmy** wytwornie i nowocześnie urządzoną **CUKIERNIĘ** pod nazwą

EUROPEJSKA - ul. 27 Grudnia 9.

Polecamy wszelkie wyroby własne w zakres cukiernictwa wchodzące z punktualną dostawą do domu. Upraszamy o łaskawe poparcie

Tel. 26-97 dg 1474 ZARZĄD: ***K. Zembaty i E. Wietrzny.***

W poniedziałek, dnia 31 października 1932
i
w środę, dnia 16 listopada 1932
biura nasze
będą zamknięte

Bank für Handel und Gewerbe Poznań
Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu } Sp. Akc.
Danziger Privat-Aktien-Bank, Filiale Posen, Poznań.

Tg 381

LIKWIDUJE

MATERJAŁY MĘSKIE

Posiadane zapasy

materjałów na ubrania i palta

pierwszorzędnej jakości, wyprzedaje po **rewelacyjnie niskich cenach.** — Proszę korzystać z okazji.

Z. BYTNEROWICZ

Poznań, Stary Rynek 52, narożnik Wodnej.

Pg 6 251/2-42.146/7

NASZYM CELEM
PAN dobrze ubrany!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie „SŁUŻBY odbiorcom" oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klijenteli do siebie.

Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **garderoby męskiej.** — Wówczas bowiem przekona się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerszych warstw czytelników naszych ogłoszeń. Bowiem jak powtarzamy, zadaniem naszem jest, by każdy **Pan był dobrze ubrany.** — **Dzierżymy prym** co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nietylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. — Jako specjalne magazyny garderoby męskiej osięgamy w sprzedaży detalicznej **MILJONOWY OBRÓT,** co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach

Zarabiamy **BARDZO MAŁO,** lecz sprzedajemy za to **BARDZO DUŻO,** a więc w interesie każdego leży, ażeby kupować tam, gdzie wielki zbyt przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę: Kilkaset **PŁASZCZY** w najnowszych fasonach, po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przygniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOŻUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosyjska! **KOŻUCHY** poszyte **SZOFERSKIE** długie, ciepłe i nie drogie! **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skórzane, **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami.

SPODNIE, BRYCZESY, GOLFY wybór olbrzymi!

UBRANIA spacerowe, sportowe i wizytowe.

MATERJAŁY z metra, najmodniejsze desenia, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych.

DZIAŁ MIAROWY pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykrawaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miłośników mody.

Specjalność modernizacje i poszycia futer.

Dostarczamy nasze towary także za bony Tow. „KREDYT"

EDMUND RYCHTER

1SZY mag. **ul. Fr. Ratajczaka 2,** najwykwintniejsze ubiory męskie, **tel. 26-07, 54-15**
2GI „ **ul. Wrocławska 14,** pierwszorzędna garderoba męska, **tel. 21-71**
3CI „ **ul. Wrocławska 15, (po schódkach),** odzież popularna i zawodowa, **tel. 54-25**
Czwarty nowootworzony magazyn 5 okien wystawnych, 3 wejścia, **Ostrów Wlkp. Rynek 18, telefon 35.** dg 1357/8

Dziś w Dworze Grunwaldzkim
ul. Grunwaldzka 3.
Wielki Wieczorek Taneczny
na który jaknajuprzejmiej zaprasza zg 16 425 **Gospodarz.**

Kto zamieni majętność

około 2—3000 mórg w Poznańskiem, na pierwszorzędny dom z gruntem w Gdańsku. Na życzenie także większa wpłata gotówką. Oferty pod **W. L. 695** do **Rudolf Mosse, Gdańsk.** Tg 382

Zdumiewające horoskopy
dla KAŻDEGO

Przepowiemy Wam teraz Wasz rzeczywisty horoskop życiowy!

Kto pragnie dowiedzieć się nie płacąc za to nic, co mogą powiedzieć gwiazdy o jego losach, czy czeka go powodzenie, bogactwo i szczęście, o interesach, miłości, małżeństwie, przyjaźni i nieprzyjaźni, podróżach, chorobach, szczęśliwych i nieszczęśliwych okresach życia, czego należy unikać, jakie okazje wykorzystać oraz szeregu innych drogocennych informacyj, może otrzymać horoskop życiowy według gwiazd i to ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE.

Prof. R. Roxroy

znakomity MISTYK, doświadczony psycholog i rzeczoznawca astrolog, który prześle Wam zdumiewająco szczegółowy horoskop Waszego życia zupełnie BEZPŁATNIE.

BEZPŁATNIE otrzymacie natychmiast Wasz horoskop według gwiazd sporządzony przez tego wielkiego astrologa, którego przepowiednie wprawiły w podziw najpoważniejszych ludzi obu półkul. Należy tylko przesłać nazwisko i adres własnoręcznem wyraźnem pismem, wskazać czy mężczyzna czy kobieta (zamężna, żonaty, panna lub kawaler) lub podać tytuł Wasz z dokładną datą urodzenia. Pieniędzy wysyłać nie trzeba. Kto chce może załączyć zł 0,50 znaczkami pocztowmi (nie przesyłać monet) na pokrycie kosztów, porta i biura. Nadzwyczaj szczegółowy horoskop wprawi Was w zdumienie. Nie zwlekajcie zatem i piszcie natychmiast pod adresem ROXROY STUDIOS, Dept. 3530 A. Emmastraat 42, Den Haag, Holandja. Porto na list do Holandji wynosi zł 0,60. Tg 369

N. B. Prof. Roxroy nie zna języka polskiego i dlatego odpowiadać może tylko po niemiecku (na życzenie po angielsku).

Wyciąć!

Szczęście i dobrobyt przez

LOSY I. Kl. 26. Polskiej Państwowej Loterji Klasowej

Główna wygrana **1 000 000 zł**
oprócz tego premje i wygrane po
zł 300 000, 150 000, 100 000, 75 000 itd.
Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10.—	1/2 losu 20.—	1/1 los 40.— zł

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia swego w najszczęśliwszej i znanej kolekturze

Juljana Langera, Poznań

Centrala: Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol)
Oddz.: Wielka 5.
Tel. 31-41, 16-37 P. K. O. 212.475.
Zamówienia piśmienne załatwia się odwrotną pocztą.
ng 5 681

Ciągnienie 17, 18, 19, 21, 22 listopada 1932 r.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 26. Polsk. Lot. Państw.

—— 1/4 **losu po 10,— zł**
—— 1/2 „ **po 20,— zł**
—— 1/1 „ **po 40,— zł**

Należytość uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko ——————————

Dokładny adres ——————————

Wyciąć!

Ważne dla Poznania, Bydgoszczy i okolic!

Zaszczytnie znany w całej Polsce specjalista

M. TILLEMAN z Krakowa

wynalazca nowego systemu opatentowanych bandaży, usuwających radykalnie różnego rodzaju najniebezpieczniejsze i najzastarzalsze

PRZEPUKLINY

(ruptury) u pań, panów i dzieci, nawet tam, gdzie różne systemy bandaży i operacja nie pomogły — **przyjeżdża do Poznania** i będzie przyjmował osobiście w **„Hotelu Britania"**, ul. św. Marcina 44, **od 2 — 8-go listopada r. b.** włącznie, od godz. 9 — 5-tej po południu.

W Bydgoszczy w Hotelu „Pod Orłem", ulica Gdańska 163, **od 15 — 18-go listopada r. b.** włącznie.

Zainteresowani zechcą bezzwłocznie przed odwiedzeniem mnie w Poznaniu lub Bydgoszczy, żądać bezpłatnych prospektów od: **M. TILLEMAN,** specj. i wynalazca opatent. band. **Kraków, ul. Szlak 39.**

ng 5 931/2

SAMOZATRUCIE
NA TLE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (bóle artretyczne, bóle w kościach, bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicia serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym organiźmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm, i przyśpieszają starość. Choroby z samozatrucia i złej przemiany materji LECZĄ NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami oczyszczającemi krew i soki ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zioła lecznicze

„CHOLEKINAZA" H. Niemojewskiego

jako żółcio-moczopędne jest jedynym naturalnym czynnikiem odciążającym soki ustroju od trucizn własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor. fiz.-chem. „CHOLEKINAZA" H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, N.-Świat 5 - (1.) na prowincję wysyłka pocztą.

Dr. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ulicy Litewskiej nr. 3 na ulice Koszykowa nr. 1 (róg Alei Ujazdowskiej). ng 5924

500% i więcej zysku

w stosunku do włożonego kapitału zapewnia nasz ogólnie pożądany

oszczędzać benzynowy „Triumph"

cena Zł 35.— włącznie wbudowania

Zainteresowanym klientom stawiamy aparat ten do dyspozycji na czas próbny

BRZESKIAUTO S. A

Poznań, ul. Dąbrowskiego 25
tel. 6323, 6365 Pg 6 267-42.163

Futra

gotowe i na miarę, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju — poleca najtaniej

JÓZEF DAWID

Poznań, ulica Nowa nr. 11.
Firma Chrześcijańska
Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt"
Pw 4 173-36,85

ŻOŁĄDŹ dębu szypułkowego

90% przekroju 15,— zł za 100 kg. **czerwonego**
90-95% przekroju 25— zł za 100 kg. Dostarcza:

„DARZ BÓR", Poznań, Wielkie Garbary 20.
Telefon 18-20.

Nasiona, sadzonki, narzędzia leśne, żywa zwierzyna.
Bezpłatne katologi i cenniki! zg 16 416

DODATKOWE 4 dni wyścigów konnych z totalizatorem

odbędą się w **Poznaniu** na torze w **Ławicy** w dniach **23 i 30 października oraz 1 i 6 listopada 1932 r.**
Początek gonitw o godz. **13,45.** Pg 6 234-42.123
Komunikacja pociągiem kolejowym o godz. 13,26 — oraz autobusami od Mostu Teatralnego.

Zawiadamiamy uprzejmie, iż z dniem 22 b. m. **przenosimy** nasz

Specjalny Skład Dywanów

mieszczący się dotychczas przy **Starym Rynku 44, I. piętro**

do obszernych lokali parterowych przy ul. Nowej nr. 2.

Największy wybór dywanów ręcznie wiązanych, pluszowych boucle, wełnianych imt. perskich
Pomosty — Dywaniki — Chodniki — Dywany do kościołów.
Zwracamy uwagę na nasze okna wystawowe.

DYWANY ŻYWIECKIE Bracia Góreccy
Poznań, ul. Nowa 2, tel. 18-40. Pg 6266-42,152

PARISIENNE

Diplôme superieur donne **leçons de français**
Grammaire — Conversation — Littérature — Préparation au baccalauréat. S'adresser **Ogrodowa 12 log 28**
Pour les enfants (de 6 à 12 ans) cours spécial.
zdg 16 045

Niklujemy

i mosiądzujemy wszelkie artykuły w szczególności masowo części metalowe

Franciszek Kowalski
Poznań, Różana 21. — Tel. 77-71
Pg 6 261-57.325

Dr. med. **Zofja Górczyna**
lek. spec. chorób skórnych i pęcherza
godz. przyjęć 9—11 i 4—7. Tel. 27-87.
przeprowadziła się z ul. Młyńskiej 4
na św. Marcin 52/53
zg 16 420 *wys. parter.*

Osiedliłem się
jako **adwokat**
Kancelarję prowadzę przy ul. Młyńskiej 13, telefon 50-35
Marjan Paszkiewicz,
zg 16 408 *adwokat.*

Dr. med. Artur K. Werner
specjalista chorób wewnętrznych
ordynuje
w godz. 12—1 i 5—6
godziny inhalacyj 3—5
ul. Mickiewicza 21/25 (gmach Zupu)
telefon 63-62 zg 16 405

---

ng 5633

Otworzyłem
kancelarję adwokacką
w Pobiedziskach, Rynek 8, tel. 20.
Adolf Witkowski,
zg 16 381/2 *adwokat.*

CHORA WĄTROBA — kolebką innych chorób

Zaburzenia w funkcjonowaniu wątroby i żółci powodują zatrucia organizmu, a na tem tle szereg najromaitszych chorób.

Przywrócenie prawidłowego działania wątrobie odczuwa natychmiast cały organizm.

Tylko zioła Magistra Wolskiego **„Billosa"**, złożone z niezawodnych, znanych roślin egzotycznych, jak Combretum i Boldo, dają w krótkim czasie skuteczne wyniki we wszelkich cierpieniach wątroby, kamicy żółciowej i żółtaczce. ng 5 925

Zioła ze znak. ochr. **„BILLOSA"** cena zł 4,— do nabycia w aptekach, drogerjach, (skład. apt.) lub w wytwórni **Magister Wolski, Warszawa,** Złota 14. Objaśniające broszury wysyłamy bezpłatnie.

W Zakopanem

w willi przy bulw. Słowackiego jest wolne od zaraz lub w sezonie osłonecznione **mieszkanie dwupokojowe,** umeblowane, z wielkim tarasem wiodącym do ogrodu, z kuchnią lub bez itp, Oferty wyłącznie od osób zdrowych, chrześcijan do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 348**

MAJĄTKU

ziemskiego 500—1000 mórg, blisko miasta, albo młyna poszukuje celem kupna wprost od posiedziciela. Płacę gotówką. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 415**

Zakład Dentystyczny
z kompletnym urządzeniem na Górnym Śląsku, 18 lat egzystujący, z 4 Kasami Chorych. Obrót przeszło 40 000 zł, z powodu choroby **do sprzedania.** Oferty do **„PAR", Katowice,** pod **„Zakład Dentystyczny".**
Pg 6 226-71,119

BLOK POLSKI KASOWY
Drukarnia Polska Sp. Akc.
Oddział
Bydgoszcz
Jagiellońska 10

---

1. N. a 3/32. **OGŁOSZENIE.** W sprawie o odroczenie wypłat kupca **Karola Mielke'go z Chodzieży,** udziela się dłużnikowi odroczenia wypłat na dalsze 3 miesiące, t. j. do **dnia 21 stycznia 1933 roku.** Chodzież, dnia 14 października 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 616

PREZES
Krakowskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, zawiadamia, że

LXXI. ZGROMADZENIE OGOLNE

Delegatów Towarzystwa odbędzie się w sobotę, dnia 5 listopada 1932 r., o godzinie 10-tej przed południem w gmachu Krakowskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, przy ul. Basztowej L. 8, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok 1931 w poszczególnych działach ubezpieczeń I, II, III, IV, V i VI oraz wnioski w sprawie zatwierdzenia zamknięć rachunkowych.
3. Sprawozdanie i wnioski Komisji rewizyjnej w sprawie zamknięć rachunkowych za rok 1931.
4. Sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej w przedmiocie zawarcia umów dotyczących przeniesienia portfeli ubezpieczeniowych.

Pg 6 268-42,164 (—) **Dr. Stefan Skrzyński.**

KONKURS

na posadę burmistrza

dla Pelplina na Pomorzu.

Panowie kandydaci pod względem administracji i organizacji samorządowej fachowcy w wieku 30—40 lat, wyznania rzymsko - kat. zechcą nadesłać własnoręcznie pisany dokładny życiorys oraz uwierzytelnione odpisy świadectw i obywatelstwa polskiego. Fotografję należy dołączyć. Podanie referencyj konieczne. Przed angażowaniem zażąda się świadectwa lekarskiego.

Przewidziane wynagrodzenie IX kategorji płac urzędników państwowych przyczem wolne mieszkanie, opał, światło i wynagrodzenie reprezentacyjne w wysokości 15%.

Termin konkursu upływa z dniem 20 listopada rb. Zgłoszenia należy przesłać na ręce niżej podpisanego.

dg 1 498 **Rada miejska**
Bolesław Knast, przewodniczący.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w **Radzewie** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Radzewo, tom I. karta 24. na imię rolnika **Józefa Bykowicza** i żony jego Marjanny z Korczów Bykowiczowej w Niesłabinie jako współwłaściciele na mocy ogólnej wspólności majątkowej małżeńskiej zostanie w drodze egzekucji dnia **17 grudnia 1932 r.,** o godzinie 10 przed południ. wystawioną na przetarg w Sądzie Grodzkim w Śremie, pokój Nr. 4. Nieruchomość Radzewo karta 24 jest gospodarstwem rolnem obszaru 18,49,74 ha, czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 41,11 talarów, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 123 marek, nr. 31 matrykuły podatku gruntowego, nr. 44 księgi podatku budynkowego. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 31 marca 1932 r. Śrem, dnia 12 października 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 965

LICYTACJA ZASTAWU

We wtorek, 25 października, o godz. 11 sprzedawać będę w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 z polecenia i na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającemu za gotówkę:

ca. 220 butelek starego francuskiego konjaku (oryg. butelkowane we Francji).

Brunon Trzeczak
zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na woj. poznańskie, Poznań, ul. W. Garbary 34, telefon 2126.
Pg 6 262-42,148

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 **groszy, każde** dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = **jedno słowo,** i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. **Jedno ogłoszenie** nie może przekraczać 100 **słów, w tem** 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Kamienica
trzy piętrowa z trzema składami dużym placem budowlanym nadającym się na każde przedsiębiorstwo w centrum miasta zaraz do sprzedania. Powyższe nadaje się również na dwóch wspólników. — Edward Nowicki, Ostrów Wlkp., Wrocławska 9. ng 5964

Sprzedam
gospodarstwo 38 morgowe ziemia dobra w jednem planie zabudowania masywne inwentarz kompletny, duży ogród owocowy. — Cena 7 000 zł gotówką. Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 206. ng 5958

Skład
kolonjalny 2 pokoje, kuchnia towar, powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 462

Sprzedam interes
rzeźnicki urządzeniem elektrycznem. Kwiatkowski Gniezno. Poznańska 24. ng 5961

Browning
nowy belgijski cal. 6.35 m sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 231

Lampki
na groby najtaniej; tuzin 1.80zł i 2.50 zł. Świece lepsze paczka 1.10 zł poleca Nowa Drogerja, Poznań, Wrocławska 38. Pg 6236-42.128

Skład
kolonjalny z towarem i mieszkaniem Wilda ruchliwa ulica zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 39 171

Piec
angielka. rok używana w dobrym stanie zaraz na sprzedaż. Schulz Swarzędz, plac Mickiewicza 2. ng 5 954

Skład
spożywczy, mieszkanie, dobre miejsce sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 38 934/5

„Antyki"
meble używane, wielki wybór, ceny najniższe. Flasiński, Woźna 9. Pg 5 067-57.285

Losy
1 klasy, najszczęśliwsze, poleca kolektura Kędziory, Poznań, Sieroca 5/6, narożnik Nowej. zdg 32 065

Willę
8 pokojowa, Poznaniu, wolną, centralne ogrzewanie elektryczne, komfort ogród, przy tramwaju 40 000 gotówką sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 670

Skład
bławatów powiatowem mieście przy rynku sprzedam zaraz. Do objęcia 3 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 994

Szafa
biała z lustrem, taboret do fortepianu sprzedam. Górna Wilda 31, m. 4. zdgr 38 896

Antykwarycznie
najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28. Pg 4 748-40.54

Karoserję
limuzyne w dobrym stanie sprzedam tanio. Oferty do Kurjer Poznańskiego zdg 39 180

Resztówka
470 mórg pszennych, dworek czternastopokojowy parku, pierwszorzędne zabudowania, żywym, martwym inwentarzem, cena 80 000 wpłaty 50 000. Rutkowski, Mickiewicza 28. zdg 39 181

270 mórg
rentowe blisko Poznania nowe zabudowania 9 pokoi wygodami, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 460

5 luster
1.20 × 58, Bukowska 9. Gwiss. zdg 39 320

Okazja
Zakład kąpielowy w Bydgoszczy z kompletnem urządzeniem z najnowszemi elektro leczniczemi aparatami za 30 tys. zł. z powodu stosunków rodzinnych do sprzedania. Pewna egzystencja. Zgłoszenia Bydgoszcz. Dworcowa 6. tel. 698. Westfalewski. ng 5 950

1,50 Bemberga
złoty Bemberga 3.00, 2.75, 2.10, 2.25, skarpety 0.25, 0.35, 0.75, 1.10, koszule 2.40, kalesony 1.60, koszule smokingowe 4.50, szale 0.80, 1.20, 1.80 tylko Wielkie Garbary 10. Firma chrześcijańska. zdg 39 251

Salon
gruszkowy dywan rozmaite starożytne meble sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdg 39 269

Willa
10-pokojowa przy Sołaczu, 25 wpłaty reszta długoterminowa pożyczka do objęcia 4 pokoje. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 990

Resztówka
300 mórg pszennych, dom siedmiopokojowy parku, pierwszorzędne zabudowania, żywym, nowym martwym inwentarzem, zapasami, cena 95 000, wpłaty 45 000, resztę dwunastoletnia spłata Rutkowski, Mickiewicza 28. zdg 39 182

Parcelę
willowej dzielnicy tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 280

Urządzenie
kawiarni, kolonjalki regały i stoły, szafy składowe, garderoba, lustra, wage 250 kg sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. ng 5789

Bardzo tanio
wykonuję kapelusze damskie najnowszych fasonów gustownie przefasonowuje i przerabiam kapeluszę. Wykonuje również abażury do lamp Nowo otworzony skład kapeluszy damskich. Górna Wilda 50. zdg 39 436

Minerwa — limuzyna
6 cylindrowa fenomenalnie dobrze utrzymana (nowa 94 000 zł. sprzedam za 12 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 428

Samochód
marki ameryk Oldsmobile nadaje się specjalnie na reklamówkę korzystnie. Obejrzeć Piotra Wawrzyniaka 28/30. zdg 39 426

Pianino
czarne nowe, tanio sprzedam. Zgł. Kurjer Poznański zdg 39 425

Ford
Limuzyna 4 osobowa z nową karoserja w dobrym stanie sprzedam. Zgłoszenia Stefana Czarnieckiego 2 zdg 39 419

Huty Szklane — Zawiercie — Ząbkowice — Hortensji — Stolle — Dabrowy — Ireny
tychże wyroby stale na składzie Hurtownia Porcelany tylko Wroniecka 24, podwórze. zdg 39 558

Skład
cukrów, luksusowy, najlepszy punkt Bydgoszczy wyjeżdżając tanio sprzedam. Adres w Kurjerze Poznańskim ng 5 949

Jadalnię
nową korzystnie sprzedam. Wielkie Garbary 8 mieszkanie 11, od 10—5. zdg 39 461

Futro
seal, tęższa figura mało używane tanio. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 238

Jadalnia
pięknie rzeźbiona bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdg 39 457

Pończochy Bemberga
prawdziwym szewkiem 1.85; 2.25; złoty Bemberg 2.50; 3.00; strzałka 2.25; 2.50; 3.25; Macco od 0.50; Fildecose od 1.85; Wełna jedwabiem od 1.65; Jedwab do prania 0.90; 1.25; skarpety męskie nicianki 0.35; mercyzowane 0.65; jedwabne 0.75. Fildecose 1.10; wełniane od 1.25; — rękawiczki skórkowe 2.45; kozłowe wyszyciem 3.45; mankietka 3.75; kremowe od 1.25; Bielizna — Parasole największy wybór najtaniej Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdg 39 456

Maszynę
introligatorską do cięcia papieru 50 cm, kołową korzystnie sprzedam. Poznań, Rzeczypospolitej 4, m. 9. rg 3784

Garnitur klubowy
gobelinowy nowy eleganckj fason solidna praca 200 zł. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 Pg 6249 42.154

2 fotele skórzane
bardzo dobre wykonanie jak nowe, ładny fason zł 400. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pg 6248-42.153

Piękna jadalnia mahoniowa nowoczesna
najlepsze wykonanie bardzo tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42. Pg 6240-42.145

4 pokoje jadalne styl nowoczesny
solidna praca, ładny fason, okazyjnie. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6 241-42.146

4 pianina zagraniczne
czarne, orzechowe krzyżowe, płyty metalowe, piękny dźwięczny ton, śliczne instrumenty bardzo tanio Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pg 6242 42.149

Skrzydło orzechowe
Berndt Breslau dobrze utrzymane zł 500. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 Pg 6243-42.148

Pianola czarna
dobrym stanie jak nowa zł 150. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6244-42.149

4 ładne sypialnie najnowsze modele
piękne pokoje bardzo dobra praca tanio. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6243 42.150

4 różne saloniki
bardzo ładne dobra praca okazyjnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6246-42.151

Kasy National
jak nowe 4 i 6 obsług bardzo tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 Pg 62 47-42.152

Kolonjalkę - restaurację
wyszynkiem, sprzedaż wódek, toniu, dobrze prosperująca, mieszkaniem inowrocławiu, sprzedam 7 000 towarem, urządzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 570.

Dom
piętrowy, składem, Pniewach, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 571.

Buty
długie 42 brązowe, nowe, tanio sprzeda. Mateiki 55 m. 7. zdg 39 579

Ford
nowoczesny czterodrzwiowy nadający się dobrze na taksówkę korzystnie sprzedam. Obejrzeć można w Fa. Brzeskiauto, ul. Jakóba Wujka. zdg 39 412

Fiat
501, gotów do jazdy sprzedam tanio. Telefon 40-18. zdg 39 258

Skład rzeźnicki
dobrze zaprowadzony sprzedam z mieszkaniem. Zgłoszenia Św. Marcin 32, m. 7 zdg 39 581

Maszynę
do pisania podróżną sprzedam. — Kozia 15 I. prawo. zdg 39 410

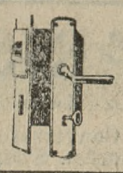

Okucia
budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań, św. Marcin 34 Specjalny skład okuć, telefon 34-31 dg 542/3

Kawiarnia
2 morgi ogrodu w mieście 8.000.—. „Okazja" Poznań, Dworcowa. zdg 39 063

Resturację
ruchliwej ulicy Poznania pełnym biegu z powodu stosunków rodzinnych natychmiast korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 407

Maszynę
damska tanio sprzedam. Ulica Ostrówek 15 mieszkanie 13. zdg 39 401

Pierwszorzędna restauracja
w śródmieściu Poznania na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 398

Karetę
piękna czteroosobowa sprzedam. Klimek Szkolna 9. zdg 39 390

Dom
trzy morgi ziemi sprzedam zaraz. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 674/5

Płaszcze
damskie tanio Salon Mód J. Szymański Wały Jana 9. zdg 38 866/7

Parcelacja
Każdy wtorek sprzedajemy osady w majątku Nadmłyn (Wagrowiec—Skoki) cena 325 morga, zasiewy, budynki, inwent., wpłaty 125, reszta 30 lat. Każda środa w majątku Kamień (Jarocin—Żerków) cena 250 morga wpłaty 80 złotych reszta 10 lat. Parcele budowlane w Gądkach i w Poznaniu. Informacje: Poznań, koncesjonowane biuro parcelacyjne — Gajowa 4, telefon 78-31. zd 35 182

Sprzedam
tanio skład papieru z mieszkaniem w Zbąszyniu, najlepsze położenie tania dzierżawa ewentl. bez towaru nadaje się dobrze na skład kolonjalny, towary krótkie. Zgłoszenia Zbąszyń Senatorska 8, skład. zdg 38 988

Drogerję
w centrum Poznania dobrze prosperującą sprzedam. Objęcie około 15 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 682

Sprzedam
50 000 sztuk dwuletniej sadzonki czerwonej olszyny. Nowakowski, Dziernica stacja Nekla. zdg 38 666

Benenowski Półwiejska 3
Obrączki zegarki najtaniej. Naprawa zegarków rok gwarancji. zdg 39 214/5

Wózki
dziecięce używane sprzedaje. — Razer, Szewska 11. zdg 39 235

„Polonia"
Pośrednictwo Majątków Poznań, Kantaka 5, poleca wybór majątków ziemskich, gospodarstw kamienic, will, przyjmuje zlecenia. dg 39 346/7

Przybory dentystyczne
fotel, wiertarka, stolik wulkanizator, maszyna do szlifowania etc. z powodu likwidacji i bardzo korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 008

Skład
kolonjalny z maglem, dużym pokojem sprzedam. Ul. Szewska 14, mieszkanie 21. zdg 39 016

Majątki
w pobliżu Poznania ziemia pszenno buraczana, drenowana, pięknemi zabudowaniami kompletne inwentarze żywe martwe. 2 400 mórg, cena 300 złotych morga lub dzierżawa do objęcia 120 000 zł. 1 350 mórg cena za morgę 250 złotych 860 mórg cena za morgę 250 złotych, 350 mórg cena 150 tysięcy, wpłaty 100 000 zł, spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 027

15 mórg
nadające ogrodnictwo, zabudowania, inwentarzami przy Poznaniu. 8500. Bartkowiek, Dopiewo, Poznań. zdg 39 352

Wszelkiego
rodzaju szyny do budowli tanio sprzedaje. Stanisławski Marsz. Focha 225. zdg 38 986

Szpic
5-miesięczny do oddania 25 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 972

Dom
z cukiernią i restauracją na prowincji położone w rynku sprzedam zaraz za cenę 35 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 966

Puszczykówko
piękna parcela, blisko dworca. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 543

Sprzedam
warsztat kilimiarski najnowszej konstrukcji 100 zł prądnicę 200 zł motor benzynowy dwukonny 800 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 749

Reklama
świetlna (Transparent duży) zegarem sprzeda tanio Fryzjernia, św. Marcin 16-17. zdg 39 144

Gospodarstwo
przy Poznaniu ziemia ogrodowa piękne zabudowania: 104 morgi dom 8 pokoi, cena 32 000. 90 mórg dom 4 pokoje cena 26 000. 70 mórg dom 10 pokoi cena 26 000. 80 mórg 2 domy 5 i 2 pokojowe. 33 000. spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 028

Limuzyna
amerykańska czterodrzwiowa. — prawie nowa okazyjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 032

Willę
korzystnie sprzedam. Adres poda Kurjer Poznański zdg 39 034

Rzeźnictwo
w Poznaniu, motorowy zaped. tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 061

Samochód
limuzyna 6-osobowa „Rugby" w pierwszorzędnym stanie okazyjnie za 3 500 zł na sprzedaż. — „Autopol", Dąbrowskiego 12, telefon 73-08. zdg 39 491

Warsztat
kołodziejski prowadzony 30 lat z powodu śmierci męża tanio sprzedam Kosmowska Chwaliszewo 5 rg 3785/6

Bielizna
dzienna koszula 0.95 kolorowa 1.45 nocna 2.95, kolorowa nocna 3.25. Bielizna trykotowa oraz jedwabna Raczyk, Poznań, Stary Rynek 94 Pg 6 238/9 41.145/6

Fortepian
i leżankę tanio. Tama Garbarska 3, śpichrz. zdg 39 507

Domek
ogrodem tanio sprzedam (Górczyn). Oferty Kurjer Poznański zdg 39 498

Kapelusze — koszule krawaty — rękawiczki
Olszewski, Półwiejska 11. zdg 39 496

Czapki — getry szale — skarpetki
Olszewski, Półwiejska 11. zdg 39 495

Wózek
dziecięcy modny i szafkę gramofonową sprzedam. Poznańska 5, mieszkanie 14. zdg 39 013

Sypialnia
mniejsza nowoczesna gładka polerowana wiśniowo tanio. Stolarnia, Kwiatowa 6. zdg 38 872

Dom
w śródmieściu z wolnym składem narożnikowym na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 997

Futra
posiadam wielkim wyborze karakułowe całych skór 1 400 oraz futra piżmowce tchórze sealowe popielice nutrja, źrebce różnego rodzaju począwszy od 2 00 także skóry każdego gatunku wydry, bobry błamy lisy srebrne. — Sprzedaje po cenach najtańszych Łajewski, Fredry 1. Pg 4 470-38.77

Skład
kawy herbaty i cukrów na prowincji tanio szybko na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 064

Bilard
francuski tanio na sprzedaż. Poznańska 27, restauracja. zdg 39 105

Skład papieru
z towarem i urządzeniem za 1 100 złotych sprzedam zaraz Oferty pod zdg 39 092 Kurjer Poznański.

Gospodarstwo
260 mórg ziemi buraczanej, drenowanej, piękne zabudowania, elektryczne oświetlenie, wodociągi, cena 100 000, wpłaty 60 000, reszta amortyzacja sprzedam lub zamienię na dom Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 159

Fokę
prawdziwą na męskie lub damskie kołnierze okazyjnie sprzeda Jankowski, Kręta 23. zdg 39 152

Skład
przy ul. Dąbrowskiego z całkowitem nowoczesnem urządzeniem, biurem, za 2 500 zł sprzedam. — Zgłoszenia ul. Wały Zygmunta Augusta 10, mieszkanie 11. zdg 39 492

Sprzedaż — Naprawa

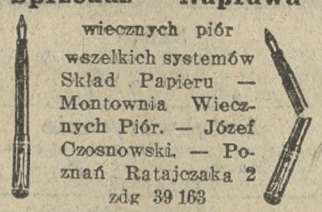

wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór. — Józef Czosnowski. — Poznań Ratajczaka 2 zdg 39 163

Radjo-
aparat 5 lamp. Telefunken z głośnikiem na sprzedaż. Poznańska 43, parter prawo zdg 39 524

Piesek
mały biały (Maltańczyk) na sprzedaż. Poznańska 43, parter prawo. zdg 39 525

Bezpowrotna
okazja! 3 500 rolek dobrze sortowanych tapet w tanich i średnich gatunkach z najlepszej fabryki za połowę ceny fabrycznej. Pewny chleb skład zbyteczny. Potrzeba około 1 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 1493

Samochód
Opel kryty 6 osobowy dobrym stanie sprzedam tanio względnie zamienie na motocykl. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 094

Popielica
syberyjska na sprzedaż. Ul. Św. Wojciech 8, m 3. zdg 39 527

Pianino
okazyjnie Mylna 9 m 4. zdg 39 539.

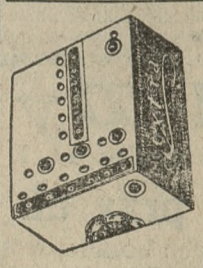

Tylko 7,90 zł
kosztuje anodówka 120 V. po odliczeniu opłaty 3 razowego ładowania akumulatora. Anodówka o gwarantowanej dobroci i znacznie wyższem napięciu, łącznie bonu na 3 razowe bezpłatne ładowanie akumulatora radjowego. Przekonajcie się jak tanio aparaty radjowe, głośnik, nowczesne, lampy, radjowe. Pentody i lampy ekranowe po zł. 5.50; żarówki elektryczne, baterje i latarki kieszonkowe Nadeszły żarówki elektryczne oszczędnościowe. 5 świec. Wyrabiamy mokre anody nie wymagające ładowania, dostawiamy wszystkie części do budowy tychże. „Ogniwo" Pozna. Wielkie Garbyra 19, telefon 30 01. Pg 3070-42.165

Plac
1000 m² sprzedam. Słowackiego 34 I lewo zdg 39 540

Konia
platforme sprzedam. Jasna 14, m. 1. zdg 39 391

Sypialnię
debowa kanape biurko obrazy tanio sprzedam Wielkie Garbary 12 m 3. rg 3 810

Tapczan
tanio sprzedam Pracownia Wielkie Garbary 43. rg 3 797

Sypialnia-kuchnia
w dobrym stanie sprzedam okazyjnie. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16 rg 3 795

Garnitur klubowy Gabinet męski
przedmioty bardzo dobrze utrzymane sprzedam tanio. Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rg 3 794

Pianino
czarne, używane sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. rg 3 790

Maszyna
szewska długoramienna. Kotowski, Główna 116. zdg 39 367

Lampę kwarcową
prąd stały sprzedam. Podgórna 10 m. 18. zdg 39 356

Samochód
limuzyna okazyjnie sprzedam. Garaże Brzeski, Jakóba Wujka. zdg 39 355

Plac-ogród
z domkiem 2 000 m² całość lub w dwóch parcelach do sprzedania zaraz. Bernardyński 2, m. 4. Pg 6232-57.317

Siatka

do wodnej ondulacji na przedział lub pod górę daje piękne fale szt. 5 zł. płyn do zwilżania włosów but. 1.50 zł tylko u Wenzlika Aleje Marcinkowskiego 19. dw 641

Wykorzystai okazję
kup parcele pod budowę własnego domku na 4—5 letnie rozpłaty, a skończą się twoje kłopoty mieszkaniowe. Cena za metr kwadratowy od 20 groszy Informacje w Biurze Osiedla Podmiejskiego Poznań Gwarna 9. dg 1 370

Dom
5 pokoi, zabudowania kompl. 3 mrg. sadu, rzeka, duża wieś kościelna. Cena 12 000, wpłaty 9000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 518.

Realność
z chemiczną farbiarnią czynna, z urządzeniem z powodu starości sprzedam. Schaepe Krotoszyn. ng 5849

3 motocykle
Motosacoche 2 przyczepki, sprzedaje tanio Koszczyński Ogrodowa 15. zdg 37 913

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej. Łąkowa 4 a, stolarnia. zdg 34 435

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś, ul. Wenecjańska 1, Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 34 821

Platformę
80—100 ctn. okazyjnie. Tama Garbarska 2, magazyn. zdg 37 392

Karakułowe
półdługie małą figurę sprzedam. Nowomiejski 6 a m. 25. zdg 39 328

Ciężarówka
po gruntownem remoncie nadaje się na reklamówkę. Piotra Wawrzyniaka 28/38. zdg 39 327

Parcele
w Puszczykowie 1 500 zł za morgę sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 325

Foksterjerki
ładne. Piekary 22, mieszkanie 52 zdg 39 322

Pokój męski
oraz biurko amerykańskie okazyjnie. Marsz. Focha 39 m. 9. zdg 37 393

Skład kolonjalny
zaprowadzony dobrze prosperujący w śródmieściu Poznania na sprzedaż. Objęcie ca 10 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 642

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Milich, Dolna Wilda 21 zdg 37 721

Pięknie położone
parcele pośród lasów sosnowych Gądkach tanio sprzeda Koncesjonowane Biuro Parcelacyjne Poznań, Kulesza Gajowa 4 telefon 78-31. zdg 38 109

Dom
nowy dwa mieszkania trzypokojowe przedłużenie Dąbrowskiego parcela 1 000 m² tanio. „Osadopol" Rzeczypospolitej 9 zdg 38 146

Gospodarstwo
99 mórg dobra ziemia prywatne bez długu z powodu zamążwyjścia do sprzedania Cena 17 tys. złotych osobiste zgłoszenia Sperling, Wrony pocztą Silna stacja Lewiczynek pow. Miedzychód. zdg 38 510

Dom
z większemi ubikacjami ogrodem nadający się na stolarnię lub każde inne przedsiębiorstwo ruchliwem mieście powiatowem od gospodarza na sprzedaż. Cena 25 wpłaty 15 tys. złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 423

Nowości
na sezon jesienny stale nadchodzą. Piękne materjały damskie i męskie na płaszcze kostjumy i suknie Na wyprawy wielki wybór: Płócień inletów stołowizny — materjałów dekoracyjnych — gobelin — kołdry na puchu, wełnie i wacie, własne wykonanie. Dywany — Firany — Chodniki poleca W. Groszkiewicz St. Rynek 59 Hurt. Detal. Pg 5 051-41.1

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Szpryngacz Swarzędz naprzeciw poczty — tam najtaniej. Pg 5 057 41.48

Realność
okazyjnie do nabycia 30 mórg rozparcelowane zatwierdzeniem Magistratu miasta Poznania Dom 6 pokoi z budynkami gospodarczemi młyn wodny motorowy o przemiale 100 ctr. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 736

Majątki
3 300 mórg 500 mórg 280 200, 100 i 60 przeważnie pszenno-buraczaną ziemia. Skoracki Kościan Młyńska. zdg 38 718

Bezpłatnie ! ! !
Wysyłamy każdemu nasz najnowszy ilustrowany cennik wszelkich towarów manufakturowych, konfekcji, bielizny pończoch etc. po cenach ściśle fabrycznych Firma „Nechamkis" Łódź skrzynka pocztowa 178. ng 5 935

Wulkanizacyjny
aparat kompl. sprzedam tanio. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 596

Pianino!
fabryki fortepianów „Betting" to prawdziwie niezawodny nabytek sztuki. Przedstawicielstwo: Plac Wolności 2. dg 1 475

4 osady pofolwarczne
bardzo korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia pisemne i osobiste przyjmuje Majętność Drzeczkowo, poczta Osięczna koło Leszna stacja kolejowa Lipno Nowe. Pg 6 204-42.33

Restauracja
z pełnym wyszynkiem w śródmieściu do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 420

Majątek
1 100 mórg 800 ziemi ornej dobrej i średniej 200 lasu reszta łąki, położony przy dużem mieście powiatowem księstwa: budynki I. klasy, — dwór 15 pokoi, inwentarz żywy i martwy kompletny; całość z powodu choroby właściciela za bardzo przystępną cenę na sprzedaż; wpłata 120 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 604

Skład
rzeźnicki centrum przy Starym Rynku na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 695

Dom
piętrowy w powiatowem mieście blisko rynku zajazd, duży plac, śpichrze nadające się na interesy zbożowy budowlany, opału sprzedam. St. Siciński Krotoszyn, Kaliska 7. zdg 38 663

Futro
męskie i jaskółkę sprzedam. Grodziska 107 I. piętro. zdg 38 892

Skład
bielizny i krótkich towarów dobrze zaprowadzony, przy pryncypalnej ulicy w większem mieście powiatowem sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 927

Skład
papieru 27 lat egzystujący, w dobrem położeniu na sprzedaż za 3 600. Kraszewskiego 4 mieszkanie 6. zdg 38 955

Skład
kolonjalny delikatesów mieszkaniem centrum, objęcie 20 000. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 975

Folwark
500 morgowy z rybnem jeziorem, nienaruszonem, całkowitem żniwem, nadkompletnemi inwentarzami dobremi budynkami blisko Poznania sprzedam przy zaliczce gotówkowej 70 000 zł Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 963

Parcele
oddam do wyboru za wymianę mebli. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 321

Zaręczynowe
pierścionki, ślubne obraczki od 12 zł para, zegarki od 10 zł. — Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdg 39 199

Skład
cukierków i papieru dobrze zaprowadzony przy szkole tanio na sprzedaż. Kraszewskiego 8 zdg 39 206

Piekarnik
gazowy tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 207

Tanio
regał i stół. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 208

Charta
sprzedam tanio. Wielkie Garbary 1 m. 11 zdg 39 209

Mąkę czekoladową
bardzo pożywna dodając tylko mleka można używać zamiast kawy i herbaty wyrób własny poleca po cenie reklamowej tylko 30 groszy ¼ funta. L. Śledziński Wroniecka 16, Wielka 15, Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej). Uwaga w niedzielę otwarte. zdg 39 216

W niedzielę otwarte
i ceny na cukierki i czekolade wyrobu własnego znacznie zniżone u L. Śledzińskiego Wroniecka 16, Wielka 15 i Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej). zdg 39 217

Marmelada 57 groszy
Powidła 69 groszy
Syrop deserowy 45 gr
cały funt (½ kg) i cukierki po zniżonych cenach poleca L. Śledziński Wroniecka 16 Wielka 15, Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej). zdg 39 219

Parcelę
1 000 kwm przy ul. Bukowskiej sprzedam bardzo korzystnie. — Oferty Kurjer Pozn zdg 39 221

Motocykl
F N. 5 konny na sprzedaż. Pamiątkowa 8. zdg 39 123

Zł 1,70
gwarantowana żarówka „Kometa". Babińskiego 7 parter, narożnik Placu Sapieżyńskiego. zdg 39 121

Magle
na zapęd elektryczny i ręczny dostarcza M. Jankowiak fabryka magli Poznań-Starołęka. zdg 39 128

Bufet
elegancki stół i krzesła tanio. — Szewski 15 mieszkanie 18. zdg 39 126

Skład
towarem tanio sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 39 125

Drzwi, kuchnie
Stolarnia Żurkiewicza Wielkie Garbary 11. zdg 39 223

Swetry — Pullowery najtaniej
w składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36 — Dziecięce 1.50 2.25 damskie 3.50; 4.75; męskie 2.45; suwaczem 3.75. Trykotaże zimowe — kalesony 1.90 koszula 2.50, kombinacje dziecięce 1.45 pantalony 1.35 Berety 1.90. Szale jedwabne 1.25. Rękawiczki damskie 1.25, skórkowe 2.45 kozłowe 3.45; Nappa flanela 4.45. Nappa wełna 4.95. Pończochy Bemberga 1.85; strzałka 2.25 2.50 Skarpetki nicianki 0.35; jedwabne 0.75; Bielizna — Krawaty za bezcen. Pg 6 233-42.124

Płaszcz
zimowy męski, miarowy, nowy dobry materjał do sprzedania 50 złotych. Półwiejska 5 m. 6. zdg 39 317

Klubowy
garnitur elegancki, leżanka i tapczan wyściełany włosiem okazyjnie. Aleje Marcinkowskiego 3 b mieszkanie 24 zdg 39 297

Wozy meblowe
małe, duże, platformy kastowe tanio śpiesznie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 39 295

Futra
mody damskie, męskie gustownie tanio. Piekary 10 m. 3. zdg 39 292

Sprzedam
skład cukrów w śródmieściu z powodu choroby. Adres Kurjer Poznański zdg 39 133

Brockhaus Lexikon
17 tomów oraz 2 tomy ustawodawstwo niemieckie w dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 228

Gospodarstwo
8 mórg 5 500 20 mórg 7 000, 52 morgi 17 000 sprzeda Wielka 12, mieszkanie 7 telefon 4129. zdg 39 450.

Dobra egzystencja! Skład kolonjalny
w śródmieściu jest bardzo tanio i korzystnie do sprzedania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 448

Futro
skunksowe, worek futrzany (Fussack) korzystnie. Kwiatowa 9, mieszkanie 4. zdg 39 447

Bryczka
na resorach na sprzedaż. Wielkie Garbary 18. mieszk. 9. zdg 39 582

Skład
papieru duży tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 689

Trykotaże
Pullowery — Pończochy
skarpety, rękawiczki, krawaty, bielizna męska, damska, artykuły D. M. C. oraz wszelka galanterja najtaniej tylko Centralny Dom Pończoch. Poznań Wodna 26 — Prosimy obejrzeć w niedziele wystawę składową rg 37 83

5 KUPNA

Stare
obrazy antyczne, meble, tkaniny, drobiazgi kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 019

Dywan, lampę
elektryczną większą kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 690/1

Walce młyńskie
stół podwójny używane w dobrym stanie szerokości 800 lub 700 mm kupię za gotówkę. — Oferty z podaniem wytwórni fabrycznej oraz ceny skierować listownie Młyn Parowy poczta Lad starotswo Konin. zdg 38 929

Antyki
kupuje sprzedaje. Pocztowa 22. zdg 38 798

Fortepian
(skrzydło) pierwszorzędne koncertowe gotówką kupię. Poznań — skrzynka pocztowa 54. zdg 37 400

Kupimy
resorowy wózek kryty dwóch kołach do przewożenia gazet. Zgłoszenia Kurjer Poznański rg 3 799.

Leica
dobrze utrzymana tanio poszukiwana. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 299

Restauracyjne
urządzenie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 686

Suszarkę
dwuwałcową używaną kupię. — Oferty podaniem rozmiarów Kurjer Poznański zdg 38 662

Willę
lub kamienice centrum gotówką kupię. Zgłoszenia „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 42.36. Pg 6 205 42.35

Pianino
kupię. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 38 998

Motory elektryczne
używane na prąd zmienny i stały kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 996

Konia
dobrego 5—8-letniego kupię. Łopiński Dembiecka 32. zdg 38 979

Kupię
nożyce introligatorskie do tektury (Papschere) Oferty Kurjer Poznański zdg 38 942

100 000 kg kartofli
prima gatunek i 3 000 kg smalcu topionego krajowego w opakowaniu skrzynkowym kupię płatne gotówką locco stacja załadowania. Wiadomość godzina 14—16. telefon 6981. zdg 39 070

Kupię radjo
4-lampkowe na stały prąd. Oferty z ceną pod zdg 39 022 do Kurjera Poznańskiego.

Maszynę
do szycia kupię. Podać cenę do Kurjera Poznańskiego zdg 39 035

Pianino
kupię. Cenę. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 040

Parcele — nieruchomość
kupię za hipoteki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 098

Wiertarkę
ręczną, lampę do lutowania, blicanga kupię okazyjnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 198

Kupię
kasę National używaną. Zgłoszenia z ceną i numerem kasy do Kurjera Poznańskiego zdg 39 284

Poszukuję
stałej dostawy masła i jaj w większej ilości z pierwszego źródła. Oferty kierować Anna Żukowska Katowice ul. Starowiejska 9, m. 5 II. p. zdg 39 395

Drążki
mosiężne szklanemi pałkami do okna wystawnego 20 lub 30 cm kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 385

Kupię
maszynę do pisania Oferty z podaniem ceny i systemu do Kurjera Poznańskiego 39 453

Powózkę
półkryta Koc na gumach, głębokiego fasonu za gotówkę. Oferty możliwie z fotografją i cena Kurjer Poznański zdg 39 576.

Składu
próżnego śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdg 39 440

Dywan
dobrze utrzymany około 3×4 m Smyrna lub Perski kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 471

Kupię
używane narzędzia kowalskie Oferty Kurjer Poznański zdg 39 533

Kupię
używany rower maszynę do szycia damską, gramofon Krzyżewskiego 8. Torero. zdg 39 517

Meble używane
jak kompletne pokoje, oddzielne garderobę, używane różne mne sprzęty domowego użytku kupuje Nowy Dom Komisowy. Woźna 16 rg 3 796

Kamienicę
kupię do 80 tys., wpłaty 40 tys. tylko od właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 310.

Folwark
300—700 mórg. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 454

Reklamówkę
kupimy za gotówkę. Wyczerpujące oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod dg 1497

Samochody
na rozbiórkę kupuje i przyjmuje w komis: Przemysłowa narożnik Jakóba Wujka, telefon 66-61. Garaże od 10 zł. Warsztaty — Umywalnia. zdg 38 176

6 KAMIENICE

Administrację domu
przyjmie rutynowany administrator i sam właściciel kamienicy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 757

Kamienicę
komfortową III. piętrową w najlepszym stanie w Grudziądzu 9 mieszkań 4 pokojowe mieszkanie wolne, cena 90 000 wpłaty 75 000 dochód 800 mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 640

Nową
willa podmiejska 10 pokojowa w Poznaniu obok dworca kolejowego z całym komfortem korzystnie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 749

Kamienicę
3 piętrową, centrum Poznania, skład spożywczy nadaje się dla rzeźnika sprzeda właściciel. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 982

Kamienicę
2 składy, wjazd, dochód 10 000 wpłata ca. 30 000, cena 80 000 Oferty Kurjer Poznański rg 3 815

Kamienica
dochód 32 000 na sprzedaż lub zamiana na mniejszą z dopłatą. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 468

Dom
2 piętrowy, 3 mieszkania, skład, sprzedam lub wydzierżawię spiesznie. Dochód 350 zł. miesięcznie. Cena b korzystna. — Z. Żmudzińska, Nowe. zdg 39 510

Kamienice
komfortowe centrum Poznania, 4 piętrowe, dochód roczny 37 000, cena 320 000 wpłaty 200 000 Kamienica 4 piętrowa dochód 22 500 cena 180 000 wpłata 100 000 zł. Kamienica 3 piętrowa dochód 11 000 cena 85 000, wpłata 50 000 zł spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 029

Willę
nową dwumieszkaniową, trzy dwa pokoje wolna od podatku, kanalizacja, elektryka wodociąg, parcelę ogrodzoną sprzedam. — Krańcowa 49. Osiedle. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 096

Dom
w Poznaniu niedaleko rynku, okazja, tanio 25 000 wpłaty 15 000. Chwaliszewo 35 jadłodajnia. zdg 39 205

Kupię
kamienicę w Poznaniu, dobry stan budowlany, dobre oprocentowanie (3—4 pokojowe mieszkania). Wpłata 70—80 000 Pośrednictwo wykluczone. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznańsk zdg 39 225

3 piętrowy
dom z ogrodem, Górczyn sprzedam wprost od właściciela. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 308

Kamienica
Łazarz przy tramwaju, 4 mieszkania, cena 56 000, wpłaty 30 000 złotych, reszta hipoteka amortyzacyjna. Kamienica 5 mieszkań obszerne podwórze ogród, cena 23 000, wpłaty 15 000 złotych sprzeda „Pawilon", Poznań, Marszałka Focha 15 zdg 39 278

Kamienicę
centrum Poznania sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 509

Kamieniczkę
III-piętrową, nową korzystnie sprzeda. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 499

Kamienica
4-piętrowa, narożnikowa, w centrum, dochód 22 tys., wpłaty 50 tys. Zgłoszenia Wały Zygmunta Augusta 10, mieszkanie 11. zdg 39 493

Kamienica
3-piętrowa, olbrzymi narożnik, 70 mtr. frontu, na Łazarzu okazyjnie za 140 tys., wpłaty 80 tys. na sprzedaż. Zgłoszenia Wały Zygmunta Augusta 10, mieszkanie 11. zdg 39 490

Kamienica
Gnieźnie wartość 80 000 zamienie na Poznań dopłace gotówka 60 000 „Dom Zleceń" Wrocławska 22 zdg 39 529

Kamienica
w centrum Poznania przy dwóch przystankach tramwajowych — komfortowa do sprzedania. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 443

Domek
z ogrodem blisko lub Poznaniu kupię, wpłace 1 000—1 500, szczegółowe oferty Orędownik zd 39 168

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
do nowocześnie urządzonej pralni chemicznej poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 742

Wspólnika (czkę)
do branży trykotowo-pończoszniczej poszukuję. Oferty z podaniem kapitału, Kurjer Poznański zdg 38 992

2 000 dol.
umieszczę hypotekę interes. — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 969

20 000 zł
jako wspólnik czynny. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 086

Wspólnika
przyjmę ze współpracą z 10 000 zł celem powiększenia wytwórni art. pierwszej potrzeby bez żadnego ryzyka pewne utrzymanie. Suma zabezpieczona. Oferty: Skrzynka pocztowa 255 Kalisz. zdg 38 746

2000
na dokończenie willi dam 15 proc. hip zabezpieczenie tanio 3 pokoje komfortowe. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 306

1—2 000
poszukuję na I. hipotekę gospodarstwa blisko Poznania, wartości 10.000. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 169

Cukiernik
8 000 zł, przystąpi jako cichy wspólnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 506

Hipoteka
25 000 złotych w złocie, odpowiednim damnem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 534.

Osobę
do 1000 złotych przyjmę jako spólniczkę ewtl. objąć posadę składzie Oferty Kurjer Poznański zdg 39 519.

Wspólniczki (ka)
z kapitałem około 5 tysięcy poszukuję poważny kupiec były nadkomisarz policji do nowego bezkonkurencyjnego w Poznaniu przedsiębiorstwa. Kapitał zagwarantowany miła współpraca zapewniona. Oferty Kurjer Poznański dg 1 499.

List
hipoteczny 14 000 9% pupilarnej pewności kamienicy za 9 000 sprzeda Krzesiński Piekary 8. zdg 38 831

10 000
poszukuję gwarancja hipoteczna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 469

Wspólnika
2 000—3 000 do dobrze prosperującego zastępstwa. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 511

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
4 pokojowe z meblami w śródmieściu sprzeda gospodarz gotówki potrzeba 5 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 38 133

2 i 5
wolne, czynsz roczny. Gospodarz. Długa 3, m. 9. dg 1 460

Dwa
pokoje kuchnia. Adres Kurjer Poznański zdg 38 719

Mieszkania
2 pokojowe i 3 pokojowe w Puszczykówku 20 m od dworca lub całkowity dom do wynajęcia Polus. Szkolna 18. zdg 38 748

Dwupokojowe
wskaże Kurjer Poznański zdg 38 953

5 pokoi
centralne ogrzewanie, Młyńska, II. piętro odpowiednie dla lekarza adwokata do wynajęcia 1 listopada od gospodarza. Zgłoszenia telefon 73 90 od 10 do 13. zdg 37 660

Willa
komfortowa 7 pokoi z ogrodem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia w godzinach 14—16 dr. Krabecki, Tama Garbarska 7/9 Telefon 36 66. zdg 38 207

3
pokoje, kuchnia wysoki parter, nowy dom wynajmę zaraz. Sołacz Nad Wierzbakiem 27. zdg 38 802

4 pokojowe
centrum częściowo solidnie umeblowane, nowo odnowione czynsz 125 zł. odstąpię za zgodą gospodarza. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 398

Mieszkanie
7 pokojowe wolne zaraz Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 949

Jednopokojowe
mieszkanie wydzierżawi gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 005

Mieszkanie
pokój kuchnię ogródek oddam. Junikowo. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 018

Ośmiopokojowe
mieszkanie komfortowe II. piętro. Zgłoszenia Chełmońskiego 20 IV. piętro. zdg 39 053

Jeden, dwa próżne
pokoje używaniem łazienki, ewtl. kuchni gaz elektryczność, oddzierżawię. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 39 069

Mieszkania
5 pokojowe centralne ogrzewanie, II. i III ptr. Kochanowskiego wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 106

Dwupokojowe
komfort Słoneczna 10. zdg 39 097

Mieszkanie
3 pokoje bardzo słoneczne, łazienka, II. p. Wilda wprost od gospodarza, czynsz miesięczny 130 zł. Wiadomość telefon 67 83. zdg 39 108

6 pokojowe
I. piętro, bardzo dobre centralne ogrzewanie, słoneczne, komfort, najlepsza dzielnica. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 088

Pokój
i kuchnia od gospodarza. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 39 201

3 pokojowe
kompletnie umeblowane 200 zł — mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 118

Mieszkania
2 × 2 pokoje kuchnie łazienka, światło elektryczne I. piętro 70, parter 65 celem dokończenia rok zgóry. Zgłoszenia poniedziałek Palacza 28. zdg 39 124

2 próżne
komfortowe z używaniem kuchni ul. Grodziska 39 m. 4 od 4—6. zdg 39 300

2 pokoje
i kuchnia wolne. Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 39 162

Mieszkanie
3-pokojowe umeblowane z powodu wyjazdu odstąpię. Objęcie 1.700 w tem dzierżawa dalsza 65. Adres Kurjer Pozn zdg 39 188

Mieszkanie
6-pokojowe frontowe, 3 piętro, ogrzewanie centralne wodne, naprzeciw parku Wilsona. 200.— zł miesięcznie (bez ogrzewania) Matejki 49 od gospodarza zaraz, portjer pokaże. dg 1 991

Trzypokojowe
łazienka czynsz 75.— dwupokojowe kuchnia 40 zł korzystnie wynajmę „Pawilon". Marszałka Focha 15. zdg 39 277

Okazyjnie
powodu wyjazdu, pokój kuchenka 26 miesięcznie oddania gospodarza śródmieście 2 pokoje kuchnia plac Świętokrzyski czynsz miesięczny. Wskaże „Centrala". Wierzbiecice 27 parter. zdg 39 404

Dwupokojowe
kuchnia wydzierżawię, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 39 5[illegible]

Mieszkanie
pokój kuchnia słoneczne wprost od gospodarza do wynajęcia. Debiec. Świerczewska 22. m. 3. zdg 38 778/9

Skład
z pokojem w Jarocinie do odnajęcia Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 042/3

Odstąpię
dwupokoje kuchnia nowemi meblami. Spokojna 18, m. 8. Łazarz. zdg 39 480

5 pokoi
z przynależnościami w centrum na III p. od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 531.

2 pokoje
kuchnia willi zaraz. Zgłoszenia Główna ul Gnieźnieńska 13. zdg 39 370

Trzypokojowe
kuchnia centrum dzierżawa zgóry wskaże Metelski. Szewska 11 m. 9. zdg 39 353

Mosina
dwupokojowe elektryczność w ogrodzie. Schildknecht. Poznań, Mielżyńskiego 22. zdg 39 243

Dwa mieszkania
komfortowe reprezentacyjne, 7 i 8 pokoi, widne holle, pokoje wyjątkowo duże, wszelkie wygody zaraz do wynajęcia Wiadomość: skład papieru „Ad Astra" ul. 27 Grudnia, telefon 13 45. zdg 39 240

5 pokoi
z komfortem I piętro i 2 pokoje z kuchnią i łazienka w wysokich suterenach przy ul Ostroroga od 15 listopada do wynajęcia. Bliższe informacje Grottgera 13 I p. m. 6. zdg 39 379

Pokój kuchnia
ogrodem 50 miesięcznie. Bosa 26a zdg 39 378

Dwu- czteropokojowe
mieszkanie dzierżawa zgóry wydzierżawi administrator. Wilamowski Wielka 22. zdg 39 463

Centrum 2 pokoje
oddzielne na kancelarję odstąpię adwokatowi, lekarzowi lub biuro. Stary Rynek 48, m. 3. zd 39 553

9 SZUKA MIESZK.

4 pokojowe
mieszkanie z wygodami w centrum wprost od gospodarza potrzebne Dzierżawa naprzód pewny płatnik Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 274 5

Poszukuję
mieszkania 1 lub 2 pokoi i kuchni w śródmieściu wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 38 804

Poszukuję
1—2 pokoi kuchni wprost od gospodarza Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 315

Szukam
3 do 4 pokoi w okolicy ul. Jasnej Lubelta Dąbrowskiego itd Oferty Kurjer Poznański zdg 39 119

Wyższy
urzędnik państwowy poszukuje 2—3 pokojowego komfortowego bezpośrednio gospodarza czynsz zgóry. Zgłaszać Kurjer Poznański zdg 38 413

3 — 4
pokojowego mieszkania okolica parku Wilsona poszukuje czynsz zgóry. — Zgłoszenia właściciel „Par" Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 42.36. Pg 6 206-42.36

2 — 3 — 4
pokojowego mieszkania poszukuję w śródmieściu lub w pobliżu. Dam za kilka miesięcy zgóry. Pośrednicy wyłączeni. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 983

Poszukuję
mieszkania 3—4 pokoi umeblowanych, kuchnie od 1 stycznia okolica Matejki Oferty Kurjer Poznański zdg 38 977

Poszukuję
4—5 pokoi do II piętra śródmieście lub początek Wildy — dam dzierżawę naprzód ewentl. odstępne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 010

Mieszkania
2—3 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza poszukują dwie starsze panie. Czynsz zgóry lub miesięcznie Oferty Kurjer Poznański zdg 39 015

6 — 7
pokojowego komfortowego w górnej części miasta w mniejszym domu poszukuję wprost od gospodarza. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 39 075

Pokoju
z kuchnią poszukuję Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 109

3 — 4
komfortowe, górna część miasta poszukuje bankowiec Czynsz 2 lata zgóry ewentualnie zwrot remontu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 111

Poszukuję
od gospodarza 1 lub 2 pokoje z kuchnią. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 085

Poszukuję
pokoju kuchni wprost od gospodarza. Płacę dzierżawę zgóry za ½ roku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 095

2—3
pokojowego z łazienką wprost od gospodarza czynsz miesięczny, gwarantowany. Pośrednicy wykluczeni Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 552

Próżnego
pokoju na pracownię krawiecką w śródmieściu. Zgłoszenia Półwiejska 5 m. 6 zdg 39 318

Dwupokojowego
kuchni szuka niem. urzędnik prywatny. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 135

Mieszkanie
4—6 pokoi nie wyżej I. ptr. w śródmieściu za czynszem miesięcznym poszukiwane. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 39 234

Szukam
2 pokoi kuchni, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 185

Poszukuję
1 do 3 pokoi, kuchni, zapłacę czynsz kilka lat zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 403

Jednopokojowego
mieszkania od gospodarza za czynszem miesięcznym 50 zł poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 503

Profesor Uniwersytetu
poszukuje mieszkania 3—4 pokojowego pełnym komfortem, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 486

Mieszkanią
4—5-pokojowego poszukuje urzędnik, czynsz miesięczny, od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 483

2—3
pokojowego wprost od gospodarza. Czynsz ewentualnie zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 477

Jednopokojowe
mieszkanie szukam od 1. 11 Oferty Kurjer Poznański zdg 39 537.

Szukam
portjerstwa wraz mieszkaniem elektromonter znam także ślusarstwo oraz centralne ogrzewanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 545.

Poszukuję
2—3 pokoi wygodami, centrum. Roczny czynsz. Oferty Kurjer Poznański rg 3 680

Pokoju
próżnego okolicy Wielkiej poszukuje od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański rg 3 811.

Wyższy urzędnik
na stałej posadzie poszukuje zaraz dwóch pokoi kuchnia meblami lub bez śródmieście najchętniej Jeżyce Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 562.

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje pokoju kuchnią, płaci roczny czynsz. — Oferty Kurjer Poznański rg 3 753

11 POKOJE UMEBL.

Ładny
niekrępujący pokój balkonowy zaraz lub 1. Szyperska 3 m. 13. dzg 39 141/2

Panom
dwuosobowy. Śniadeckich 18. mieszkanie 9. zdg 38 669

Pokój
umeblowany centralne ogrzewanie, elektryka, parter od zaraz. Kossaka 1, m. 2 narożnik Wyspiańskiego. Łazarz. zdg 38 268

Centrum
dwa łączne, frontowe eleganckie, słoneczne pokoje solidnemu lokatorowi. Nowomiejski 5 a mieszkanie 9. zdg 38 938

Niekrępujący
małżeństwu paniom panom. Łukaszewicza 25 mieszkanie 12. zdg 38 993

Ładny
kulturalnemu. Kwiatowa 4 mieszkanie 5. zdg 38 991

Korzystnie
dwuosobowy ciepły (obiady). Matejki 1 mieszkanie 4. zdg 38 978

Fortepianem
frontowy tanio Wierzbiecice 31a, mieszkanie 6 zdg 39 081

Elegancki
jasny ciepły, wszelkie wygody, utrzymaniem lub bez jednemu lub dwom Matejki 1 II. narożnik Grunwaldzkiej. zdg 39033

1
lub 2 duże pokoje umeblowane do wynajęcia ewentl. z używaniem kuchni. Działyńskich 10, mieszkanie 9. zdg 39 076

Dobrze
pokój. Wierzbiecice 15 mieszkanie 10. zdg 39 073

Elegancki
jeden lub dwa elektrycznością, centralnem Poznańska 58 a mieszkanie 5 narożnik Mickiewicza. dg 1 501

Pokój
frontowy, niekrępujący bez pościeli 2 panienkom. Rybaki 8 I., lewo. zdg 39 103

2 pokoje
umeblowane wodociąg kuchenka gazowa osobne wejście 50 zł. — Strumykowa 3 m 2. zdg 39 110

Pokój
ładny, niekrępujący, tanio. Dąbrowskiego 36 m 8 zdg 39 112

Pokój
Wierzbiecice 40 m. 9. zdg 39 084

Pokój
Mickiewicza 34 w podwórzu, m. 3. zdg 39 087

Pokój
elegancki, słoneczny, ciepły z światłem elektrycznem dla księdza lub solidnego pana przy inteligentnej spokojnej rodzinie. Wysoka 11. I. m. 27. (śródm.) zdg 39 089

Pokój
Św. Marcin 18 mieszkanie 3. zdg 39 517

Telefonem
centralnem I ptr. utrzymaniem, częściowem, panom wynajmę Adres Kurjer Poznański zdg 39 520.

Czysty
Wolnica 3 m. 3. rg 3 801

Pokój
jedno lub dwuosobowy. Matejki 66 m. 6. rg 3 792

Niekrępujący
2 osoby z utrzymaniem lub bez. Dąbrowskiego 49. podwórze II ptr Relewicz. zdg 39 362

Niekrępujący
remontowany słoneczny, elektryczność Ogrodowa 2 m. 7. zdg 39 359.

Wspólny
dla pani Szewska 13 m. 14. rg 3 812

1—2
pokoje solidnym wynajmę pierwszego listopada. Ratajczaka 33 m. 14. zdg 39 248

Pokój
frontowy Zielona 5 I ptr m. 5 dla 2 panów. zdg 39 244

Pokój
Składowa 1 III wejście m. 20. zdg 39 242

Niekrępujący
elegancki. Aleje Marcinkowskiego 3 a m. 9. zdg 39 384

Frontowy
duży, czysty. Działyńskich 2 m. 5. zdg 39 375

Małżeństwu
umeblowany z piecykiem do gotowania. Wolnica 6 m. 5. zdg 39 429

Dwa
próżne pokoje. 27 Grudnia 5 m. 11 zdg 39 417

Pokój
słoneczny centralne, elektryczność. Szewska 1, m. 17. zdg 39 464

Pokój
frontowy wynajmę, pościel pożądana Czesława 11 mieszkanie 5 zdg 39 459

Pana
wspólny pokój niekrępujący poszukuje. Kozia 8 m. 3. rg 3787

Plac Wolności
14 a m. 10 pokój wygodny umeblowany, utrzymaniem elektryczność. zdg 39 559

Pokój
1—2 względnie małżeństwu używaniem kuchni niekrępujący, elektryczność. Matejki 56, m. 10. zdg 39 569.

Jasny
centralne ogrzewanie frontowy, dobrze umeblowany. Śniadeckich 7. I. mieszkanie 4. zdg 39 055

Frontowy
niekrepujący panu. Półwiejska 10 m. 9. zdg 39 574

Dla małżeństwa
pokoje, używaniem kuchni. Kilińskiego 15. m. 2. zdg 39 575

Pokój
plac Nowomiejski 9. m. 6. zdg 39 513

Próżny
Wierzbięcice 40 m. 7. zdg 39514

Umeblowany
pokój elektr., centralne ogrzewanie. Masztalarska 5 a. m 9. zd g39 091

Dwuosobowy
wynajmę. Ul. Składowa 11. m. 13. zdg 39 160

Pokój
fortepian. Wierzbięcice 53. m. 8. zdg 39 158

Elegancki
pokój dla lepszego pana. Działyńskich 3. m. 6. zdg 39 157

Korzystny
Długa 3. II., lewo. zdg 39 155

Pokój
Kopernika 7. parter. zdg 39 151

Lepszą
panienkę pościelą zaraz. Rybaki 31. m. 12. zdg 39 150

Czysty
Ratajczaka 33. m 13. zdg 39 146

Pokój
dwom panom ogrzewanie. Szkolna 9 m. 8. Pg 6230-57.318

Jedno-
dwuosobowy Zielona 3 m. 25. zdg 39 191

Jedno-
dwuosobowy frontowy, elektryczność centralne. Mielżyńskiego 1 mieszkanie 13. zdg 38 192

Frontowy
wspólny tanio. Gasiorowskich 11 mieszkanie 10. zdg 39 196

Utrzymaniem
Działyńskich 3 mieszkanie 5. zdg 39 197

Pokój
skromny zaraz. Marszałka Focha 43 m. 22. zdg 39 220

Józefa
9 mieszkanie 8, jedno dwuosobowy małżeństwu. zdg 39 122

Pokój
dwuosobowy z używalnością kuchni od 1. Niegolewskich 14 mieszkanie 15. zdg 39 222

Dwuosobowy
Rybaki 9 m. 9. zdg 39 303

Pokój
frontowy. Grobla 9 m 5. zdg 39 301

Panom
paniom pokój utrzymaniem bez. Słodowa. Wierzbiecice 49. zdg 39 302

Pokoik
Wierzbiecice 46 m. 6. zdg 39 294

Biuro
dwuosobowy utrzymaniem — bez. Aleje Marcinkowskiego 3 b. m. 17 zdg 39 406

Dwuosobowy
elegancki I Mostowa 14 Zielonacka. zdg 39 287

Tani
pokój Drużbackiej 1 a m. 6. zdg 39 282

Dwuosobowy
Śniadeckich 15. m. 4. zdg 39 236

Próżny
drugi umeblowany. Chełmońskiego 17. Wenzlówna od 5—7. zdg 39 304

Pokój
umeblowany. Składowa 4. m. 4. zdg 39 311

Duży
frontowy inteligentnym małżeństwu używanie kuchni. Wybickiego 2. m. 9. zdg 39 313

Pokój
również solidnemu małżeństwu. Ogrodowa 5. podwórze. m. 15. zdg 39 165

Wspólny
całkowitem dobrem utrzymaniem. Fr. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 39 167

Pokoik
Kwiatowa 6. m. 7. zdg 39 170

Dwom
panienkom. Zielona 3. m. 28. zdg 39 176

Pokój
niekrępujący św. Marcin 13. mieszkanie 19. zdg 39 178

Pokój
dla pani. Św. Marcin 38. m. 9. zdg 39 276

Marszałka
Focha 15. m. 3 wejście podwórze. zdg 39 275

Pokój
umeblowany wejście z klatki schodowej. Rybaki 26. Dzikowski. zdg 39 270

Ładny
niekrępujący pokój ewentualnie z utrzymaniem. Wodna 17/18. m. 10. zdg 39 411

Pokój
Piekary 10 m. 3. zdg 39 291

150
pokoi wolnych każdego rodzaju. „Centrala" Wierzbiecice 27. parter. zdg 39 405

Pokój frontowy
pani do wynajęcia. Strzelecka 18. m 11 wejście z Łakowej. zdg 39 389

Centrum. Przyjezdnej
inteligencji, niekrępujący na krótszy pobyt. Ratajczaka 38, mieszkanie 3. zdg 39 473

Frontowy
na parterze. Ul. Św. Wojciech 8 m 3. zdg 39 528

Skromny
Patrona Jackowskiego 17 m. 12. zdg 39 535

Pokój
mały, próżny z używaniem kuchni. Dąbrowskiego 46 m. 7. zdg 39 542

Kraszewskiego
8 m. 21 II frontowy panu. zdg 39 543

Mały
czysty, elektryka. Słowackiego 35 m. 13 zdg 39 548

Dwuosobowy
Jeżycka 45 mieszk. 9. zdg 39 452

12 SZUKA POKOJU

Pokoiku
za posługę poszukuje najchętniej w prasowalni. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 726

Jednoosobowego
słonecznego niekrępującego łazienki, elektryczność Jeżyce, poszukuje na stałe pan od pietnastego listopada. Oferty Kurjer Poznasńki zdg 37 724

Próżne
dwa na biuro śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 962

Urzędniczka
poszukuje czystego niedrogiego pokoju używaniem kuchni. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 39 002

1
lub dwa próżne, centrum Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 079

Próżnego
pokoju z używaniem kuchni na Łazarzu poszukuje małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 020

Pokoju
skromnego z obiadami lub bez poszukuje studentka. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 021

Absolwent
politechniki warszawskiej udziela lekcyj matematyki, fizyki łacinę w zakresie 8-miu klas za pokój objady lub skromne wynagrodzenie pieniężne. Długoletnia praktyka. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 025

Przyjezdny
poszukuje pokoju umeblowanego, niekrępującego z osobnem wejściem z klatki schodowej. Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 39 056

Pokoju
spokojnego, słonecznego, niekrępującego dobrze umeblowanego centrum, poszukuje urzędnik. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 044

Urzędnik
pokoju niekrępującego elektrycznością pościela śródmieściu początek Jeżyc, do 35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 045

Miłego
ciepłego, niekrępującego urzędnik Łazarz, okolica. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 046

• 2 studentów
szuka od 1. XI. pokoju z elektrycznością i opałem bliżej centrum. Podać cenę Kurjer Poznański zdg 39 049

Pokoju
swobodniejszego około trzydziestu szuka urzędnik. Pościel własna, okolica początek Jeżyc zamek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 071

Próżnego
lub częściowo umeblowanego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 054

Pokoju
dobrze umeblowanego pianinem, okolica Ratajczaka Wierzbięcic. poszukuje młody inteligentny. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 39 060

Pokoju
kaloryferem i piecem kaflowym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 113

Pokoju
miłego, czystego, elektryczność, łazienka, okolica Jasnej. Przecznicy poszukuje absolwentka medycyny zaraz. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 39 189

Pokoju
komfortowego, niekrępującego w śródmieściu z pierwszorzędnem utrzymaniem lub bez poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 200

Pokoju
czystego z pościelą do 30 zł poszukuje emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 283

Wspólnika
cichego lub pożyczki 2 000 zł poszukuję gwarancja, dobry zysk. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 305

Kierowniczka
interesu poszukuje czystego, niekrępującego pokoju. Pościel własna. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 39 556.

Studentka
miłego, taniego z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 232

Pokoju
ciepłego, elektryczność, śródmieście szuka pan, 25 miesięcznie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 173

Oficer
spokojnego usposobienia poszukuje pokoju, czystego, niekrępującego, blisko mostu teatralnego. Cena do 50.— Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 39 174

Pokoiku
Panienka skromnego, taniego u starszej pani względnie wspólny tylko Łazarz. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 39 489

Urzędniczka
poszukuje pokoju, śródmieście, front 15 11. Cena Kurjer Poznański zdg 39 515.

Słonecznego
obszernego komfortowo urządzonego pokoju niekrępującego poszukuje pan. Ewtl. dobrem utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 368

Pokoju
klatki schodowej, elektrycznością, centralnem, łazienka. Oferty koniecznie z ceną Kurjer Poznański zdg 39 354.

Student
szuka od 1 11. wygodnego pokoju. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 323

Małżeństwo
z dzieckiem u samotnej osoby. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 252

Pokój
duży, umeblowaniem, bez na lokal korporacyjny od 1 listopada poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 247

Szukam
niekrępującego pokoju. Oferty tylko z cena Kurjer Poznański zdg 39 239

Pan
poszukuje pokoju do 20 zł śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 373

Panienka
pokoju cena 20—30. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 434

13 LOKALE

2 pokoje
na biuro z telefonem wysoki parter do wynajęcia. Św. Marcin 22. m. 5. zdg 38 836

Pierwszorzędne ubikacje fabryczne
z wielkim podwórzem oraz wszelkiemi dogodnościami dla przemysłu i hurtownie handlowe do wydzierżawienia Zgłoszenia „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 14.57. Pw 4 130-14.57

Skład
widny suchy, 5 ubikacyj 200 mtr. kw. podłogi do wynajęcia zaraz. Wiadomość na miejscu u stróża. Wyspiańskiego 12. zdg 37 659

Biuro
dwa próżne pokoje śródmieście poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 961

Właściciel
wydzierżawi ubikacje wysokie sutereny centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 985

Skład
z mieszkaniem w Chartowie przy Poznaniu. Informacje cukiernia, Aleje Marcinkowskiego 3 a. zdg 39 007

Składu
małego poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 019

Składu
na towary krótkie poszukuję. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 068

Składu
z 2 pokoj. mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 149

Lokale
handlowe wynajmę. Wrocławska, Szkolna 3 Deierling. zdg 39 288

Lokale
handlowe wydzierżawię. Dzierzgowska, Półwiejska 16. zdg 39 268

Lokal biurowy
2 mniejsze ubikacje I piętro, centrum. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 530.

Lokale biurowe
ca. 180 kw. m. na I piętrze w centrum najdogodniejsze położenie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 532.

Suterena
ubikacje przemysłowe 150 kw. w całości lub częściowo. Elektryczność, gaz, wydzierżawię tanio. Bittner. Dąbrowskiego 79. rg 3 791

Dwie
ubikacje handlowe na parterze, wolne. Drogerja 3 Maja 6. zdg 38 799

Sutereny
wysokie, jasne, warsztaty, biura wynajmę korzystnie. Grobla 7. m. 1. rg 3 813

Skład
kolonjalny z mieszkaniem odstąpię tanio. Marszałka Focha 188 a zdg 39 250

Potrzebna
mniejsza parterowa ubikacja warsztatowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 557.

Skład
30 m² wielkości z mieszkaniem, duże wystawne okno przy ruchliwej ulicy Jeżyce wynajmię gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 241

Składu
dla branży radjo-technicznej poszukuje zaraz w centrum. Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 39 381

Ubikacje
warsztatowe, suche, jasne potrzebne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 427

Lokal
warsztatowy odda gospodarz. Marcina 15. zdg 39 563

14 DZIERŻAWY

Wydzierżawię
w Chodzieży przy lesie nad jeziorem 8 mórg roli z domem mieszkalnem, zabudowaniami i martwym inwentarzem nadające się dla emeryta bardzo korzystnie. — Makowski Poznań. Aleje Marcinkowskiego 26 zdg 38 732

Rzeźnictwo
z motorowem urządzeniem wraz przyległem mieszkaniem z powodu choroby właściciela zaraz do wydzierżawienia. Józef Szubert. Śrem. ng 5 939

Magazyn
kryty i plac bocznica kolejowa wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 848

Poszukuję
składu rzeźnickiego z urządzeniem warsztatowem w Poznaniu celem dzierżawy. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 984

Wydzierżawię
w domu fabrycznym w całości lub częściowo ubikacje na składnice lub lekki przemysł. Mieszkanie dla stróża i stajnia. — Oferty Kurjer Pozn zdg 39 261

Gazeta Bydgoska
czytana przez wszystkie stany w Bydgoszczy poleca się jako znakomity organ ogłoszeniowy. zdw 89 321/2

Skład
w Grodzisku, 2 okna wystawowe duże mieszkanie w bardzo dobrym punkcie, nadający się za wyjątkiem kolonjalki na każdą branżę — wydzierżawi Wawrzyniak Grodzisk Bukowska 4. zdg 38 351/2

Plac
wydzierżawię. Słowackiego 34. I lewo. zdg 39 536

Dzierżawa
70 mórg buraczanej ziemi prywatne z morgi 2 ctr, żywy i martwy komplet, w dobrej komunikacji wprost od właściciela na 10 lat objęcie 5 000 zł. Agencja Kurjera Poznańskiego 207. ng 5959

Dzierżawa
80 mórg ziemi prywatne wprost od właściciela, żywy i martwy komplet w dobrej komunikacji na 12 lat. 180 funtów z morgi, objęcie 5 000 zł. Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 208. ng 5960

Piekarnię
wydzierżawię, objęcie 1.400 zł. w tem dwa lata dzierżawa zapłacona Zgłoszenia Franciszek Bala. Krotoszyn, ul. Wiejska 1. zdg 39 568

16. OSOBISTE

Unieważniam
indeks nr. 22 093. zdg 38 716

Walterbach
Odbierz list. Zula. ng 5 943

Chiromant Ryszard Morawski - Kalwini
Poznań, Hotel Monopol, pokój 10. Pozostaje tylko na krótki czas; odsłania naukowo zgodnie rzeczywistością o czem zaświadczyć mogą poważne osobistości sfer naukowych, literackich, publicystycznych — nietylko wydarzenia jego przeszłości, ale przepowiada przyszłość, odgaduje najskrytsze myśli zamiary ze znakomitym wynikiem, udziela wskazówek najrozmaitszych kwestjach życiowych. Dyskretne niekrępujące przyjęcia od 9 do 21. zdg 39 136

Za
długi mej żony Heleny Szczygielskiej z domu Maciejewska nie odpowiadam. Wł. Szczygielski, Czerwonak 52. zdg 39 256

Pilne!
Kto przetłumaczy z łotewskiego. Zgłoszenia Niegolewskich 18. m. 5. zdg 39 418

21 ZGUBY

Zagubioną
25. 9. wieczorem Szosa Obornicka tekę zawierającą aparat fotograficzny uprasza się uczciwego znalazcę o oddanie Górna Wilda 49, skład. zdg 38 381

Zgubiono
tekę przy Górnej Wildzie 80. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot ewtl. tylko papierów, od których uzależniona jest posada. ul. Asnyka 4, m. 11. zdg 39 487

Książeczkę
wojskową zgubiłem. Prosze oddać Antoni Jaroni, Matejki 7. zdg 39 577

22 ROZMAITE

Kołdry
przerabiam, poszywam. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 38 767

Uwaga
Punkt spotkania panów w śniadalni Ziętkiewicza, Aleje Marcinkowskiego 21. dg 1489

Krawaty
stare, brudne czyści, odnawia za 35 groszy. Centrala Fasonowania Kapeluszy. Focha 38. zdg 39 298

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne, bilanse lekcyj buchalterji i sprawy podatkowe Oferty Derfert. Zielona 6. zdg 38 008

Kapelusze damskie
na zamówienie oraz wszelkie przeróbki najkorzystniej Poznań św. Marcin 69 m. 8. podw. parter zdg 38 124

5,90
Koszula wierzchnia zefirowa — Marguisetta jedwabna od 8.90. jedwabna popelina od 10.90 Toile de Soie od 14.90 — koszule smokingowe od 6.90 — Koszula sportowa z krawatką od 3.25 — Koszule dzienne surówkowe od 2.50 — biała od 2.90 barchanowe od 2.90 Nocna od 4.90. Trykoty zimowe w bardzo wielkim wyborze i wszystkich wielkościach po cenach niebywale niskich poleca w wielkim wyborze Dom Płócien i Fabryka Bielizny J. Schubert. Specjalność: Bielizna gotowa i na miare. Pw 4 451-37.72

Meble
solidnie wykonane — po cenach przystępnych Andrzejewski — Wrocławska 4. przy Starym Rynku dawniej M. Focha 38. Pg 4721-39.12

Dyplomy — Plakaty Rysunki
najtaniej Kledecki Pocztowa 29. I Pw 3 904-33.72

Ważne dla PP. Mechaników i Zegarmistrzów!
Katolog narzędzi i fornitur już wyszedł z druku. Wysyłka franco po nadesłaniu 1.20 zł gotówką lub w znaczkach. Skład zegarów S. Scheiera Kraków Stradom 5e ng 5632

Zioła lecznicze
według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, błednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej !!!! Adres: Liszki — Apteka. Pr 11 185/6-62.66/9

Swetry
jumpry, pullowery, garsonki — mundurki włóczkowe wykonuje miarowo przerabia — „Tricot". Pocztowa 23 I Pg 4 471-38.96

Fotografje
Bracia Pęcherscy, Aleje Marcinkowskiego 8. Ceny zniżone! dg 541

Futra
skóry błamy w najlepszym gatunku poleca fachowy skład kuśnierski wykonuje reparuje. — Tad. Olszyński Poznań Pocztowa 29. zdg 31 325

Ceny zniżone
płaszczy i futer w pracowni F. Olszewskiego b. krojczy firm pierwszorzędnych w Warszawie. Fredry 4 I piętro. zdg 38 484

Przepisuję
na maszynie (obce języki) najtaniej. Cieszkowskiego 9 m. 4. zdg 38 468

Płaszcze
jesienno - zimowe, piękne modele po cenach najniższych, poleca P Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty „Kredytu". Pg 4158-35.95

Suknie
piękne fasony tanio robi warszawska pracownia M. Olszewskiej przez nowo zaangażowane siły z Warszawy. Fredry 4 I. zdg 38 485

Śmiej się
z choroby! Kręgarstwo usuwa przyczynę wszelkich chorób częstokroć nieuleczalnych a nawet pozornych śmierci. Bez medycyny leków operacji diagnozy i t. p. usuwa przyczynę główną jaką jest ucisk dotyczącego nerwu, chorób serca głowy twarzy, oczu uszu płuc żołądka, wątroby kiszek, rąk nóg skóry, gruczołów, żył, reumatyzmu, artretyzmu, grypy i t. d. Bądź kręgarzem i śmiej się z choroby. Kup książkę „Sztuka kręgarstwa" za 3 zł z przesyłką. Adres: Ks. Pawłowski Podmichale p. Kałusz. — P. K. O. 153 089. zdg 38 654

Filateliści
wybory znaczków najtaniej wysyła czasopismo filatelist. Ikaros. Białystok. Warszawska 127. zdg 37 896

Słynna chiromantka
grafolog fizjognomistka z długoletnią doświadczoną praktyką przyjmuje od 10—1 i 3—8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15, m. 10 I. wejście z Pasażu Apollo prawo II ptr. zdg 39 093

Przedstawicielstwo
krajowej poważnej fabryki dobrze wprowadzonego artykułu przyjmie solidną firma handlowa w Warszawie dysponująca kapitałem. Oferty sub „K. Z. Nr. 2929" kierować: „Pap". Warszawa Marszałkowska 95. ng 5 922

Salon Mód Lena
wykonuje elegancko tanio suknie płaszcze kostjumy. Ratajczaka 15 pasaż Apollo. zdg 39 290

Maszynę
do pisania na dłuższy czas tanio kto pożyczy? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 312

Lokal
dla lekarza, dentysty w centrum, wysoki parter, z kompletnie urządzoną poczekalnią telefonem, do dyspozycji lampy kwarcowa, Solux i Pantostat. Oferty Kurjer Poznański dg 1 458

Kuśnierka
siła samodzielna szyje futra kurtki, przeróbki, również męskie i różnego rodzaju skórki tanio. — Wrocławska 22. m. 6. zdg 39 274

Mickiewicz. Dzieła Poetyckie
wydanie zupełne Komitetu Mickiewiczowskiego. Cena oprawie płóciennej 6 60 półskórkowej 10.— Skład główny Księgarnia Dippla. Plac Wolności 11. zdg 39 253

Syrop odżywczy św. Rafała
jedyny środek działający cudownie przy chorobach płuc, kaszlu, astmie, błednicy, ogólnem osłabieniu, angielskiej chorobie, daje krew silne mięśnie zdrowe płuca, skutek niezawodny, butelka 8.—, ½ butelki 4.25 Żądać w aptekach gdzie niema wprost z wytwórni Saint Raphael. Poznań, Bukowska 9. dg 1 352/3

2,— zł
pończochy angielski jedwab Bemberga 2.40 2.75; 3.25; 3.75; olbrzymi asortyment kolorów. Rękawiczki kremowe i kolorowe z pięknemi mankietami tanio 1.60; 1.85; 2.25; 2.75. — A. Szymański, Poznań św. Marcin 1. przy placu św Krzyskim. Specjalny magazyn pończoch i rękawiczek Pg 4 467/8-38.66/7

Naprawia
E zdg 39 329

nowouzwajanie
l zdg 39 330

przerabianie
e zdg 39 331

z prądu
k zdg 39 332

stałego
t zdg 39 333

na zmienny
r zdg 39 334

motorów
o zdg 39 335

dynamomaszyn
— zdg 39 336

aparatów
A zdg 39 337

lekarskich
p zdg 39 338

dentystycznych
o zdg 39 339

fryzjerskich
l zdg 39 340

telefon 28-86
l zdg 39 341

Pasaż Apollo
o zdg 39 342

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy placu Świętokrzyskim przyjmuje panie udziela porady i pomocy położniczej. zdg 36 628/9

Chiromantkę
polecam wszystkim, klucza książki astrologji i dwojakich kart, fotografji. Kościelna 38. Kubikówna. zdg 39 345/6

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 34 897

Futra
gotowe i na miare, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid. Poznań, ul. Nowa 11. — Firma chrześcijańska. Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt" Pg 4 172-36.86

Krawcowa
pierwszorzędną poleca się poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 871

Bezdzietne
małżeństwo zaadoptują dziewczynkę od lat 13—17. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 433

Rachunki budowlane
sprawdza budowniczy za 1% sumy. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 965

Obiady
smaczne 60 gr. Św. Marcin 53. zdg 39 078

Poszukuję
posady jako pokojowa, lub do pomocy w kuchni od 1. 11. 32 r. Łaskawe oferty pod adresem Fr. Majda. Piekary 6. zdg 39 501

Marszantka
z praktyką warszawską, wykonuje kapelusze, nowe i przeróbki od 1,50. Rybaki 7. mieszk. 24. zdg 39 494

Futra
wszelkiego rodzaju oraz modernizuje na nowe fasony, ceny zniżone. Stanisław Szymański, Salon mód damskich, św. Marcin nr. 22. zdg 39 478

Kuśnierka-krawcowa
reparuje futra. koln., tanie w domu i poza domem. Wielka 19, m. 6. zdg 39 551

Płótna, Inlety

Adamaszki pościelowe, batysty białe i kolorowe, Nansuki, - Linony, Toile de Soie, surówka, oksfordy, płótna czysto lniane, białe, półbiałe i kolorowe, surowe, pościelowe w kraty, Koeper, spodkowy, zefiry, panamy, Popeliny jedwabne, Marguisetty jedwabne na koszule wierzchnie, barchany koszulowe, flanele bieliźniane, flanele piżamowe, fartuchowe, alpaki i satyny, becki na fartuchy i suknie zakonne poleca w wszystkich szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Płócien i Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Specjalność: Wyprawy gotowe, na zamówienie i z metra. Pg 4 179-36,12

Ogrodnik-artysta
zakłada ogrody, ogródki przy willach oraz prace w zakresie od ogrodnictwa wykonuje. Zieliński, Poznań. Grunwaldzka 67, willa p. Paetza. zdg 39 516

Przepisuję
na maszynie szybko, tanio. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 521.

Foto „Luna"
fotografje. portrety wykonuje pierwszorzędnie, najtaniej. Stary Rynek 71. rg 3 793

Kuśnierka
z praktyką berlińską wykonuje futra, kurtki, kołnierze, reperacje sumiennie tanio. Romana Szymańskiego 9, front, mieszk. 11. zdg 39 143

Przeprowadzki
przewózki wszelkiego rodzaju załatwiam ciężarówką po cenach przystępnych Cz. Jacek Piotra Wawrzyniaka 28/30. zdg 39 326

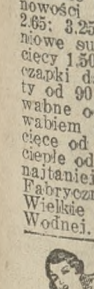

Płaszcze
damskie, dziewczęce, — jesienno - zimowe, najnowsze modele, desenia poleca gotowe wykonuje miarowe najtaniej Józef Szuster, Stary Rynek 76, piętro. — Przyjmuje asygnaty „Kredyt". zdg 39 233

Akuszerka
Ogrodowa 2, m. 7, przyjmuje panie, udziela porad, pomoc położnicza. zdg 39 358

Kto chce wiedzieć
swoją przyszłość, zapewnić sobie szczęście i szczęśliwą grę w loterji niech śpieszy do Instytutu Astrologicznego, Fredry 6 (Expressdruk). zdg 39 343

Kto
wesprze materjalnie studenta prawnika? Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 439

Krawcowa
szyje szybko, gustownie. Woźna 14 a, parter, lewo. zdg 39 433

Chiromantka
grafolog widzi przeszłość, przyszłość, jak przyjdziesz do wielkich pieniędzy, majątku. Wskaże narzeczonego przeznaczonego na męża. Wierzbięcice 27, parter. zdg 39 432

Farbowanie
włosów, brwi. Ondulacja, masaż 80 gr. Brzykcy, Półwiejska 38a. zdg 39 430

Płaszcze
damskie, kurtki wykonuje solidnie, tanio wszelkie kuśnierstwo. Domaszewski Mielżyńskiego 22, mieszkanie 24. zdg 39 467

Kapelusze damskie
tanio i korzystnie kupuje i fasonuje sie. św. Marcin 77. „Salon Mód". zdg 39 465

Swetry — Pullowery ceny fabryczne
damskie 3.50; 4.75; wełniane 6.50; nowości 8.50; 9.85; 12.50; męskie 2.65; 3.25; suwaczem 5.75; deseniowe suwaczem 7.50; 8.85; dziecięcy 1.50; 2.25; suwaczem od 3.50; czapki damskie nowości — berety od 90 groszy; szale białe jedwabne od 90 groszy; wełna jedwabiem od 1.50; trykotaże dziecięce od 1.45; damskie pantalony ciepłe od 1.35; największy wybór, najtaniej Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbieska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdg 39 455

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miarę Gorsety gotowe — Pasy do ciąży — Paseczki sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr. 27 parter. zdg 39 230

Wysprzedaż
zapasów swetrów, pulowerów itd. niżej ceny kosztów własnych. Jan Dobry, Fabryka Trykotów, Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 39 194

Mereżkohaft
wykonuje bieliznę mereżką metr 0.15 okrętkę 0.10, dziurki. Wielka 12, mieszkanie 7 telefon 4129. zdg 39 451

Akumulatory
tanio, dokładnie ładujemy, na czas ładowania wypożyczamy własne. Wymiana uzupełnienie kwasu stałym klientom bezpłatnie. „Ogniwo" Poznań, Wielkie Garbary 19, telefon 38-01. Pg 5 069-42.169

Ważne dla Pań! Żurnale!
najnowsze modele na płaszcze, kostjumy Suknie wizytowe, balowe, wieczorowe, od skromnych do najwytworniejszych. Sprzedaż i wypożyczanie. Sobczak, 27 Grudnia 20, podwórze, parter. — Pracownia manekinów. zdg 39 203

Krawcowa
wykonuje suknie do 10.—, płaszcze do 15.—. Zielna 22, Wilda m. 4 obok saperów. zdg 39 212

Oddam
małe dziecko na własne. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 120

Swetry
pulowery, garsonki, bluzki i sukienki wełniane stale na składzie po cenach fabrycznych. Jan Dobry, Wytwórnia Trykotów, Aleje Marcinkowskiego 7 zdg 39 195

23 OŻENK

Krawcowa
sierota, lat 26, szuka męża. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 939

Kawaler
blondyn lat 30 średniego wzrostu, z dobrej rodziny posiadający 5 000 zł gotówki pragnie poznać pannę w celu ożenku, od lat 21 do 28 z dobrej rodziny posiadającą gospodarkę od 25 mórg lub 6 000 zł gotówki najchętniej z Poznańskiego. Oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 38 881

Kawaler
bankowiec Wlkp. lat 30, z dobrej rodziny posiadający 10 000, poszukuje wspólniczki, panny Wlkp., miłego usposobienia dobrego charakteru z odpowiednim majątkiem lub posiadającą interes. Później małżeństwo. — Rzecz traktuje się honorowo. Szczegółowe zgłoszenia z pełnem zaufaniem możliwie z fotografją upraszam nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod 38 387. Fotografje zwracam pod słowem honoru.

Adwokat
czterdziestoletni kawaler, dobrze sytuowany pośluby panią zamożną przystojną, solidną. Zgłoszenia (możliwie fotografja) Kurjer Poznański zdg 38 700. Anonimy wykluczone.

Kawaler
lat 29 (Wlkp.) posiadający 6 000 zł gotówki (później więcej), poszukuje wobec braku znajomości panny do lat 25 z dobrze zaprowadzonym składem kolonjalnym, względnie majątkiem od 4 000 zł. Cel matrymonjalny. Pośrednictwo rodziny pożądane. Zgłoszenia tylko poważne zdecydowane z fotografją do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 796

Panna
lat 33 przystojna bez przeszłości moralna, posiadająca 4 000 zł gotówki poszukuje męża. Panowie też wdowcy, urzędnicy leśniczy państwowi, nauczyciele raczą swe oferty złożyć do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 618

Młody
emeryt (inwalida) pozna sympatyczną panią, posiadającą dla wspólnego dobra jakikolwiek skład, nieruchomość lub tp. celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 479

Szukam żony
jestem kawalerem, liczę lat 31, pracuję w przemyśle na kierowniczem stanowisku. — Łaskawe zgłoszenia pań posażnych wzgl. ich krewnych skierować proszę pod zdg 38 887 do Kurjera Poznańskiego.

Panna
lat 31, posiadająca 5 000 zł gotówki i wyprawę, pragnie wyjść zamąż za uczciwego pana o szlachetnym charakterze i na pewnem stanowisku do lat 42. (Panowie urzędnicy mają pierwszeństwo). Zgłoszenia możliwie z fotografją którą pod słowem honoru zwracam do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 997

Kawaler
lat 26 posiada fabrykę mebli zapozna pannę celu matrymonjalnym. Dla wspólnego dobra majątek konieczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 976

Sympatyczną
panne wdówkę (balzakowską) pośłubi inteligentny niebiedny kawaler, kupiec. Cokolwiek majątku pożądane. Korespondencje Kurjer Poznański zdg 38 788

Brunetka
lat 24 miłego usposobienia z kompletną wyprawą i cośkolwiek gotówki z braku znajomości poszukuje męża. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 050

Kupiec
lat 27 dobrego charakteru poszukuje z powodu braku znajomości na tej drodze żony. — Łaskawe oferty wraz z fotografją która zwracam do Kurjera Poznańskiego zdg 39 051

Pomorzanka
panna lat 17, przystojna, wykształcona, muzykalna, posag tymczasowo 60 000 wyjdzie zamąż, najchętniej lekarza. Zgłoszenia Piotr Mrówka, Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2. zdg 39 544

Kawaler
wiek średni, gotówka 8 000 zł, szuka żony do lat 38, posiadającą skład lub gotówkę dla wspólnego dobra. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 474/5

Panna
blondynka przystojna lat 25, 2000 i wyprawę pragnie poznać pana na stanowisku lub kupca. Cel matrymonjalny. Poważne oferty Kurjer Poznański zdg 39 077

2 koleżanki
blondyna, szatyna na stałej państwowej posadzie poszukują panów celem matrymonjalnym. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 099

Kto?
Zapozna celu matrymonjalnym 21-letnia zgrabną szatynkę. Panowie, przystojni, ewtl. sportsmeni, dobrze sytuowani zechcą skierować łaskawe swe oferty do Kurjera Pozn. zdg 39 101

Elegancki
interesujący brunecik na stanowisku szuka przyjaźni przystojnej pani do lat 35. Cel matrymonjalny. Oferty z podobizną upraszam Kurjer Pozn. zdg 39 227

Kawaler
przemysłowiec, przystojny brunet, majętny szuka miłej, zgrabnej brunetki do lat 28 jako towarzyszki życia. Majątek pożądany ewentl. wżeni się w majątek ziemski lub w realność. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 39 279

Towarzysko
dyskretnie kojarzy małżeństwa. Biuro Przyszłość, Poznań, Ogrodowa 5. zdg 39 266

Rekord
najstarsze biuro matrymonjalne, doprowadza umiejętnie do skutku małżeństwa wszystkich sfer. — Skarbowa 15, telefon 40-18. zdg 39 260

Kupiec
młody samodzielny szuka osoby, która zaraz może wypożyczyć 20 tys. zł zabezpieczonych pierwszorzędnie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 400

Starsza wdowa
z poważnej rodziny, inteligentna, gospodarna (niebiedna) lecz znużona samotnością poszukuje męża szlachetnego charakteru również samotnego, wieku 58—65 lat, któremu zależy na troskliwej opiece i przyjemnem pożyciu, najchętniej wyższego urzędnika emerytowanego lub pana materjalnie niezależnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 394

Dla
mojego przyjaciela, szatyna, — wzrostu 1.70 m., lat 33, zdrowego, trzeźwego, majętnego, dzielnego zbożowca samodzielnego, dobrego, stałego spokojnego charakteru. Wielkopolanina, poszukuje odpowiedniej partji, najchętniej z branży Szczegółowe zgłoszenia wraz z fotografją, którą się zwraca, raczą Panie skierować do Kurjera Pozn. pod zdg 39 392 Dyskrecja zapewniona.

Kawaler lat 48
własnym przedsiębiorstwem pośłubi pannę lub bezdzietną wdówkę cośkolwiek majątku pożądane dla wspólnego dobra. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 416

Panna
lat 24 inteligentna, przystojna, mająca kursy gospodarczy i szycia z wyprawą pragnie poznać urzędnika w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Poznański rg 3780

Wielkopolanka
lat 26, wyprawę osob. 10.000 zł got. pozna (reflektuje tylko na) urzędnika państw. na dobrym etatów, stanowisku Cel matrymonjalny. Rzecz honorowa. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 560

29-letni kupiec
z wieloletnią praktyką zagraniczną posiadający 40 000 złotych gotówki ożeni się z ładną blondynką z odpowiednim posagiem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 369

Panna
lat 26 wyższego wzrostu, blond., gospodarna, muzykalna, majątkiem 20 tysięcy, szuka dla braku znajomości męża o prawym charakterze na wyższym stanowisku do lat 35. Oferty z fotografją, którą się zwraca do Kurjera Poznańskiego zdg 39 316

Panna
lat 28, szatynka, szlachetnego usposobienia kulturalna, posiadająca skład kapeluszy i towarów krótkich wartości 9 000 zł oraz umeblowanie, wyjdzie zamąż za pana na dobrem stanowisku Oferty z fotografją uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 39 273

Panna
inteligentna, młoda — 3 000 gotówki poślubi religijnego Oferty Kurjer Poznański zdg 39 271

Chcę
poślubić kobietę inteligentną, duchowo usposob., wiek obojętny, któraby pomogła odszukaniu pracy względnie założenia interesu młodemu, przystojnemu, inteligętnemu mężczyźnie. Oferty możliwie fotografja do Kurjera Pozn. zdg 39 115

Kawaler
posiadający 5 000 ożeni się. Panie do lat 30. Możliwość objęcia piekarni. Oferty Kurjer Poznaański zdg 39 140

24 NAUKA

Kroju
damskiego wieczorem łatwo tanio udzieli Salon Mód J. Szymański, Wały Jana 9. zdg 38 868/9

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17 mieszkanie 15. Pg 6 255/6-57.232/324

Lekcje śpiewu solowego
prof. Krasińska Rudnicka. Metoda włoska. Stawianie głosu, dykcja styl. Przygotowanie do opery eperetki koncertów. Zgłoszenia 14—16 pl. Nowomiejski 5a, mieszkanie 9 zdg 38 300

Nauczycielka
gimnazjalna z doskonałą konwersacją francuską, niemiecką angielską udziela lekcyj ewentualnie za pokój z całem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 916

Rutynowana
nauczycielka przygotuje prywatnie klasy niższego gimnazj. albo szkoły powszechnej, także udzieli korepetycji. Warunki przystępne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 578

Szkoła Tańca Mikołajczak — Kledecka
Pocztowa 29 kurs 10 zł. Pg 5 052-41.7

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. Zielona 3 Pg 4 469 38.80

Kursu
kroju — szycia udziela Nowak, Wrocławska 33. dg 1 406

Kursy
stenografji pisania maszyną rozczynam 7 listopada Kantaka 1. II. zdg 36 811

Francuski
konwersacja. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdg 36 901

Konwersacji
francuskiej i niemieckiej poszukuję cena? Oferty Kurjer Poznański zdg 38 739

Nauczycielka
korepetycje muzyka i niemiecki za pokój lub obiady. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 692

Lekcyj
udzielam tanio zakres nauki do 4 gimn. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 987

Korepetytor
rutynowany akademik, udzieli lekcyj w zakresie niższego gimnazjum. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 600

„Tanganilla" Sensacja Wiednia w Szkole Mąkowskiego
Plac Wolności 14 a. Lekcje prywatne i zbiorowe. Dobór towarzystwa. Środa 22.30 transmisja lekcji do Radja z własnej sali wykładowej. Pg 6254-57.320

Lekcyj
francuskiego zakres gimnazjum matematyka, łacina do V. godzina złoty. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 564.

Żeńskie Kursy Techniczne
(budowlane) Poznań, Kraszewskiego 17 mieszkanie 15, przyjmują jeszcze zgłoszenia. Przygotowanie średnie sześcioklasowe Urzędnikom 75 proc zniżki. Pg 6257/8-57.321/2

Kursy
książkowości, stenografji, rozpoczynam od 3 listopada. Ogrodowa 16, II. zdg 39 512

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 026

Kursy Tańców Szczurkówny Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 39 031

Lekcyj
śpiewu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 104

Kursy
stenografji, pisania maszyna, księgowości, korespondencji, rachunkowości, Tyran - Zaworskiej, Strzelecka 33. zdg 39 138

Akademja Tańców Wituszkowskich
Kurs siedem zł. Marcina 34. Pg 6231 57.314

Kto
wydoskonali w języku polskim? Warunki Kurjer Poznański zdg 39 131

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślniczy, ul. Ratajczaka. zdg 39 387

Śpiewu
solowego, dobre ustawianie głosu oraz gry fortepianowej udziela dyplomowana śpiewaczka bardzo przystępnie. Ziemniewiczówna, Stroma 26. zdg 39 508

Angielka
udziela lekcji, różnych stopni. 27 Grudnia 10. m. 2, podwórzu. zdg 39 526

Rodowita
francuska udziela lekcyj. Jezuicka 12. III. p. zdg 39 418

Kursy kroju
udziela Salon mód Zofja, Bukowska 3. zdg 39 435

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy . . . . . 2 gr.
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych:
   a) mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b) duży „ „ 20 „ . . . 2 „
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych:
   a) mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b) duży „ „ 20 „ . . . 2 „
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia . . . . . 2 „

za egzemplarz loco drukarnia. Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto:

przy	50	egzemplarzach	25 groszy
„	100	„	50 „
„	200	„	60 „
ponad	200	„	70 „

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

zg 15 650

Szkoła tańców Mikołajczak-Kledecka
Specjalny kurs dla początkujących trzeciego listopada, godzina dwudziesta. Pocztowa 29 I. Pg 6253-42.144

25 MUZYKA

Poszukuję
fortepianu do ćwiczeń śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 857

Strojenia
wszelkie reparacje fortepianów pianin harmonjum wykonuje fachowo sumiennie tanio długoletni stroiciel firmy Drygas. Filecki. Pocztowa 23 mieszkanie 5. Pg 4 466-38.39

Damski
duet od 1. 11. wolny. — Skrytka pocztowa nr. 46 Toruń. Pg 6 25-64.235

Pianista
rutynowany z accordeonem potrzebny 1. 11. wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 360.

Czelistka
lub jazbandzistka potrzebna zaraz. Zgłoszenia fotografja. Włocławek, Imperial, Ciastowiczówna. ng 5 953

Jazzbandzista
rutynowany i śpiew wolny Oferty Kurjer Poznański zdg 39 249

Lekcyj
fortepianu poza dom 10 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 383

26 ROZRYWKA

Kino Roxy
Harry Liedke „Karjera panny Dodo". zdg 39 285

Kino Tęcza
Przedziwne kłamstwo. Niny Pietrowny. zdg 39 179

Czytelnia Dippla
Wszystkie nowości polskie, francuskie, niemieckie, angielskie. — Plac Wolności 11. zdg 39 254

Kino Aurora
Ken Maynard „Jeden przeciw 10-ciu". zdg 39 372

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Szofer - mechanik
z 3 letnią praktyką szuka posady zaraz. Adres: Skórzybot Karminek, poczta Ligota pow. Jarocin. zdg 38 646

Szofer - monter
15 lat praktyki pierwszorzędne świadectwa poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Zawadzka, Ostrzeszów, Kolejowa 48, warsztat mechaniczny. zdg 38 883

Młoda
wykształcona Niemka z zamiłowaniem do prac domowych chowu drobiu ogrodu i gospodarstwa wiejskiego oraz książkowości pisania na maszynie, lubiąca dzieci muzykalna zamiłowana w sporcie prosi o przyjęcie do większego polskiego domu na wsi lub w mieście do wyręczenia pani domu. Udzieli także lekcyj w języku niemieckim. Skromne wymagania. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 38 948

Dziewczyna
z dobremi świadectwami do wszystkiego z gotowaniem od 1 listopada poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 768

Krawcowa
domowa z praktyką szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 765

Wdowa
inteligentna, zna się dobrze na wszelkiem gospodarstwie domowem poszukuję posady zaraz zarządczyni - gospodyni u samotnej osoby lub wdowca 1—2 dziećmi. Oferty do Kurjera Poznańskiego

Przystojna
inteligentna młoda biurowa poszukuje posady z utrzymaniem. A. Sz. 24, Bydgoszcz I. poste-restante. ng 5719

Bona - wychowawczyni
z dobrej rodziny, kilkoletnią praktyką kochająca dzieci szuka posady na wsi od 1. 11. lub później. Dobre świadectwa, — referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 001

Gospodyni
samodzielna poszukuje posady na majątku od 15. 11. 32, w najbliższych powiatach Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 860

Urzędnik gospodarczy
lat 33, z 10-letnią praktyką w intensywnych majątkach w Poznańskim i na Pomorzu, energiczny z bardzo dobremi referencjami, dobry organizator, poszukuje posady żonatego od 1. 1. 33 lub później. Na życzenie większa kaucja. Zgłoszenia ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdg 38 467

Dziewczyna
uczciwa, skromna polecona samodzielnem gotowaniem do wszelkiej pracy poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 738

Marszantka
samodzielna z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 875

Sierota
z dobrej rodziny lat 24 szuka posady jako gospodyni u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 128

Bona
z dobremi świadectwami, zna szycie robótki, chętnie pomoże w pracach domowych od 1. XI. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 023

Polecam
gospodynię - kucharkę samodzielną czystą, uczciwą, z powodu zlikwidowania gospodarstwa domowego księdza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 687

Dla
panienki poszukuję zajęcia przy dzieciach, zna szycie i haft. Dłuższą praktyka świadectwa dobre, najchętniej na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 915

Praczka
rzetelna czysta szuka prania. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 001

Rządca - administrator
rutynowany lat 31 z rodz. ziem. 12 lat prakt. pierwszorzędne polecenia poszukuje od 1. 1. 32 r. lub później stałej posady jako żonaty lub kawaler wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 888

Bezdzietni
poszukują stróżostwa, żona posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 891

Praczka
poszukuje prania pierze czysto, tanio. Mostowa 34, m. 12. zdg 38 897

Przychodnia
uczciwa poszukuje posługi prania prasowania cośkolwiek szycia. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 901

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 958

Panna
z wykształceniem gimnazjalnem znająca także język niemiecki, muzykę, szycie z świadectwami szuka posady najchętniej do dzieci lub pomocy w gospodarstwie. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 803

Ogrodnik
żonaty, 10 lat praktyki we wszystkich gałęziach obeznany poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 787

Dziewczyna
poszukuje posady do 2 osób z prasowaniem z niemieckim językiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 786

Dziewczyna
do wszystkiego z prasowaniem brała kurs gotowania poszukuje posady do 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 785

Skład z pokojem w Ostrowie
w najlepszem położeniu, nadający się na każdy interes a specj. cukrów i czekolady od 1. 10. 32. **do wynajęcia** oraz mieszk. 2 pok. i kuchni Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **„dobra egzystencja“ ng 5 963**

Kucharka-gospodyni
uczciwa z dobremi świadectwami poszukuje stałej posady w mieście lub majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 422

200,—
kaucji złoże, uzyskując posadę biuralistki kasjerki itp. lub nauczycielki ewtl. jako przychodząca Mam dobre świadectwa i praktykę Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 420

Gosposia
samodzielna dobrem gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 39 415

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Dyniewicz. Sieraków n/W. ng 5955

Dziewczyna
oszczędna, sumienna szuka posady dobrem gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 552.

Dziewczyna
z dobrego domu wiejskiego, pracowita, uczciwa kochająca dzieci, poszukuje posady do wszelkich prac domowych w Poznaniu lub na prowincji. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 555.

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem i praniem za małem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 39 565.

Inteligentna
panna z prowincji z praktyką ochroniarską u Sióstr. znająca szycie, robótki z kursem gosp. domowego pracowała w składzie, kocha dzieci przyjmie posadę od 1 bony-wyreczycielki. Chlubne świadectwa i referencje. Wymagania skromne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 39 437

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — „Żydówka“.
Niedziela, 23 10 — Godz. 3: „Głupi Maciuś“, Bajka.

Teatr Wielki: Niedziela. — 23. 10. — Dziesiąty Koncert Symfoniczny — Dyrygent Zygmunt Latoszewski. Solista Amedeo Baldovino — wiolonczela.

Teatr Polski: Dziś — „Fortepian“.
Niedziela, 23. 10. — Godz. 3: „Dzika pszczoła“.
Niedziela, 23. 10 — Godz. 8: „Wiele hałasu o nic“.
Poniedziałek, 24. 10. — „Fortepian“.

Teatr Nowy: Dziś — „Plac Paryski 13“.
Niedziela, 23. 10. — „Plac Paryski 13“.
Poniedziałek, 23 10. - „Plac Paryski 13“.

Komedja Muzyczna: Dziś — „Wiktorja i jej huzar“.
Niedziela, 23. 10 Godz. 3.30: „Skalmierzanki“. Ceny zniżone.
Niedziela, 23. 10 — Godz. 8: „Wiktorja i jej huzar“.
Poniedziałek, 24. 10.: „Wiktorja i jej huzar“.

Teatr Narodowy: „Obrona Częstochowy“ — Niedziela, 23. 10. o godz. 15 i 17,30: Poznań.

DZISIAJ w KINIE

Słońce: „Głos Pustyni“.
Metropolis: „Pat i Patachon jako strzelcy“.
Apollo: „Oskarżona“.
Aurora: „Jeden przeciw dziesięciu“.
Corso: „Tajny kurjer“.
Colosseum: Kajdany przeszłości.
Metropolis: „Noc w raju“.
Muza: „Śmiej się pajacu“.
Orzeł: „Tajemniczy zabójca“ i „Dziewczyna z cyrku“
Odeon: „Tajemnica zaułków Londynu“.
Roxy: „Karjera Panny Dodo“.
Renaissance: „Nieuchwytna szajka“.
Sfinks: „Przed wyrokiem“
Tęcza: Przedziwne Kłamstwo Niny Pietrówny.
Wilsona: „Znajoma z wagonu sypialnego“.

Posady
pod dyspozycję kucharza lub gosposi poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 423

Krawcowa
poszukuje pracy po domach. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 255

Zegarmistrzowski
pomocnik kilkuletnią praktyką własnemi narzędziami poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 382

Osoba
dobrze polecona poszukuje posady samodzielnej gospodyni od 1. 11. 32. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 380

Nauczycielka
z matura gimn. 5 lat praktyki szuka posady. Łaskawe oferty prosze: Marta Janicka Inowrocław, ul Pakoska 82. zdg 39 377

Szyję
bieliznę. Focha 81 m. 8. zdg 39 376

Polecam
ma dobra dziewczynę do wszystkiego z gotowaniem i praniem zaraz lub od 1. 11. Zgłoszenia Gen Chłapowskiego 7 m. 13. zdg 39 374

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 522.

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania lubi dzieci szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 361.

Kucharka
z dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami, samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 357

Osoba
poważna sumienna, szuka posady do wyreczenia pani domu lub do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Zna wszelkie prace w zakres gospodarstwa domowego wchodzące, również szycie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 344.

Pielęgniarka
do dzieci z dobremi świadectwami, skromne wynagrodzenie. — Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 500

Niemka (wychowawczyni)
dobrze polecona poszukuje posady w lepszym polskim domu do dzieci, którym udziela lekcyj niemieckiego. Łaskawe zgłoszenia Eichhorst, Debionek, pow. Wyrzysk. zdg 39 488

Służąca
czysta dobremi świadectwami szuka jakiejkolwiek posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 481

Służąca
uczciwa, dobremi świadectwami szuka jakiejkolwiek posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 482

Sierota
starsza, biurowa, bez środków do życia błaga o prace w biurze, składzie lub do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 476

Osoba
uczciwa, poszukuje posługi na cały dzień od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 598.

Technik dentystyczny
biegły w złocie, kauczuku, operatywie, samodzielny poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 272

Książkowy-zbożowiec
po wojskowości, 4-letnią praktyką, biegły w języku niemieckim, pierwszorzędne świadectwa poszukuje jakiejkolwiek posady. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 39 257

Zecer ręczny
obznajmiony z wszelkiemi pracami poszukuje stałej kondycji na korzystnych warunkach Oferty Kurjer Poznański zdg 39 397

Rządca
młodszy kawaler energiczny, — szkoła rolnicza, wszechstronna praktyka bardzo dobre świadectwa i referencje poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia prosze skierować do Kurjera Pozn. zdg 39 396

Ondulatorka-manicurzystka
siła zdolna poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 39 393

Posługi
na cały dzień lub przed południem, także do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 505

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 504

Bufetowy
dobrze polecony z kilkoletnią praktyką poszukuje zaraz lub później bufetu na rachunek lub przyjmie inne stanowisko za kaucją 2 000 zł. Zgłoszenia pod „Bufetowy“ Agencja Reklamy Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 5952

Kucharka
samodzielna z wykwintnem gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 164

Poszukuję
posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 166

Dziewczyna
starsza, samodzielna poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego Wynagrodzenie skromne Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 175

Dziewczyna
z szyciem, do wszystkiego, dobre świadectwa, z dobrej rodziny poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 177

Sierota
poszukuje posady jako służąca z dobremi świadectwami od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 183

Sierota
poszukuje posady najchętniej w szpitalu z dobremi świadectwami od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 184

Nauczyciel
emerytowany szkół zawodowych poszukuje z kaucją stosownej posady, administracji, nauczania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 117

Młody
sportowiec były samodzielny energiczny kupiec przyjmie jakąkolwiekbądź prace. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 114

Posługaczka
pracowita, uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 130

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem lub miejsca. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 226

Praczka
bardzo uczciwa, akuratna szuka prania ewentualnie z posługą. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 290

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 134

Krawcowa
rutynowana szuka po domach referencje z pierwszorzędnych domów. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 39 132

Posługaczka
młodsza poszukuje posługi Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 229

Uczciwa
niania do dzieci lub niemowlecia, długoletnia praktyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 541.

Cukiernik
młodszy dzielny w swem zawodzie z obsługą gości lub bufet na rachunek, na życzenie kaucja szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 100

Praczka - prasowaczka
ze szyciem poszukuje zajęcia. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 39 102

Dziewczyna
uczciwa szuka posady cośkolwiek z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 154

Gospodyni
poszukuje posady do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 153

Robotnik
z kaucją 500 szuka stałej pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 145

Pomocnik
zegarmistrzowski poszukuje posady za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn zdg 39 139

Posługi
na cały dzień lub kilka godzin poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 202

Samodzielna
gospodyni średni wiek szuka posady do samotnej osoby, również gdzie dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 213

Panienka
lat 16 poszukuje posady do dziecka bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 059

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej pisząca biegle maszynę poszukuje jako początkująca posady w biurze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 063

Dziewczyna
wiejska gotowaniem, praniem, prasowaniem poszukuje posady 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 065

Młodszy
pomocnik fryzjerski poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański rg 3755

Praczka
poszukuje prania. Wodna 21 m. 11. rg 3 764

Pani
lat średnich, zna dobrze gospodarstwo szycie poszukuje posady w większym domu. Wymagania skromne byle zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 057

Kucharka
samodzielnem gotowaniem poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 036

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub pokojówki od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 037

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 041

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 048

Bona freblanka
język niemiecki, dobre polecenie, szuka posady od pierwszego 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 052

Biuralistka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 074

Dziewczyna
chętna, pracowita poszukuje posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 058

Była
kasjerka i ekspedjentka przyjmie posadę w składzie za najskromniejszem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 968

Małopolankę
dziewczynę pod każdym względem wzorową polecam Oferty Kurjer Poznański zdg 38 995

Panienka
z dobrego domu, długoletnia praktyka biurowa szuką posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 011

Praczka
dzielna szuka prania poza domem. Działyńskich 11 4 piętro, lewo w podwórzu u Jagodzińskich, mieszkanie 20. zdg 39017

Maturzystka stenotypistka
poszukuje posady. Zgłoszenia warunkami Kurjer Poznański zdg 39 080

Osoba
w starszym wieku energiczna poszukuje posady woźnego portjera lub stróża. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 023

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 024

Dziewczyna
młoda uczciwa i pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 989

Pianista
rutynowany referencje najlepszych firm poszukuje posady do większego zespołu. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 981

Gosposia
poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 980

Osoba
z prowincji młoda lepszej rodziny zna dobre gotowanie przyjmie posadę do samodzielnego prowadzenia domu za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 948

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
się pokojowa, sumienna czysta umiejąca dobrze podawać do stołu, szyć, prasować dobrze polecona. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 843

Posługaczki
młodszej praniem może zamieszkać, poszukuje samotny Oferty wynagrodzeniem Kurjer Poznański zdg 39 861

Poszukuję
inwalidy z wyszynkiem gotowym. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 869

Dwóch
czeladników bednarskich stała praca poszukuje natychmiast. — Albert Schwartz, Śmigiel. ng 5 867

Poszukuję
lokalu handlowego w centrum w Poznaniu, może być ewentualnie I piętro front osobne wejście, za czynszem miesięcznym. Warszawa Marymont Marji Kazimiery 22 — 4. ng 5 928

Solidni Zastępcy i Zastępczynie
przyjęci zostaną do sprzedaży popularnego artykułu na raty. Praca łatwa, kapitał niewymagany, nadaje się również dla zredukowanych urzędników emerytów itp. Dzienny zarobek 30—50 zł. Zgłoszenia osobiste wraz z dokumentami dnia 24 i 25 października w Poznaniu, hotel Monopol, od godz. 9—17. ng 5 929

Ucznia
inteligentnego, najchętniej z prowincji przyjmie zaraz. Zakład Art. Portretów i Fotografji St. Markiewicz. Poznań 27 Grudnia nr. 7. zdg 39 523

Wspólnika
1 500 gotówki reszte gwarancji do większego przedsiębiorstwa. — Oferty Kurjer Poznański zdg 39 309

Krawcowa
dobra na wszelką garderobę damską i dziecięcą potrzebna zaraz na wyjazd posada stała Żupańskiego 13 a m. 12. zdg 39 314

Za
pożyczkę 500—600 zł dam stałą posadę w składzie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 172

Zdolnych
przedstawicieli celem odwiedzania prywatnej klienteli wszędzie poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 267

Dziewczyna
restauracyjna z dobrem gotowaniem może się zgłosić zaraz Jezuicka 4 restauracja. zdg 39 408

Kierownika
większego składu kolonjalnego z kaucją 3 000 poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 399

Potrzebna
uczennica krawieczczyzny. — Dąbrowskiego 63 — 7. zdg 39 289

Uczeń
z ukończoną szkołą handlową lub wydział. z centr. miasta do Perfumerji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 39 156

Kelner
z kaucją potrzebny Oferty Kurjer Poznański zdg 39 307

Krawcowa
z krojem potrzebna. Łąkowa 15. mieszkanie 6. zdg 39 047

Francuskim
władająca panienka poszukiwana zajęcie wieczorne. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 072

50 zł tygodniowo
i więcej znajdzie osoba mająca znajomość w tutejszej okolicy. Kapitału niepotrzeba. Spiesznie zgłaszać: Gozakred Lwów Wałowa 11. Pg 5168-72.57

Mag. farm.
z conajmniej 1 roczną praktyką przyjmie od 1. 1. 33 konc. Apteka pod Lwem Czersk, Pom z podaniem wynagrodzenia i referencji. dg 1461

300,—
miesięcznie można zapracować maszyną pończoszniczą. Cena systemu Rekord 300.—. Pończochy moge odbierać. Cylindry, igły zapasowe poleca „Zofja“. Poznań Szkolna 9 zdg 39 210

Młoda freblanka
potrzebna na popołudnie. Zgłosić się godzina 3—4 Grobla 14, inżynierowa Koźniewska. zdg 39 237

Garderobiarz
kaucją do winiarni Oferty Kurjer Poznański zdg 38 999

Na ból głowy tylko proszek z żabką
Pg 4 135-31.5

Inteligentny
uczciwy otrzyma korzystną prace. Kaucja 150 zł. Wyczerpujące zgłoszenia Kurjer Poznański rg 3 809

Dziewczyna
gotowaniem, kochająca dzieci potrzebna. Górczyn. Ostrobramska 30, m. 1. rg 3 814

Uczennica
do krawieczyzny potrzebna. Św. Józefa 6 m. 3. zdg 39 438

Szoferowi
dam stałą posadę za wypożyczeniem 500, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 470

Fryzjerskiego
dzielnego pomocnika za kaucją 300 zł. na stałą posadę pewne gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 561.

Osoby
z dobrego domu do lat 20 poszukuje na majątek jako początkującej kasjerki. Oferty z fotografją życiorysem, referencjami prosze Kurjer Poznański zdg 39 572.

Potrzebna
jedna dziewczyna, która pracowała przy drażerowaniu drażetek i jedna przy wykańczaniu i malowaniu figurek czekoladowych w staniolu. L. Śledziński, Wroniecka 16 zdg 39 218

Akwizytor
rutynowany, ustosunkowany, potrzebny zaraz. Zgłoszenia Matejki 53, I. p. Malawka. zdg 39 193

Fryzjer
potrzebny Dąbrowskiego 76. zdg 39 402

Dziewczę
silne Grobla 18 m 1 zdg 39 424

Kucharka
z wykwintnem gotowaniem dobremi świadectwami wieku do 30 lat potrzebna 1 Zgłoszenia pism. Kurjer Poznański zdg 39 414

Służąca
młoda potrzebna 10 zł i utrzymanie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 39 502

Szofera-inkasenta
gotówka 2 000 (będzie zabezpieczona) potrzebny. Oferty życiorysem, świadectwami, znaczkiem Kurjer Poznański zdg 39 472

Starsza
służąca (lat 35) z gotowaniem, uczciwa czysta, może się zgłosić na wiejskie probostwo Górnego Śląska. Przesłać żądania fotografje odpis ostatniego świadectwa pod dg 1 500 do Kurjera Poznańskiego.

Kursy stenografji
pisania na maszynach rozpoczynam z dn. 7 listopada.
zg 16 404 Kantaka . II. p.

NOWO OTWARTE
PAPIERY PAKOWE w rolach, w rolkach do aparatów i w arkuszach, torebki wszelkiego rodzaju
PAPIERY I KARTONY DEKORACYJNE I PLAKATOWE, bibułki, krepy, serwetki, etykiety i t. p.
TEKTURA BIAŁA, SZARA I BRAZOWA ręczna i maszynowa każdej grubości
KARTONY WYSYŁKOWE I DO CIASTEK, papilotki, tacki tekturowe, koronki, papier i t. p.
BLOKI KASOWE, BILETY WSTĘPU I DO GARDEROBY, BONY KELNERSKIE i t. p.
Artykuły kwiaciarskie najkorzystniej w firmie
J. ZIMNY, POZNAŃ, UL. WODNA 27 tuż przy Starym Rynku
Telefon 14-98 Pg 6263-57.319

Humor zagraniczny

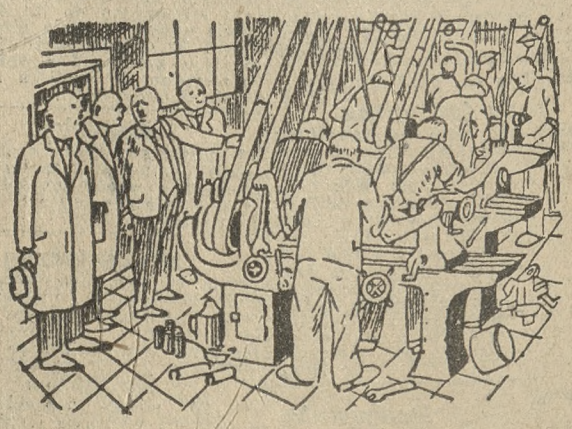

Dyrektor fabryki.
Podczas wojny był tu inny ruch. Dzień i noc fabrykowano granaty. Nawet sieroty wojenne miały zajęcie.
(Homorist, Londyn). S. F.

Przedpłata na miesiąc listopad 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1 łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.